Poštnina plačana v gotovini.

Cena Din 2·—

Izhaja vsak dan zjutraj razven v ponedeljkih in dnevih po praznikih. — Posamezna številka Din 1·—, na 16 straneh Din 2·—, mesečna naročnina Din 20·—, za tujino Din 30·—. Uredništvo v Ljubljani, Gregorčičeva ulica 23. Telefon uredništva 30-70, 30-69 in 30-71.

Jugoslovan

Rokopisov ne vračamo. — Oglasi po tarifi in dogovoru. Uprava v Ljubljani, Gradišče 4, tel. 30-68. Podružnica v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 24, telefon 29-60. V Celju: Slomškov trg 4. Pošt. ček. rač.: Ljubljana 15.621.

Št. 144 — Ljubljana, nedelja, dne 16. novembra 1930 — Leto I.

Nova velika konferenca o agrarni politiki Evrope

Jutri sestanek važne gospodarske konference Društva narodov - Resolucija varšavske konference za izvoz kmetijskih izdelkov - Sedanje valutne razmere pravi vzrok gospodarske krize?

Beograd, 15. novemra. AA. Danes ob 18. uri popoldne odpotuje s simplonskim ekspresom naša delegacija za **gospodarsko konferenco v Ženevi, ki se začne 17. t. m.** Ta konferenca jepravzaprav nadaljevanje prejšnjih konferenc v februarju in marcu t. l., ko je prvič prišlo na dnevni red vprašanje carinskega premirja. Našo delegacijo je takrat vodil minister za trgovino in industrijo Juraj Demetrović. Ker so zdaj na dnevnem redu v glavnem vprašanja bolj tehnične narave, se zdi, da se tega zasedanja ne bodo udeležili ministri.

Glavni predmet konference bo, kakor se vidi, agrarna politika evropskih držav, ki so bile zastopane na konferencah v Bukarešti, Varšavi in Beogradu.

Naša delegacija je takole sestavljena: predsednik **dr. Ilija Šumenković**, kraljevski poslanik v Bernu in stalni član delegacije pri Društvu narodov. Delegati so: dr. **Milan Todorović**, univ. profesor kot predstavnik ministrstva zunanjih zadev, dr. **Vladimir Stojković**, načelnik ministrstva za poljedelstvo, in **Milan Pilja**, inspektor ministrstva za trgovino in industrijo. Eksperti so: **dr. Milorad Lazarević**, svetnik ministrstva za trgovino in industrijo, **Radomir Buldežić**, svetnik ministrstva za finance, **Ivan Mohorič**, generalni tajnik ljubljanske zbornice za trgovino in industrijo. Tajnik delegacije je **Sava Obrenović**, tajnik ministrstva za trgovino .

Varšava, 15. novembra. AA. Včeraj je zaključila konferenca za izvoz kmetijskih izdelkov svoje delo in soglasno sprejela resolucijo, **ki bo poslana vsem zainteresiranim državam. Društvu narodov in mednarodnemu kmetijskemu institutu v Rimu.** Resolucija se izčrpno bavi z vprašanji organizacije kredita posestnikom. V prvem delu resolucije se naglaša važnost teh kreditov za kmetijstvo. Krediti so potrebni za formiranje potrebnih kapitalov in za investicije s hitro amortizacijo. Investirani krediti zato ne bi mogli imeti daljših rokov od pet let v skladu s pogoji proizvodnje. Za tem se v resoluciji navajajo primeri takih investicijskih kreditov z amortizacijami v dveh, treh, štirih ali petih letih. Garancije za te kredite se prikazujejo zelo izčrpno. V prvem redu naglaša resolucija hipoteke, ki ne bi smele prekoračiti rokov 10 do 15 let. Dolgoročni hipotekarni krediti ne bi mogli znašati več kot 50% ocenjene vrednosti zemljišča. Kratkoročni hipotekarni krediti bi smeli priti na drugo mesto, medtem ko bi na prvo mesto prišli dolgoročni. Nato resolucija priporoča zmanjšanje ali opustitev stroškov za hipoteke. V pogledu garancij priporoča registracijo pri sodnih in administrativnih oblasteh ter sankcije za slučaj poneverbe ali uničenja zastave. Kar se tiče formalnosti dobave kreditov, bi se morali ustanoviti posredovalni zavodi z garancijo, da se taki krediti, ki bi imeli rok do 18 mesecev, ne bi uporabili za plasiranje na tržišču.

Posojila se morajo v načelu odobriti v gotovini, med tem, ko bi se kreditni zavodi morali pobrigati za plasiranje obligacij. V tem pogledu naglaša resolucija važnost takih emisijskih zavodov. Emisije obligacij bi se morale dajati prvenstveno že obstoječim bankam in zavodom, toda enemu zavodu bi se dala le emisijska pravica za eno vrsto kreditov v vsaki državi.

London, 15. novembra. AA. Snoči je lord Dabernon na seji trgovske zbornice v Liverpoolu izjavil, **da je kupičenje zlata v Zedinjenih državah in v Franciji v glavnem krivo sedanji svetovni gospodarski krizi.** Govrnik je končno naglasil, **da mora svet najprej rešiti valutno vprašanje.** Le tako je možen povratek k normalnim gospodarkim razmeram.

Poljska odklanja vsako revizijo svojih mej

Minister Zaleski o zunanji politiki in o položaju Poljske - »Na prvem mestu je nedotakljivost poljskega ozemlja«

Varšava, 15. novembra. AA. Včeraj je imel poljski minister zunanjih zadev Zaleski v radiju govor o zunanji politiki in splošnem položaju Poljske.

Glavni smoter politike vsega sveta, je rekel Zaleski, je mir, in za tem smotrom gre tudi zunanja politika Poljska. **Sam mir pa je zajamčen samo z vzajemno pomočjo med državami, ki žele miru, zoper agresivne tendence drugih držav.** Zato je treba najprej organizirati varnost držav. Poljska vlada pri izvajanju te svoje politike živo sodeluje pri vseh akcijah Društva narodov. Zato je tudi pozdravila francoski predlog o novi organizaciji Evrope.

Na prvem mestu je nedotakljivost poljskega teritorija. Poljski ministri ne bodo dopustili, da bi se svetovni mir ogražal zaradi nove teritorijalne razdelitve, zakaj, mir, ki bi temeljil na nepravičnosti, bi ne bil trajen in bi pognal človeštvo v novo vojno. V tem pogledu je najvažnejše to, da se ministrstvo zunanjih zadev more zanesljivo nasloniti na pomoč in sodelovanje vsega naroda, organiziranega v trajni vladi.

Kadar tuje države vidijo, da je katera država v notranjosti urejena in dobro organizirana, zrase ugled te države in pozicija ministra zunanjih zadev se okrepi.

Nato je minister Zaleski apeliral na narod, naj tudi v trenutku najbolj ogorčene volilne borbe nikoli ne pozabi, da vse druži zajednica krvi in duha. Ves svet mora vedeti, da se zna poljski narod kakor drugi veliki narodi zbrati pred velikimi nalogami. Treba je podpreti vlado pri njenem delu, ki mu je svrha okrepitev moči republike Poljske.

Ponovna zaupnica Tardieujevi vladi

Pariz, 15. novembra. AA. Zbornica je v nočni seji po govorih predsednika Tardieuja in podpredsednika Pereta izglasovala dnevni red ter izrekla ponovno vladi zaupanje s 318 proti 271 glasovom.

Zopet vprašanje nemškega moratorija

London, 15. novembra. n. Podguverner angleške banke sir Montagu Norman vodi pogajanja z ameriškimi finančniki. Kot poroča agencija »United Press«, zastopajo Ameriko Morgan, Harrison Harbord kot zastopnik »Radio Corporation of America« in Owen Young. Pogajanja so v zvezi s vprašanjem nemškega moratorija in s vprašanjem francoskih kratkoročnih kreditov Angliji in Nemčiji ter končno z vprašanjem zlata, ki ga je Francija mnogo nakupila v poslednjem času v Ameriki.

MacDonald o zaščitnih carinah

London, 15. novembra. AA. V govoru na shodu delavske stranke v Bedfordu je MacDonald izrazil snoči mnenje, da ne more nobena angleška vlada izjaviti odkrito predsednikom dominijonov, da je angleško ljudstvo za davčno politiko, ki bi zmanjšala zunanjo trgovino in obdavčila živila in surovine, ki so potrebne za angleške tvornice.

MacDonald je nadalje dejal, da ni dogmatik v vprašanju vnanje trgovine. Te dni pa so nastali pojavi konkurence, ki groze znižati življenjski standard. Nevarnost ne prihaja iz dežel svobodne trgovine, temveč iz onih, ki imajo zaščitne carine. Noben dobro poučen človek ne more trditi, da bodo zaščitne carine varovale delavstvo pred znižanjem življenjskega standarda. MacDonald je končno izjavil, da je vlada dolžna baviti se s temi problemi.

Zita obljublja, da ne pojde na Madjarsko

Pariz, 15. novembra n. Pariška izdaja lista »Chicago Tribune« je objavila vest iz Bruslja, da so zastopniki Male antante intervenirali pri belgijski vladi in ji sporočili, da bi eventuelen povratek bivše cesarice Zite na Madjarsko povzročil vojno. List pravi dalje, da je spričo tega belgijska vlada vprašala Zito, kaj je z zadevo, pa je Zita svečano obljubila, da ne bo skušala povzročiti nikakega državnega prevrata na Madjarskem.

Budimpešta, 15. novembra. »Pester Lloyd« piše k vestem o povratku Otona Habsburškega, da Oton Habsburški v doglednem času nikakor ne namerava zapustiti svoje belgijsko bivališče.

Novi krvavi spopadi v Indiji

London, 15. novembra. d. Kraj Jamalpur ob vzhodno indijski železnici je bil včeraj prizorišče težkih nemirov, pri katerih so bile 4 osebe ubite, 9 oseb pa je bilo težko in lahko ranjenih. Nemiri so nastali, ker so poskušali železničarji napasti gostilne. Ker je bilo vse prizadevanje policije, da razžene množico, zaman, **je morala** policija rabiti orožje

Krvavi spopadi med delavci in policijo na Španskem

Madrid, 15. novembra AA. Tu je prišlo do spopadov med delavci in policijo. Štirje so ubiti, mnogo ranjenih.

Anglija popušča v palestinski politiki

London, 15. novembra. AA. Nekateri krogi so izrazili mnenje, da se nekateri odstavki »Bele knjige« z dne 21 oktobra ne skladajo z nekaterimi določbami palestinskega mandata. Zato je angleška vlada povabila zastopnike židovske agencije, naj se z njo posvetujejo o teh vprašanjih. Ker vlada želi, da posluje uprava strogo po določbah mandata, upa, da se bo v vseh spornih vprašanjih dosegel popolen sporazum, ko bo objavljeno o teh zadevah nadaljnje poročilo.

Stanje predsednika japonske vlade

Tokio, 15. novembra. AA. Po zadnjih bulletinih se stanje predsednika Hamagušija boljša in če pojde do jutri tako dalje, pravijo zdravniki, bo izven nevarnosti.

Tokio, 15. novembra. AA. Predsedniku Hamagušiju, ki je bil žrtev atentata, se po treh krvnih transfuzijah stanje stalno obrača na bolje.

Tokio, 15. novembra. AA. Poslednji buletin o stanju predsednika Hamagušija pravi, da se je mrzlica pojačala in da ranjenec čuti bolečine v trebuhu (Reuter).

Sovjetska pomorska misija v Italiji

Napulj, 15. novembra. Sovjetska misija za mornariška vprašanja, kateri načeluje admiral Živkov in ki proučuje v Italiji organizacijo italijanske mornarice, je prisostvovala manevrom italijanske prve eskadre pod poveljstvom admirala Gambardele v bližini Napulja. Ena izmed ladij je izstrelila pet torpedov, med tem ko je vozila s hitrostjo 45 milj.

Nogometna tekma za balkansko kupo

Sofija, 15. novembra. AA. Danes opoldne je dospela sem reprezentanca jugoslovanskih nogometašev, ki nastopijo jutri proti bolgarski reprezentanci za balkansko kupo. Na postaji so sportnike sprejeli jugoslovanski poslanik dr. Aleksander Vučković, osobje poslaništva, predsednik bolgarske sportne zveze Ivanov in mnogobrojni sportniki. Vodja potovanja Jovan Viktorović se je zahvalil za lepi sprejem. Danes popoldne je priredil jugoslovanski poslanik na čast jugoslovanskim sportnikom čajanko v prostorih poslaništva.

Ofenziva proti slovanski duhovščini v Italiji

Razprava o interpelaciji poslanca Coselschija bo na dnevnem redu 26. t. m.

Rim, 15. novembra. v. Kot poročajo listi, namerava poslanec Coselschi na prvi seji poslanske zbornice, ki se v kratkem sestane, vložiti interpelacijo na ministra za notranje zadeve glede delovanja slovanskih duhovnikov v obmejnih krajih. Poslanec hoče vedeti, kakšne ukrepe je izdala vlada, da prepreči protiitalijansko propagando, ki naj bi jo izvajali slovanski duhovniki na ozemlju Julijske Krajine. Zadnji atentat na fašistovskega učitelja na Goriškem naj bi po mnenju g. Coselschija v zadostni meri pričal o takem delovanju slovanske duhovščine. Poslanec namerava opozoriti vlado, da so se italijanski duhovniki, ki jih je cerkvena oblast poslala iz starih italijanskih pokrajin v nove, t. j. v Julijsko krajino, vedno izkazali tako kot duhovniki kakor tudi kot Italijani in da so si znali takoj pridobiti zaupanje in ljubezen tujerodnega (slovanskega) prebivalstva. Listi poročajo, da bo ta interpelacija na dnevnem redu dne 26. t. m. in da bo nanjo v imenu vlade dajal odgovor podtajnik pri notranjem ministrstvu Arpinati.

Trst, 15. novembra. Po šestih mesecih, odkar so oblasti odkrile protirežimsko zaroto v Julijski Krajini in postavile pred sodišče skoraj 100 Jugoslovanov, ki naj bi bili krivi protirežimskih atentatov, je vestnik gozdne milice objavil to-le pohvalo: Vnemi in premišljenosti konzula Felicia, brigadirja Chiurca in vseh ostalih, ki so spodaj navedeni, se je posrečilo razkriti nevarno organizacijo in iztakniti njene člane na ozemlju Julijske Benečije v času od meseca marca do junija 1930. Vestnik imenuje naslednje ljudi: miličnike Marcotto, Rizzi, Angioni, Angioli, Armanni, Avanzini, Bartolini, Bartolozzi, Bernar, Bertuzzi, Bettini, Bioni, Bravi, Calandra, Chieroni, De Angeli, Dell' Andrea, De Muro, De Stefani, Favilli, Filippini, Ipsa, Mattioli, Marcotto, Paternoster, Valente, Valletti, četnika Modena in Sofio, karabinerska marešijala Bertolozzija in Fruttinija, brigadirje Chiorco, Chiappa, De Portada in vicebrigadirja Bloccardija.

Ob koncu pravi vestnik, da so z odločnimi dejanji znali prijeti mnogo članov organizacij, ki so ob meji Italije zakrivili strašne zločine, in da so jih nemudoma izročili pravici.

Čiščenje v vrstah fašistovske stranke

Trst, 15. novembra. n. Fašistovski tisk navdušeno pozdravjo akcijo vodstva fašistovske stranke, da se iz njenih vrst odstranijo vsi sumljivi elementi. Ta akcija je sedaj v polnem teku in ne izključujejo iz stranke samo mnogo uglednih njenih članov, marveč nekatere izmed njih na povelje strankinega vodstva internirajo in deportirajo.

Med tem pa je »Popolo di Trieste« objavil pismo tajnika fašistovske stranke Giuriatija fašistovski pokrajinski organizaciji v Vidmu, v katerem se Giuriati raduje, da so med fašisti v Furlaniji prenehali vsi spori. Posebno ga veseli, da so mnogi ugledni fašisti iz Vidma izjavili, da so slepo vdani Mussoliniju in da niso nikoli nameravali sejati razdor med fašisti. To je bilo Giuriatiju docela dovolj, da je sedaj priporočal, naj iz stranke ne izključijo onih, ki so do sedaj povzročali nesporazumljenje, ker so docela zadostili zahtevam s tem, da so se odrekli svojim metodam v prošlosti in se uklonili volji vodstva fašistovske stranke. Vse kaže, da Giuriati nima dobrega namena ravnati se po nasvetu fašistovskega tiska glede radikalnega čiščenja v vrstah faš. stranke.

Resničen sporazum je potreben

V zadnjem času smo doživeli več razveseljivih dokazov, da padajo ovire za medsebojno zbližanje, ki so jih postavile bivše stranke. Zlasti v Sloveniji je bilo mnogo takih dokazov in posebno ob priliki obiska predsednika vlade gen. Živkovića ter ministrov Serneca, Srskića, Šveglja in Švrljuge. Tako smo ob tej priliki slišali jasne izjave zastopnikov bivših strank, da popolnoma usvajajo načela jugoslovanske misli in da odobravajo tudi 6. januar in iz njega izvirajočo politiko, ki jo vodi današnja vlada. A tudi v listih smo čitali slične programatične članke, ki so vsi izveneli v tem, da odobravajo načelo, kakor jih je poudaril v svojem znamenitem govoru predsednik vlade in kakor so jih potem še podrobneje orisali ministri njegove vlade.

Iz vseh teh izjav in člankov sledi, da vedno bolj izginja politika bivših strank in da vedno bolj pridobiva na veljavi politika, ki je bila inavgurirana s 6. januarjem. Politična linija bivših strank prehaja na linijo jugoslovanske misli in s tem se ustvarja podlaga za ono složno delo, ki ga zahteva jugoslovanska misel. Mi, ki smo od vsega početka docela zavzeli linijo 6. januarja, moremo ta preokret v jugoslovansko smer pozdraviti le z največjo odkritosrčnostjo.

Baš vsled tega pa, ker z največjo iskrenostjo pozdravljamo ta preokret, pa moramo opozoriti na nekatere pojave, ki bi mogli omajati vero, da se je preokret v resnici izvršil v popolni meri. Tako smo n. pr. brali v listih članke in notice, ki so priznavali novo linijo jugoslovanske politike le z nekaterimi rezervami. Če imajo te rezerve samo namen, da pripravijo pristaše na popolen sprejem nove politike, potem so razumljive in tudi utemeljene. Če pa rezerve tega namena nimajo, potem postaja dvomljiva tudi dobra volja, ki se jo kaže za složno delo.

V nekaterih noticah in člankih pa je bila tudi skrita ona ost, kakršna je bila preje v navadi le v strankarski polemiki. Vsaka taka ost dokazuje, da notranji preobrat še ni docela izvršen in zato tudi jemlje vero izjavam o popolni pripravljenosti, da se sprejme nova linija. So pa še drugi dogodki, ki bi se mogli razlagati tako, da ni ugaslo niti nekdanje intrigiranje, ki pa že sploh izključuje složno delo. Vse to je treba omeniti, da izginejo tudi te zadnje zapreke za složno delo in da postane vsem jasno, da nova politika zahteva tudi nove metode dela. Ne zadostuje samo izjava o sprejemu nove politike, temveč vsako dejanje mora potrditi, da se je res prešlo na novo politiko. Ne zadostuje izjava le za trenotek, ker je pač tako oportuno, temveč ugasniti mora tudi misel, bo da bi šlo le za nekaj začasnega.

Ko konstatiramo te nedostatke, pa moramo ugotoviti, da se opažajo te rezerve le pri nekaterih, da pa narod iskreno in v celoti sprejema politiko, ki jo vodi današnja vlada. To pa je najbolj razveseljivo. Kajti narod je ona sila, ki mora izvesti jugoslovansko misel do konca. Narod pa je tudi ona sila, ki bo prisilil vse, da opuste vse rezerve in da se čisto izrečejo za jugoslovansko misel. Kdor bo zato hotel imeti pri narodu upliv, ta bo moral dokazati, da tudi za stare metode nima več smisla in da zato ne bo podpiral nobene stvari, ki bi mogla obnoviti stare strankarske boje. Kadar narod sprejme katero misel, potem je sprejme iz srca in popolnoma. V tem primeru ne ostaja na pol pota, ker je narodu polovičarstvo vedno zoprno. Zato se prav lahko zgodi, da se bodo nekateri silno uračunali, ko mislijo, da je mogoče obdržati narod na pol pota. Narod hoče iti naprej, z vso silo naprej in za že presilne modrosti nima smisla.

Zato pa dela pametno samo tisti, ki je ves za novo jugoslovansko politiko, ki ni le z besedo, temveč tudi z dejanjem za šesti januar. Veljaven sporazum je pač mogoče skleniti le iskreno, brez vsakih skritih osti in računov, samo iskren sporazum pa je tudi resničen.

Stalni zračni promet med Londonom in Newyorkom

Washington, 15. novembra. AA. Ministrstvo za pošto in brzojav objavlja, da je prišlo z angloameriško zrakoplovno družbo do sporazuma glede stalnega zračnega prometa med Londonom in Newyorkom, ki bi se začel prihodnje leto.

Madžarski minister v Italiji

Rim, 15. novembra. AA. Madjarski minister za trgovino Bud je obiskal včeraj vodne elektrarne v bližini Tivolija.

Jesensko zasedanje romunskega parlamenta

Prvi prestolni govor kralja Karla — Romunska politika stremi za ohranitvijo sedaj veljavnih mednarodnih pogodb

Bukarešta, 15. novembra. d. Letošnje jesensko zasedanje romunskega parlamenta je bilo danes opoldne otvorjeno. V zbornico so prišle stranke, zastopniki diplomatičnega zbora, vodilne osebe političnega življenja, visoko duhovništvo, vojaški dostojanstveniki itd. V parlamentu je imel prvič svoj prestolni govor kralj Karel. Poleg njega je stal v kadetski uniformi prestolonaslednik Mihael. V prestolnem govoru je kralj Karel izvajal, da so odnošaji Romunije s sosednimi državami dobri. **Zunanja politika Romunije stremi za ohranitvijo miru in za očuvanjem sedaj veljavnih mednarodnih pogodb.** — V notranji politiki si bo vlada prizadevala zboljšati gospodarski položaj države. Sedanje neugodno gmotno stanje prebivalstva je povzročilo v prvi vrsti rapidno padanje cen poljskih pridelkov. Padanju cen pa je zopet vzrok dejstvo, da se industrijske države krčevito zapirajo. Vlada hoče tu pomagati tako, da na eni strani zniža državni proračun, na drugi strani pa da okrepi zasebno gospodarstvo. V državo bo prišel tuji kapital in z ustanovitvijo finančnih zavodov se bodo kmetom in gospodarstvu posredovala ugodna posojila. Izdan bo tudi zakon za pobijanje oderuštva. Napram narodnim manjšinam bo vlada izvajala isto liberalno politiko dobre volje kakor doslej.

Kralj je dalje izrazil svoje zadovoljstvo nad potekom jesenskih manevrov in prosil parlament, naj posveča armadi tudi naprej vso skrb. Končno je prosil poslance, naj sodelujejo pri uresničenju navedenih problemov.

Kakšna bo bodoča svetovna vojna...

Senzacijonalna odkritja o tajnih pripravah Nemčije — Vsi nemški predlogi za popolno razorožitev držav so le pesek v oči

Pariz, 15. novembra. n. Nemška ofenziva za splošno razorožitev je izzvala v francoski javnosti še vse večje razburjenje nego zmaga nacijonalnih socijalistov pri poslednjih volitvah. Zahteve nemškega tiska glede razorožitve v Franciji odločno zavračajo vsi pariški listi in strokovne revije, ki sedaj kar mrgole dokazov, **kako je nemški pacifizem samo kulisa, za katero se skriva vse kaj drugega nego prava razorožitev in miroljubnost.** Listi pribijajo, da je dandanes nemška letalska in kemijska industrija tako silna, kakor v nobeni drugi državi v Evropi.

Te dni sta izdala o tem vprašanju francoska častnika Charles du Hemme in Hubert Jacques pod alarmantnim naslovom »Français garde à vous« (Francozi, pozor!) knjigo, katere predgovor je napisal maršal Lyautey. V tej knjigi sta objavila naravnost senzacijonalna odkritja o vojnih pripravah Nemčije. Knjiga je izzvala silno senzacijo po vsej Franciji.

V tej svoji knjigi pravita, da je nemška vlada takoj po ratifikaciji versailleske mirovne pogodbe naročila generalu von Seecktu, naj obnovi vojaško organizacijo nemške države. Ta vojskovodja je naravnost s čudežno sposobnostjo in spretnostjo znal v najkrajšem času premostiti vse težave in doseči sijajne rezultate. **Kljub vsem strankarskim borbam je generalu von Seecktu uspelo organizirati disciplinirano vojsko, ki šteje preko enega milijona vojakov, brez ozira na rezerve in razna društva, od katerih so najbolj močni »Kriegervereine« in »Regiments-Vereine«.** Skupna bojna sila današnje Nemčije šteje preko tri milijone vojakov, ki se dajo v trenutku postaviti na bojno polje.

Toda človeška sila je za Nemčijo le drugovrstnega pomena. Imela bo le nalogo, da podpira operacije kemijsko-letalske ofenzive. Nemška vojna industrija deluje s polno paro in dosegla je takšen razvoj, da se z Nemčijo v tem pogledu ne more kosati nobena druga sila. Na ozemlju Berlina, Dresdena, Erfurta in Hanovera je zraslo v zadnjih letih nebroj majhnih tovarn, ki morejo zalagati z vojnim materijalom 3 milijone vojakov. Nemčija je do danes ustvarila 60.000 km dolgo mrežo letalskih prog. Letalstvo je pri njej bolje in silneje organizirano nego kjerkoli drugod na svetu. Državi se je posrečilo združiti vsa društva za letalski promet v eno samo silno organizacijo — »Lufthansa«. Tako je država monopolizirala vse civilno in trgovsko letalstvo ter ga postavila pod svojo kontrolo.

Še vse bolj strašno orožje v nemških rokah pa je kemija. Nemčija proizvaja v svojih tvornicah takšne strahovite pline, da zmoreta dve toni takega plina iz višine 2 metrov v pol ure zastrupiti zrak na ozemlju, kakršno je pariško, da ne pomaga proti takemu plinu nobena maska. Plin se dvigne do višine 35 metrov. Posebno strašen učinek ima bomba elektron, s katero se da zažgati celo mesto. Takšna bomba tehta komaj 1 kg. Ko pa se vžge, razvije do 3000° C vročine. Sto letal, opremljenih s takšnimi bombami, more povzročiti 17.000 požarov. Če uspe le petim takim letalom priti do Pariza, lahko povzroči, da nastane v Parizu obenem 800 požarov. Eksplozivi, ki si jih je iznašla Nemčija, so tako strašni, da proderejo 19 do 24 metrov v zemljo.

Brošura se zaključuje s besedami: **Francija se mora pripraviti na obrambo proti takšni nemški ofenzivi.**

Tudi če se predpostavi, da brošura v imenu skrajnega nezaupanja napram Nemčiji tu pa tam pretirava, je vendar neizpodbitno dejstvo, da se Nemčija tajno oborožuje in da s tem ona sama onemogoča vsako pravo razorožitev v Evropi in na svetu.

Odkritje teroristične organizacije v Subotici

V slučaju vojne bi imeli poganjati v zrak mostove in druge objekte

Neresnične vesti madjarskih listov

Beograd, 15. novembra. l. O dogodkih v Subotici smo od obveščene strani zvedeli, da niso resnične vesti budimpeštanskih listov, ki so pisali, da je v Subotici aretiranih 30 meščanov madjarske narodnosti in da se ne ve zakaj. Res pa je bilo aretiranih 9 oseb in sicer zaradi špijonaže v korist neke tuje države.

Subotiška policija je 30. in 31. oktobra aretirala zaradi suma špijonaše 9 oseb, to so: Racko Mihajlo, gostilničar in posestnik, Zvoreni Jenej, brivec, Nanaj Čaba, krojač, Kalmar Kalman, privatni uradnik, Bodiš Todor, mizar, Kasiba Istvan, delavec, Racko Dezider, strojnik, Szaba Janoš, tehnik, in Rak Elek, ključavničar iz Bačke Topole. Po izvršeni preiskavi je bilo na osnovi preiskovalnega dokaznega gradiva in polnega priznanja aretirancih ugotovljeno, **da stoje naštete osebe v službi neke tuje države in da so člani teroristične organizacije, ki ji je bil glavni namen in dolžnost, da v slučaju vojne s porabo peklenskih strojev požene v zrak mostove, železniške proge in druge važne objekte na ozemlju kraljevine Jugoslavije v korist tuje vojaške sile.** Ugotovljeno je, da so te osebe večkrat na nezakonit način prekoračile državno mejo ter so na ozemlju tiste tuje države posečale in dovršile tečaj za teroristična dejanja v svrho rušenja mostov in drugih važnih objektov. Kot nagrado oziroma dnevnico za čas trajanja pouka so prejemale 2000—3000 Din v valuti dotične države. Glavni agent in vodja te teroristične organizacije za Subotico in okolico je bil **Racko Mihajlo, gostilničar in posestnik v Subotici, ki je znan kot ugleden in agilen član bivše madjarske stranke in subotiškega madjarskega kulturnega in prosvetnega društva »Nepker«.** Izkoriščajoč svoje zveze in veliki upliv na svoje someščane, je po posebnih navodilih službenih organov tiste tuje države nabiral kandidate za omenjeni teroristični tečaj. Izbiral je po večini dosluženе bivše avstroogrske podčastnike. Za vsakega kandidata je po končanem tečaju prejel večjo denarno nagrado. Vsi aretiranci so naši državljani, a madjarske narodnosti. Predstojništvo mestne policije v Subotici je končalo preiskavo ter bo čez nekaj časa aretirane osebe izročilo pristojnemu sodišču v nadaljno postopanje.

Sklep o omejitvi vojnega materijala

Ženeva, 15. novembra. AA. Pripravljalna komisija za razorožitveno konferenco je sprejela s 16 glasovi proti 4 načelo omejitve kopnega vojnega materijala po proračunski metodi, dočim so predlagali nekateri metodo direktne omejitve, nekateri pa kombinacijo ene in druge metode.

Sovjetska vlada nabavlja cepeline

Berlin, 15. novembra. n. Med sovjetsko vlado in družbo »Zeppelin-Werke« so v teku pogajanja za tri cepeline, ki naj bi vezali Evropo z Azijo na progi Berlin-Leningrad-Tokio.

Nadvojvoda Albreht se hoče ločiti

Budimpešta, 15. novembra. d. Kakor je izvedel »Az Est«, se namerava nadvojvoda Albrecht zopet ločiti od svoje žene, s katero se je šele pred kratkim poročil. Do tega sklepa so ga privedle težave s cerkvenimi oblastmi, ki so izjavile, da je njegova cerkvena poroka nemogoča. Sicer pa se je njegova žena že vrnila zopet k svojim staršem v Subotico

Ministri v Gornjem Milanovcu in Kragujevcu

Gornji Milanovac, 15. novembra. l. Včeraj popoldne ob 14. uri so se ministri s posebnim vlakom odpeljali iz Užic v Gornji Milanovac, kjer jih na postaji pozdravil predsednik občine Skubić, nakar so odšli peš v mesto, ki je bilo okrašeno z državnimi zastavami. V gimnazijskem poslopju je bil sestanek z zastopniki prebivalstva iz mesta in iz okoliških srezov. Sestanek se je pričel ob 17·45 s pozdravnim nagovorom predsednika občine, ki se je pohvalno izrazil o delu vlade in o uspehih tega dela po 6. januarju. Po več drugih govornikih je odgovarjal minister Frangeš, in nato še prosvetni minister Maksimović. Sestanek se je končal ob 20·30. uri.

Kragujevac, 15. novembra. l. Iz Gornjega Milanovca so ministri Kumanudi, Maksimović, Frangeš in Preka davi ob 7. z avtomobili odšli v Kragujevac in prispeli tja ob 9. Nasproti jim je prišel okrožni inspektor Nagulić. Mesto je bilo okrašeno z zastavami. V veliki dvorani okrožnega inspektorja je bil običajni sprejem, ki so se ga udeležili zastopniki vojaških, civilnih in duhovskih oblasti ter posameznih kulturnih in humanitarnih društev, kakor tudi načelniki oblastev. Sestanek z zastopniki naroda je bil v Sokolskem domu, ki je bil nabito poln. V Kragujevcu so bile ministrom na čast **prirejene manifestacije, ki so bile najimpozantnejše na vsem njihovem potovanju.** S sestanka so bile poslane pozdravne brzojavke Nj. Vel. kralju in predsedniku vlade. Govorila sta na sestanku minister Frangeš in minister Maksimović. Ta poslednji je opravičil ministra Kumanudija, da ne more govoriti. V svojem govoru pa je omenjal vprašanje učiteljskih stanovanj. V tem oziru, da so pogrešala sama mesta, ker so pač vasi zidale šole in stanovanja za učitelje ne pa tudi mesta. Dalje je govoril še o splošni politični situaciji, kakor tudi o vzrokih, ki so izzvali akt od 6. januarja ter preokret v sistemu današnje uprave. Za Maksimovićem je govoril še minister Preka, nakar je bil sestanek ob 13·30 popoldne zaključen. Ministri so se nato vrnili v Beograd.

Zakon o strokovnih šolah

Beograd, 15. novembra. AA. Nj. Vel. kralj je na predlog ministra za socijalno politiko in narodno zdravje in po zaslišanju predsednika ministrskega sveta podpisal in proglasil zakon o strokovnih šolah za pomaganje osobju v socijalni in zdravstveni službi.

Pravilnik o pobijanju kužnih bolezni

Beograd, 15. novembra. AA. Na podlagi § 59 zakona o pobijanju nalezljivih bolezni je minister za socijalno politiko in narodno zdravje predpisal pravilnik o obmejni službi proti donašanju nalezljivih bolezni iz tujih držav.

Čudežna rešitev dveh ribičev

Split, 15. novembra. k. Te dni je besnela na morju ob Makarskem Primorju silna nevihta, ki je zanesla čoln z dvema ribičema iz Podgoran na visoko morje. Čoln se je tam prevrnil, z velikimi napori pa se je obema ribičema posrečilo rešiti se na Hvar.

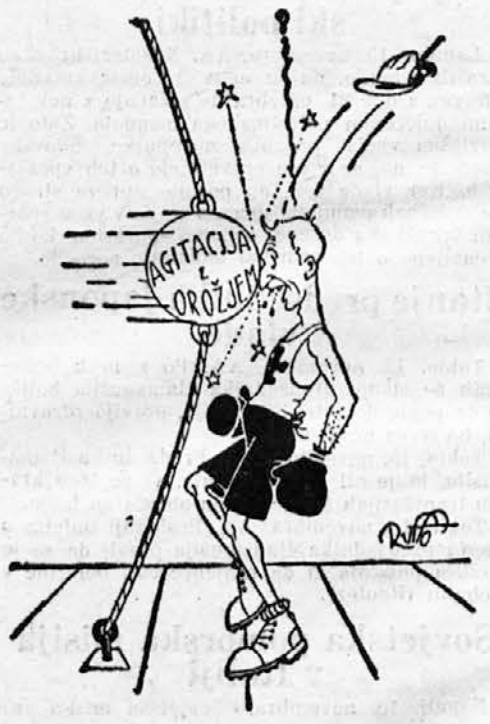

Je še vedno res, da kdor drugim jamo koplje, sam vanjo pade.

Predavanje o zakonski stabilizaciji dinarja v trgovskem društvu »Merkur«

Ob rekordni udeležbi je v prostorih restavracije »Zvezda« v soboto zvečer predaval urednik »Narodnega blagostanja« in publicist dr. Milan Lilek o zakonski stabilizaciji dinarja. Predavatelj je razvijal historiat denarstva v splošnem in zgodovino različnih stabilizacijskih sistemov, ki so jih uvedle druge evropske države. Obširno se je poglobil v aktualnost zakonske stabilizacije dinarja ter se dotaknil tudi nje tehnične izvedbe. Za svoja res znanstvena in globoko naštudirana izvajanja je žel govornik mnogo odobravanja. Za lepo predavanje se mu je zahvalil glavni tajnik Zbornice za TOI dr. Windischer.

Industrija in bolezni delavcev

Obolelost delavcev zavisi od več faktorjev: od spola, starosti, telesne konstitucije, poklica ter neštete množine socijalnih momentov. Za znižanje bremen socijalnega zavarovanja je brez dvoma interesantno in potrebno vedeti, kateri poklici, oziroma katera podjetja ali vsaj katere industrijske panoge povzročujejo največ in najtežjih obolenj med delavstvom. Mnogokrat se čujejo pritožbe od podjetnikov, da industrijska skupina, kateri pripadajo, plačuje previsoke bolniške prispevke, ki se uporabljajo za kritje bolniško-zavarovalnih obveznosti drugih industrij. Niso redki slučaji, da delodajalska organizacija zahteva od OUZD-a sistematičen pregled bolniških prispevkov in bremen, ki odpadejo na dotično industrijo, katero organizacija zastopa. Mišljenje in nazori v tej točki so mnogokrat zelo pogrešeni in tendencijozni. Pravilen odgovor na to vprašanje daje samo statistika, katero OUZD vsako leto koncem meseca junija razpošilja interesentom v vednost in vporabo. Iz predloženih tabel OUZD so črpani sledeči podatki, kateri se nanašajo na poslovno leto 1928:

Na enega delavca 'pade letno bolezensko-podpornih dni (vštevši porodništvo):

Industrijska skupina:	
Kemična industrija	15·55
Papirna industrija	14·22
Usnjarska industrija	13·48
Poligrafija	13·43
Kovinska industrija	12·84
Tekstilna industrija	12·66
Lesna industrija	11·47
Gostilne, kavarne in prenočišča	11·01
Kamenje in zemljine	10·68
Promet	10·42
Hrana in pijača	10·00
Gospodinjstvo	9·90
Gradbena industrija	8·84
Oblačilna industrija	8·77
Poljedelstvo	8·72
Trgovina in skladišča	8·62
Pisarne	8·22
Rudarstvo in topilnice	7·59
Saniteta in higijena	7·08
Gledališča, prosti poklici, razno	7·04
Skupaj d	1·61

Glede gornjih podatkov je treba marsikaj pripomniti. Predvsem ni mogoče primerjati gornjih podatkov s podatki od prejšnjih let, ker se je bolniška statistika OUZD-a šele pred kratkim toliko uredila, da nudi zanesljive podatke o morbiliteti zavarovanih delavcev. Na interesantno vprašanje, ali se obolelost delavcev v posameznih industrijskih panogah zboljšuje oziroma slabša, bo mogoče šele prihodnje leto odgovoriti. Vendar moramo pa takoj pripomniti, da je pričakovati večjo ali manjšo stabilnost morbilitete tudi pri posameznih industrijskih panogah.

V letu 1928 izkazuje kemična industrija največjo morbiliteto. Povprečen delavec kemične industrije je bil tekom leta celih 15 in pol dni delanezmožen, kar pomeni, da je morbiliteta delavcev pri kemični industriji za celih 50% višja od povprečne morbilitete vseh pri OUZD-u zavarovanih delavcev. Ta pojav moramo pripisovati med drugim zlasti dejstvu, da je kemična industrija imela v letu 1928 radi novih carinskih postav težko krizo, vsled katere je nazadovala skoro za 20%, kakor je OUZD že poročal v letnem poročilu 1928 (brošurica »Važna vprašanja našega delavskega zavarovanja«, stran 75). Znano je namreč dejstvo, da se reducirani delavci zelo radi prijavijo bolnim, da jim hranarina vsaj za nekaj časa nadomesti zaslužek. Taka »obolenja« ni mogoče popolnoma onemogočiti, pač pa nekoliko z nadpregledi in drugimi podobnimi sredstvi znižati.

Za kemično industrijo izkazuje papirna industrija največjo morbiliteto in sicer odpade povprečno na papirnega delavca letno 14 in 1/4 delanezmožnih dni. Tudi pri papirni industriji je pripisovati visoko morbiliteto krizi, katera je nastopila vsled težkih mezdnih sporov v letu 1928, n. pr. štrajk papirniških delavcev v avgustu 1928. Tudi štrajkujoči delavci se zelo radi prijavijo bolnim, da jim hranarina nadomesti zaslužek.

Tudi usnjarska industrija izkazuje precejšnjo morbiliteto in sicer 13 in pol dneva na povprečnega delavca. Vendar pri tej industrijski panogi ni bilo v letu 1928 zaznamovati direktno kakšnih izjem. Ta morbiliteta bo po vsej verjetnosti utemeljena v samem sistemu produkcije te industrije, katera nekoliko spominja na predhodni industriji.

Pri poligrafiji povzroči visoko morbiliteto poklicna bolezen vsled zastrupljenja s svincem. Poleg tega dobijo poligrafični delavci ob bolezni poleg hranarine OUZD-a še znatne podpore od lastnih stanovskih organizacij (dnevno po Din 20.— ali Din 30.—). Verjetno je, da tudi ta okolnost povečuje morbiliteto.

Od ostalih industrij navajamo samo še tekstilno, pri kateri prevladuje tuberkuloza. Vsled tega je morbiliteta te industrije relativno zelo visoka 12 in pol dni, dasiravno je delo pri tekstilni industriji zelo lahko, tako da prevladujejo ženski delavci.

Pri sezijskih industrijah, zlasti pri gradbeni industriji bi veljale gornje morbilitetne številke popolnoma samo v slučaju, ako bi te industrije obratovale celo leto. Ker pa obratujejo sezijski obrati samo v gotovih letnih časih, je potrebno gornje morbilitetne številke sorazmerno povečati. Preciznih podatkov o trajanju obratovanja v sezijskih podjetjih OUZD nima. Z neko približnostjo smemo trditi, da gradbena industrija obratuje samo 2/3 leta. Z ozirom na to bi znašala pravilna morbiliteta gradbene industrije 8.84 × 3/2 = 13.26 dni itd. Pri gradbeni industriji bo vzrok morbiliteti tudi sezijski karakter te industrije. Ko sezija preneha, si brezposelni delavci skušajo nadomestiti zaslužek s hranarino, kar je mogoče od strani OUZD-a samo omejiti, nikakor pa ne popolnoma preprečiti.

Dragoceni zakladi v osrčju Kozjaka

Geološko zanimiv Kozjak, kjer zdaj z uspehom iščejo srebro, baker in svinec

Marenberg, novembra.

V jesenski megli spi Dravska dolina, na desni strani s slikovitimi obrisi zelenega Pohorja, na levi pa razprostira svoje rebri molčeči Kozjak. Spodaj pod njim v globoki strugi, ki si jo je izkopala v tisočletjih, pa vali Drava svoje jezne, motne valove.

Kdor se vozi z vlakom po Dravski dolini, se mu zdi vožnja pusta in dolgočasna, rekel bi skoro enolična. Le spomladi v prvem zelenju ti nudi prelestno sliko divje-romantične pokrajine. Ozka dolina, po nekaterih mestih je komaj prostora za penečo se Dravo, cesto in železnico. Na obeh straneh pa kipe v nebo vrhovi gozdnatega Pohorja in redkejše obraščenega Kozjaka. Dočim Pohorje privlačuje ljudi s svojimi krasnimi turističnimi partijami, je maloznani Kozjak skoroda osamljen.

Nikdo se do nedavna ni zmenil za tega očaka, ki skriva v svojem osrčju bogate rudninske zaklade.

Tu gori prebiva rod, ki bije težak boj za obstanek, kajti nerodovitna zemlja v teh gorskih predelih, ne daje ljudem dovolj vsakdanjega kruha. Kraji na Kozjaku so vseskozi pasivni. Ljudje se bavijo z živinorejo in poljedelstvom, delajo v potu svojega obraza od zore do trde noči — — — v zemeljskih skladih Kozjaka pa so skriti bogati zakladi dragocenih rud.

O vsem mogočem se je že govorilo. Pravljica ohranjena med prebivalci Kozjaka pravi sledeče: Pred davnimi, davnimi časi so ropali po teh krajih krvoločni Turki. Z naropanim in ugrabljenim plenom so prišli tudi na Kozjak. Turški paša je dal zakopati vse zlato in srebro, katerega niso mogli odnesti s seboj, v sivo skalovje med Kapljo in Remšnikom. Ker se Turki še do današnjega dne niso vrnili, da bi dvignili svoj zaklad, leži ta še danes tam, kjer so ga zakopali. Od takrat se nahaja na Kozjaku tudi srebro in zlato.

Že pred mnogimi leti so prišli na sled srebrni rudi na obronkih Kozjaka med Breznom, Remšnikom in Marenbergom. Pred približno 90 leti pa so jo začeli kopati in izrabljati. V tej dobi je delalo tukaj okoli 300 delavcev, toda delo je iz dosedaj neznanega vzroka kmalu zaspalo. Že leta 1894 vidimo zopet, da so na istem mestu začeli s kopanjem srebrne rude. Nižje Brezna pri Sv. Ožbaltu so rudo tudi topili, delno zidovje topilnice je ohranjeno še sedaj. Pa tudi pri rudniku samem se še vidijo podrte in napol strohnele barake, ki pričajo o nekdanjem cvetočem življenju, ki je vladalo tam gori.

Približno tri četrt ure od Brezna proti Remšniku se nahajajo podzemeljski rovi, med katerimi je najdaljši dolg nad 300 m. Tukaj je po mnogih letih zopet zapelo rudarsko kladivo, da spravi na dan zaklade, ki jih skriva v sebi molčeči Kozjak. Letos spomladi je nastalo v zapuščenih rovih zopet živahno vrvenje.

Na mnogih mestih so zasledili srebro v zvezi z bakrom in svincem, toda dosedaj se delo vrši še v starih rovih, dasiravno so se odkrile tudi nove žile. Rudarjev in tesarjev je dosedaj zaposlenih 35, toda vsak dan prihajajo novi, tako da bo v kratkem nastala nova rudarska kolonija. Jame se nahajajo v težkem hribovitem terenu, vsled tega je inž. Röder, ki je lastnik podjetja, dal napravit več »šut« ali drč, po katerih bodo spuščali rudo do bližnje ceste. V kratkem dobe tudi tir za ročno železnico s takozvanimi »hunti«. V projektu pa je tudi žična železnica in pa električna centrala. Dosedaj so izkopali že približno 8 vagonov rude. Koliko odstotkov srebra odnosno bakra in svinca se nahaja v rudi, je še za enkrat tajnost, gotovo pa je, da se ga nahaja precej, ker drugače bi se delo ne izplačalo. V starih jamah je še dela približno za 20 let, našli pa so še tudi nove žile ter bo zato trajalo delo gotovo mnogo dalje. Rudosledno pravico ima na tem ozemlju g. Eber, podjetnik pa je znani rudarski strokovnjak inž. Röder.

Dočim je Pohorje sestavljeno večinoma iz granita in gnajza, je Kozjak v geološkem oziru izredno zanimiv. V zemeljskih skladih so našli črni premog, cerkon v zvezi s hijacinti, znatna ležišča grafita, v zadnjem času pa tudi čisto glino ali kaolin.

Nadalje je znano, da se nahaja pogorje Kozjaka tudi v coni, ki so jo geologi označili kot ležišče berilja. Ta cona se računa od Köflacha in Ivnika do Drave; torej spada neposredno v ta rajon tudi Kozjak. Na avstrijski strani so berilj našli v takozvani beriljovi zemlji (Berilerde). To je menda edino večje nahajališče berilja v Evropi. Kakor je znano, ga kopljejo v Sibiriji, Kanadi in v manjših množinah še po drugih krajih izven Evrope.

Govori se tudi, da potoki, ki izvirajo na Kozjaku naplavljajo tudi zlato. Gotovo je, da povsod, kjer se nahaja tak konglomerat najrazličnejših dragih rud, se mora nahajati tudi zlata ruda.

Potrebno bi bilo, da se ozemlje sistematično preišče in da se rudnine analizirajo.

Ponosno stoje zemeljski skladi Kozjaka, ki so čuvali naš rod v prejšnjih stoletjih, da se ni popolnoma potujčil v jesenskim solncu. Bele cerkvice po njegovih vrhovih mežikajo v sinjem ozračju, tam gori pod Kapunarjem pa čuva mejo Sv. Pankracij, čuva pa tudi zaklade, ki so skriti globoko v osrčju Kozjaka. — S. Terčak.

Novice iz škofjeloškega okoliša

Škofja Loka, 15. novembra.

Dolgim deževnim tednom, ki so grozili, da zanesejo v škofjeloški okraj ponovno poplave, so se nenadejano priključili v minulem tednu krasni, sončni jesenski dnevi, ki jih kmet in delavec in vsak človek s pridom izrablja. Gradi se v okolici mesta neutegoma naprej. Šolsko poslopje se vidoma dviga in je vzhodni del dosegel drugo nadstropje, ki mu že nadevajo ostrešje. Upati je, da bosta tudi sredina stavbe in zapadni del kmalu pod streho, nakar se bo letos z deli prenehalo, da se preko zime zidovje presuši. Stanovanjska hiša čevljarskega mojstra Franca Robleka je dosegla podstrešje: perkrit je tudi nov dom čevljarja Bohinca. Ob vojašnici prestolonaslednika Petra so zaposleni z olepšavanjem celotnega kompleksa; delajo pa tudi na utrditvi ceste med Staro Loko in Plevno. Manjša adaptacijska dela so izvedli v stanovanjski hiši industrijca Franca Dolenca in v poslopju Martina Eržena. S prihodnjim letom bodo gradili novi zasebniki. Gostilničar Pri Otetu bo zgradil na Plevni novo stavbo, za katero že pripravlja materijal.

Narava je še vedno polna posebnosti. Ne mine dan, da ne bi ta ali oni našel rdečih jagod, njenih cvetov ali pa že celo trobentic in vijolic in to kljub precej hladni temperaturi, ki je vzpričo jasnih noči in pobeljenih gora padla že večkrat do ničle.

Deška šola upa priti s ponedeljkom v normalni tir. Ministrstvo prosvete je imenovalo v Škofjo Loko učitelja Kovača Radoslava iz Ljubljane; prispe pa tudi star škofjeloški znanec g. Košca Franc. Učiteljski zbor bo tako kompleten. Veronauk poučujejo deljeno mestni župnik Jernej Podbevšek, škofjeloški kaplan doktor Fajdiga Viljem in nunski kaplan Žagar Janko. Zelo prav bi bilo, da bi prevzel nauk o veri stalni katehet kot državni uradnik. Na zadevi se deluje.

Tekom tedna je bil uprizorjen v Društvenem kinu mladinski, vzgojni film »Čebelica Maja«. Otroci so z vsem zanimanjem sledili poučnim in zabavnim slikam. Priporočamo obema škofjeloškima kinoma, da tudi v nadalje ne izpustita mladine v nemar.

Cigani, ki že dalje časa niso posetili škofjeloškega okoliša, so se koncem tedna zopet pojavili. Večja skupina moških in ženskih z okoli 10 otroci se je nastanila pod betonskim suškim mostom za krajši čas. Preko noči je družba izginila.

O beračih mislimo običajno, da so brez sredstev. Toda ni odslej tako. Neki siromak je poprosil milodara v Spodnjem Karlovcu. Ko je dar prejel, je privlekel prosilec iz žepa več stotakov in celo »jurja«. Mož je zatrjeval, da si je z največjo varčnostjo prihranil znesek z darovi preteklih mesecev.

Obeta se nam cela vrsta prireditev. Škofjeloški Sokol s četo v Retečah se pripravlja na najsvečanejšo proslavo 1. decembra, združeno s telovadno akademijo. 5. decembra bo Miklavžev večer. Posebni odbor odličnih sokolskih sester bo uvedel nabiralno akcijo. Poleg peciva in sadja dobe otroci posamič perilo, obleko ali čevlje. Ločani, prispevajte z dobro voljo! Sokolska četa v Sovodnjem uprizori igro »Mlinar in njegova hči«. Slovensko bralno in pevsko društvo Ratitovec v Selcih nad Škofjo Loko ima danes zabavno prireditev. Otroci na Bukovščici bodo zaigrali »Pepelko«; pridno pa giblje tudi Gabrk, kjer je agilni upravitelj g. Grum ustanovil pevski zbor, sadjarsko in vrtnarsko podružnico in gledališki oder.

Pijanec je zažgal svojo hišo

nato je hotel v prostovoljno smrt v plamenih, pa so ga rešili

Ptuj, 14. novembra.

Maloposestnik Jus Janez iz Dolene v Halozah se je vdal v zadnjem času v toliki meri pijači, da je popil dnevno do 8 litrov šmarnice. Ker žena tega početja ni mogla mirno gledati, so bili med njima vsakdanji hudi prepiri.

Pred dnevi, ko sta bila baš zopet v prepiru radi njegove pijanosti, je v svojem deliriju zagrozil, da bo nekaj napravil, da bo morala še beračit iti. In res. Drugi dan, ko je šla žena po steljo v gozd, je v popolnoma pijanem stanju zažgal hišno streho. Ko je prišla žena domov, je bila vsa hiša v plamenih. Začela je klicati sosede na pomoč, sama pa je hotela še v hišo, da bi vsaj nekaj obleke rešila. Toda pijani mož jo je pograbil, hoteč še njo v ogenj vreči. Le s težavo se ga je rešila. Ko so prišli sosedje, da bi gasili, je tudi te nagnal in jim branil gasiti. Končno je skočil v namenu samomora sam v ogenj in so ga sosedje po rokah, na hrbtu in na glavi opečenega komaj izvlekli. Nato je z bridkim jokom izginil v bližnji gozd.

Zgorelo je vse, kar je bilo gorljivega in je škode približno 30.000 Din. Poslopje, ki sta mu bila vsak na pol gospodarja, pa je bilo zavarovano le za 6000 Din. — Kaj vse stori alkohol, osobito še, če se ga kot »šmarnico« in brez vsake mere zauživa!

Kranj

Sezona plesnih vaj. Toliko plesnih šol kakor letos dosedaj še nismo imeli. Najbolj obiskovane so plesne vaje športnega odseka Sokola. Vršijo se vsak četrtek in nedeljo zvečer. So istočasno tudi šole za bonton. Isti plesni učitelj vodi tudi trgovske plesne vaje, ki se vršijo vsak torek in soboto. — Prihodnji petek pa bo prva elitna plesna vaja v salonski dvorani hotela »Jelen«.

Novost za Kranj. G. Reš, bivši najemnik znane zagrebške restavracije »Lovački rog«, ki je sedaj prevzel gostilno »Pri Peterčku«, je na splošno željo zgradil zimsko zaprto kegljišče ter tako ustregel vsem ljubiteljem kegljanja. Kegljišče bo vsak večer zakurjeno.

Nedeljski nogomet. Prvo moštvo sportnega odseka Sokola igra danes popoldne prijateljsko tekmo s S. K. Tržičem v Tržiču. Rezerva kranjskega Sokola pa igra s S. K. Korotanom iz Ljubljane v Kranju.

Ustanovitev Jugoslovansko-češke lige v Kranju. Nikdo naj ne pozabi, da se vrši danes ob 11. v Narodnem domu ustanovni občni zbor J.-Č. lige. Zavedajmo se, da nam je skupno delo potrebno in medsebojno spoznavanje dolžnost.

Zagorje

Tekma. Danes popoldne ob pol dveh se vrši na novem športnem igrišču prijateljska tekma med S. K. Litija in S. K. Zagorje. Vabljeni vsi! — Ob 3. uri popoldne otvori S. K. Zagorje plesno šolo v salonu gostilničarja g. Brvarja na Toplicah. Pridite!

Reprezentanca radio-tovarne „INGELEN" Ljubljana

Telefon 3198 — Poštni predal 281 — Brzojavke Gleichrichter, Ljubljana

583

INGELEN

U3 TRIELEKTRONSKI SPRT
s priključkom na izmenični tok obsega valovne dolžine 20—200 m
Največja selektivnost pri zelo glasnem sprejemanju

U6 SESTCEVNI SUPERHETERODYNSKI
aparat s priključkom na izmenični tok. Sprejem valov od 12—2000 m brez izmenjave tuljav
Največja selektivnost, elegantna vnanjost, dveletna garancija

AMERIKA - AVSTRALIJA - EVROPA

NA KRATKIH, NORMALNIH IN DOLGIH VALOVIH

V ZVOČNIKU

Zahtevajte specijalne brošure — Pustite si aparat predvajati pri Vašem trgovcu!

Gledališče

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

DRAMA

Začetek ob 20. uri zvečer

Nedelja, 16. nov.: ob 15. uri »Snegulčica in škratje«. Mladinska predstava pri znižanih cenah. Izven. Ob 20. uri »Gospa ministrica«. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

OPERA

Začetek ob 20. uri zvečer

Nedelja, 16. nov.: ob 15. uri »Prodana nevesta«. Gostuje Marij Šimenc. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven. Ob 20. uri »La Mascotte«. Izven.

MARIBORSKO NARODNO GLEDALIŠČE

Nedelja, 16. nov.: Ob 15. uri »Aleksandra« Kuponi. — Ob 20. uri »Lutka«.

MESTNO GLEDALIŠČE V CELJU.

Nedelja, 16. nov: Ob 16. uri »Utopljenca«.

PTUJSKO GLEDALIŠČE

Ponedeljek, 17. nov.: ob 20. uri «Gospa ministrovka«. Gostuje mariborsko gledališče.

Šentjakobski gledališki oder

V nedeljo, dne 16. ob 20. »Križni pajek«.

Maribor

m **Današnje prireditve.** Ob 10. in 14. uri tombole aerokluba na Trgu svobode, ob 15. uri v Narodnem domu repriza lutkovne igre »Dr. Faust« (le ob slabem vremenu), ob 15. uri v Narodnem gledališču opereta »Aleksandra«, ob 20. uri pa opereta »Lutka«. V kinematografih se predvaja: v Grajskem kinu zvočni film »Kapetan Dreyfus«, v kinu »Union« zvočni film »Badži Murat«, v kinu »Apolo« nemi film »Karavana smrti«. Po okolici bodo razne jesenske zabave in veselice.

m **Dvoje predavanj o kuhi s plinom.** Mestna plinarna priredi jutri ob 16. uri v obednici dekliške meščanske šole v Cankarjevi ulici za gospodinje predavanje o kuhi s plinom. Drugo predavanje za kuharice in služkinje bo v torek 18. t. m. ob 11.30 v istih prostorih.

m **Lekarniška služba.** Nočno lekarniško službo bo imela od danes opoldne do prihodnje nedelje opoldne mestna lekarna Minařik »Pri Orlu« na Glavnem trgu.

m **Ljudska univerza.** Jutri v ponedeljek ob 20. bo predaval primarij dr. Lagaš iz Ljubljane o pravilni negi otroka v prvih letih.

m **Tujski promet.** V času od 1. do 15. t. m. je bilo pri tukajšnjem zglaševal nem uradu prijavljenih 1083 ljudi, od teh 288 tujcev. Od tujcev jih je bilo 136 z Dunaja, 74 iz Gradca in 74 od drugod.

m **Slaninarski trg.** Na včerajšnjem slaninarskem trgu je imelo 62 slaninarjev 173 zaklanih prašičev 1 govedo, 5 telet in 1 ovco. Cene nespremenjene.

m **Sobotni trg.** Na včerajšnjem dobro založenem trgu je bilo 45 vozov krompirja, zelja in čebule, 6 vozov sadja in 4 lončene in lesene robe. Perutnine je bilo preko 1200 glav. V splošnem so bile cene zmerne; pri mesu in mesnih izdelkih se niso spremenile, pri perutnini so pa nekoliko padle. Sadje je ohranilo svojo staro vrednost. Rib in divjačine je bilo obilo; zajci so se prodajali po 35—38 Din eden, fogoši po 30—40 Din kg, ščuka 30, morskih rib je pa bilo malo. Na novo je na trgu postavila svojo stojnico Štajerska sadjarska zadruga.

m **Trasiranje pohorske vzpenjače.** Odboru za gradnjo vzpenjače na Pohorje se je posrečilo pridobiti za sodelovanje tvrdko Häckel iz Saarbrückena v Nemčiji in je s tem gradnja prihodnjo pomlad zagotovljena. Te dni so odposlanci omenjene tvrdke že pričeli trasirati progo. Delo bo v prihodnjem tednu končano.

m **Nalezljive bolezni.** Od 8. do 14. t. m. je obolela 1 oseba na davici.

m **Sanatorij v Mariboru.** Gosposka ul. 49, tel. 2358. Najmoderneje urejen za operacije in zdravljenje z zdravilnimi aparati. Lastnik: primarij dr. Mirko Černič, špecijalist za kirurgijo.

m **Nesreča.** Pri Sv. Marjeti ob Pesnici si je v petek pri padcu zlomil desno roko 34letni delavodja okrajnega cestnega odbora pri Sv. Lenartu Janko Šket. Prepeljali so ga v mariborsko bolnico.

Sigurno in hitro vožnjo v megli Vam omogoči

edino „MEGLOLOM“

(Nebelbrecher) 601

ki prodira s svojimi barvnimi žarki meglo. S tem preprečite nesrečo. **Še danes zahtevajte v lastnem interesu naš cenik.** Generalno zastopstvo za avtopribor

M. Sušteršič, Maribor, Tattenbachova 26

m **Stara razračunavanja.** Mizar J. M. in cvetličarka Š. N. sta si bila nekoč dobra prijatelja, ko pa se je možakar poročil z drugo, je prišlo med njima do spora in kadar sta se srečala, se nista prav lepo pogledala. Tako je bilo tudi v petek zvečer. Iz prepira je nastal še pretep, pri katerem je M. vrgel svojo nekdanjo prijateljico po tleh, da se je lažje ranila na čelu. Epilog zadevščine bo na sodišču.

m **Prepir in pretep.** Sprla in stepla sta se v petek ponoči pred Vlahovičevo gostilno na Aleksandrovi cesti slikarski pomočnik Franc V. in trgovec Anton K. Pomiril in razdvojil ju je stražnik.

m **Čudna mati.** V petek zjutraj, ko je bila Ana Vukova, posestnica v Grušovju, z doma in sta bila v hiši le njena dva otroka, je stopila v hišo neznana ženska z malim okrog 6 tednov starim detetom, ga položila na mizo in odšla. Od svoje sosede Marije Diamantove je Vukova pozneje izvedela, da je bila neznanka neka Marija Gajškova iz Maribora in da je otroku ime Bogomil. Včeraj je Vukova prišla na tukajšnje policijsko predstojništvo prijavit zadevo. Policija je takoj uvedla poizvedovanje za čudno materjo, ki pušča svoje dete pri tujih ljudeh. Otrok je zaenkrat ostal pri Vukovi.

m **Trije vlomi v eni noči.** V noči do petka na soboto so bili v Mariboru izvršeni trije vlomi, ki so se pa vsi ponesrečili. V pisarni tvornice štampiljk T. Soklič na Aleksandrovi cesti so vlomilci vdrli v ročno blagajno, ki pa je bila prazna. Iz pekarne Čebokli na Glavnem trgu so bili še pravočasno pregnani, vendar pa so zapustili sledove, ki bodo zanje usodni. Naposled so pa poiskusili svojo srečo tudi v pisarni odvetnika dr. Lašiča, kjer so nameravali odnesti dva pisalna stroja, pa tudi tu niso imeli sreče in so morali oditi praznih rok.

m **Vlom v Slovenski Bistrici.** Orožništvo v Slovenski Bistrici je ugotovilo, da je izvršil vlom v trafiko Franca Justineka v noči na 6. t. m., o čemer smo že poročali, neki 29letni delavec I. R., katerega pa doslej še ni bilo mogoče izslediti. Vlomilec je odnesel blaga in denarja v skupni vrednosti 1687 Din.

Obsodba ubijalca dijaka

Maribor, 15. novembra.

Tragična smrt mladebudnega, zelo marljivetona Šramla, ki je bil do svoje smrti tudi dopisnik našega lista, je danes odjeknila v razpravni dvorani okrožnega sodišča. Pred senatom trojice se je zagovarjal zaradi uboja 25-letni čevljarski mojster s Pragerskega, Vilibald Reitmeyer. Po sporu s pokojnim dijakom Antonom Šramlom, med katerim mu je zasadil nož v glavo, da je kmalu na to na posledicah umrl, se je Reitmayer že naslednjega dne, t. j. 4. avgusta letos sam javil pri orožnikih, kjer je svoje dejanje priznal in je zato bil do razprave izpuščen.

Kakor tedaj, je Vilibald Reitmayer tudi danes priznal, da je Šramlu porinil nož v glavo, izgovarjal pa se je, da je to storil v hipnem razburjenju, ne da bi ga nameraval raniti ali celo ubiti, ker sicer s pokojnikom nikdar ni bil v sporu. Obtožnico je zastopal državni pravdnik g. dr. Hojnik, obtoženca je pa branil odvetnik g. dr. Avg. Reisman. Zaslišanih je bilo več prič, izjave drugih pa so se čitale. Pri razpravi je bila navzoča tudi mati pokojnega učiteljiščnika Antona Šramla.

Na podlagi te razprave je bil Vilibald Reitmayer obsojen na 4 leta robije, petletno izgubo častnih državljanskih pravic in na poravnavo nastalih stroškov, dočim je bila zahteva po odškodnini, pogrebnini itd. zavrnjena na civilno pravno pot. Reitmayerja je obsodba presenetila, ker je upal, da bo milejša, zato si je izgovoril rok za pritožbo.

Huda borba z namišljenim bolnikom

Ker se ni hotel udeležiti zaslišanja pri sodniji, se je napravil bolnega

Poljčane, 14. novembra.

Železničar, bivši pregledovalec vagonov Žalar, ki ima za postajo pri nas tudi malo kočico, kjer prebiva s svojo ženo, je bil pred kratkim radi nerednosti iz državne službe odpuščen. Pragerskemu načelniku, kjer je bil zadnje čase v službi, je zato grozil, da ga bo zaklal.

Za te svoje besede je bil pozvan k zaslišanju na slovenjebistriško sodnijo že pred dnevi. Vendar se pozivom nikakor ni hotel odzvati. Če mu je pismonoša kaj prinesel s sodnije, kratkomalo ni hotel nič podpisati in sprejeti, češ: »S sodnijo nočem imeti opraviti ničesar.«

Tako je prišla zadeva v roke našim orožnikom. Tedaj pa si je junak dneva izmislil novo metodo. Ko so ga namreč orožniki pozvali, se je izjavil, da je bolan in da ne more nikamor. In je zares legel v posteljo... Toda vrli orožniki so slutili za tem prevaro in prosili zdravnika, naj ga pregleda. Odšla je k njemu cela deputacija, obstoječa iz zdravnika, občinskega tajnika in 3 orožnikov. Zdaj se je šele postavil človek na noge. Sploh se ni pustil preiskati, rekoč: »Za mene treba zdravnika iz Maribora, tega sploh ne pripoznam«, in tudi sicer so letele iz njega na prisotne psovke. Ni se hotel obleči, divjal je kot obseden in so ga zato le s silo takega kot je bil zvezali in ga položili na pripravljen voz, ki ga je odpeljal ob asistenci orožnikov proti Slovenski Bistrci — pravici v roke.

Baje se je šele na dvorišču jetnišnice na poziv sodnika dostojno oblekel.

V vlaku jo je hotel zaklati

Cigani, ki izkoriščajo človeško dobroto

Na vlaku, ki odhaja iz Zagreba okrog 1. ure popoldan, se je nudil potnikom grozen prizor. Na postaji Dobova so vstopili v vlak tudi cigani, in to mož, žena in sin. Mož je takoj pričel moledovati med sopotniki, naj mu darujejo vsaj po en dinar. Doma sem iz Hercegovine, je dejal, in mi je požar uničil vse imetje, zato moram trkati na usmiljena srca, da mi pomagajo, da kupim vedno lačnim otrokom kruha.

Res, potniki so takoj posegli v svoje žepe in si je mož zbral milodarov po 1 in 2 dinarja precej čedno vsotico ter se lepo umaknil na hodnik. Tam pa se je pričel prepirati s svojo boljšo polovico. Najbrže je žena zahtevala del nabranega denarja, ki ga ji pa ni hotel oddati. Ker je žena le zahtevala od njega denar, ga je to tako ujezilo, da je pograbil za velik nož in hotel svojo cigansko družico zaklati. Žena je vsa preplašena pribežala v kupe in prosila sopotnike, naj njenega nasilnega moža pomirijo ali razorožijo.

Takoj so priskočili sopotniki na pomoč in pa sprevodnik, ki so nasilnega ciganskega poglavarja, ki je hotel zaklati svojo ženo med postajami Brežice—Videm-Krško, razorožili in postavili celo cigansko družino v Krškem iz vlaka.

Iz kriminalnega predala

Ljubljana, 15. novembra.

Kriminalni predal ljubljanske policijske uprave ni pravzaprav nikoli prazen. Nekaj aktov z večjimi ali manjšimi grehi je vedno v njem. O vsem človek seveda ne more poročati javnosti, včasih zato, ker ni tako važno, da bi obesil na veliki zvon, včasih pa iz drugih vzrokov. Danes je predal »slab«, tako pravimo reporterji, kadar ni v njem preveč kriminalnih novic.

Ali se potepa, ali pa si je storil kaj hudega

Gostilničar Franc Vodnik, stanujoč na Poljanski cesti, je javil policiji, da je 12. t. m. čez noč izginil njegov posinovljenec Franc Vodnik, mesarski vajenec pri mesarju Dolničarju. Fant je zagrešil neke nerednosti, nakar je vzel nahrbtnik z raznimi predmeti in obleko ter odšel z doma, ne da bi povedal, kam gre. V petek je našel zlatarski vajenec Milan Trček v Grumovem kozolcu na Poljanski cesti Vodnikov nahrbtnik. Gostilničar Vodnik Franc je izjavil, da je njegov posinovljenec take narave, da nima nikjer obstanka. Bil je že v vzgojevališču ter se je učil že raznih obrti, toda povsod so ga odslovili. Boji se, da si je fant storil kaj hudega ali pa se potepa v ljubljanski okolici. Je visoke rasti, plavih las, ima rjave oči ter brazgotino na zgornji ustnici. Oblečen je v temno-rjavo pleteno jopico ter ima na glavi čepico ter je obut v nove črne čevlje.

Trbovlje

Tekma Amater komb. Železničar. Za tekmo, ki se vrši danes ob 3. uri popoldne na igrišču Amaterja, vlada mnogo zanimanja med sprotno publiko v Trbovljah. Tekma bo zelo zanimiva, ker je moštvo Amaterja v dobri formi in bo gotovo dokazalo, da zna braniti svojo čast kot večletni prvak trboveljskega okrožja. Danes ga čaka težka naloga, boriti se proti boljšemu moštvu. Sportno publiko vabimo, da poseti to prireditev.

Podružnica Slovenskega lovskega društva v Zasavju. Slovensko lovsko društvo v Ljubljani je dovolilo, da se ustanovi v Zasavju njena podružnica s sedežem v Trbovljah. Njeno področje bo obsegalo ves laški srez, radeško in šentjursko občino iz krškega sreza ter severni del litijskega sreza (litijski sodni okraj). Pravila za to podružnico so že oblastveno odobrena. Ustanovni občni zbor se bo vršil v soboto 22. novembra ob 17. uri v prostorih gostilne ge. Ane Forte v Trbovljah.

Kakšna načela naj izpovedujejo delavska zastopstva? Iskreno in dejansko zaščito gospodarskih, moralnih, kulturnih in socijalnih interesov celokupnega našega delavstva. Globoko in nepokolebljivo narodno zavest celokupnega našega delavskega razreda v vseh njegovih razrednih težnjah in akcijah; samostojnost in moč države; uspešen razvoj in prosperiteto domačega gospodarstva in veličino jugoslovanskega naroda; uverjenje, da more biti delavcem ene države le takrat dobro, ako je v dotični državi dobro, kajti samo v razvoju in sreči velike in močne Jugoslavije se nahaja tudi sigurnost in sreča jugoslovanskega delavskega razreda.

Tržič

Plesne vaje namerava prirediti agilno Sokolsko društvo. Prvi sestanek se vrši v torek 18. t. m. v kavarni pri Lončarju. Vljudno vabljeni vsi, ki imajo veselje do plesa!

Nedeljske prireditve. Udruženje vojnih invalidov priredi ob 8. uri zvečer na Skali zabavno burko »Vražja misel«. Gostujejo invalidi dramatičnega odseka iz Ljubljane, ki so nam že lansko leto podali prav zabavno burko. Čisti dobiček je namenjen padlim vojnim žrtvam. Svoboda pa igra Manice Komanove »Prisego ob polnoči«, ki bo gotovo tudi napolnila dvorano. Razen tega pa igra še kino, tako da se nam predstav ne manjka.

Kamnik

Poziv. Meščanska korporacija poziva v smislu gozdnega zakona vse udeležence poplave, ki so vsled nje utrpeli kako škodo, da to prijavijo v teku 14 dni potom mestnega županstva sreskemu načelstvu. Za prekasno došle prijave je podjetje poplave odgovornosti oproščeno.

Prodaja mestnega zemljišča. Občinski odbor je na svoji zadnji seji soglasno sklenil, da se od zemljišča 88 krat 68 m, ki je bil kupljen od župne nadarbine za šolsko stavbišče, odstopi okrog 1800 kvadratnih metrov sveta trgovcu g. Antonu Stergarju po nakupni ceni 25 Din za kvadratni meter.

Lincencovanje žrebcev. V drugi polovici januarja 1931 se bo vršilo licencovanje žrebcev za kamniški srez. Pozivajo se vsi lastniki, da prijavijo svoje žrebce do 25. novembra, ker se pozneje prijavljeni ne bodo pripustili k licencovanju.

Žužemberk

Izredna seja občinskega odbora. V sredo 12. t. m. se je vršila izredna odborova seja občinskega odbora pri kateri se je obravnavala gradnja nove šole v Selih, fara Hinje. Po referatu g. župana se je sklenilo soglasno, da se ta projekt zaenkrat ne izvrši, ker je obina že itak preobčutno obremenjena in nikakor ne bi zmogla še novih bremen, ko pa bodo to sredstva dopuščala se ukrene tudi v tem pogledu potrebno. Ob tej priliki je bil ponovno sprožen predlog o odcepitvi fare Hinje od občine Žužemberk in to iz razloga, da vkljub temu, da imajo v občinskem odboru 13:12 odborniških mest, plačajo komaj eno tretjno občinskih doklad. Ta predlog je bil sprejet soglasno ter bo predložen višji inštanci. O tem se je obravnavalo že v letih 1917 in 1918 in je bil sprejet enak predlog, kar pričajo zapisniki odborovih sej.

Komisijski ogled za novo šolo v Selih. Takoj po prihodu komisije se je zbrala na licu mesta ogromna množica ljudi iz vseh prizadetih vasi ter so že takoj spočetka zelo vedro in burno dajali duška svojemu odporu proti nameravanju graditve šole. Po komisijskem ogledu sedanjih šolskih prostorov, ki so res neprikladni in higijensko pomanjkljivi, je bila komisija zato, da zgraditev izvrši, dočim je ljudstvo — razven iz vasi Sela in Vrh, kateri imajo vštevši Visejc samo 48 šoloobveznih otrok — izjavilo, da bo, četudi se gradi šola, pošiljali svoje otroke k pouku raje v Žužemberk in Hinje, kakor do sedaj. Razumljiv je njih odpor, ker pri sedanjem mizernem stanju in slabih gospodarskih razmerah, ki tarejo našega kmeta osobito v Suhi krajini bi pač nikakor ne zmogli več niti najmanjše obdavčitve. Na konkretno stališče se je postavil g. župan Kastelic, ki je dal za razumevanje tega odpora prepotrebne podatke ter v izčrpnem poročilu podal sedanje stanje občine in nje prezadolžitev, ki je vse preje kot rožnata. Za njegov moški in odločen nastop se mu vsi občani toplo zahvaljujejo.

Bohinjska Bela pri Bledu

Prevzem gostilne. Znano Rotovo gostilno, last lesnega industrijca g. Paplerja z Bleda, je prevzela te dni gospa Pogačarjeva. Blejski gostje delajo radi izlete tja. Tam dobe ključe za jamo na Babjem zobu, kakor tudi vodnike in potrebno razsvetljavo.

Prosvetno delo. Kljub temu, da ni naša vas prevelika, smo ustanovili gledališki odsek; preko zime bomo priredili več narodnih iger, da si tako skrajšamo zimske večere.

Cerknica

Skušnje za »Dve Marički«. Kmalu bomo videli najmlajše našega Sokola prvič na Sokolskem odru. Predstavili se nam bodo z ljubko otroško igrico »Dve Marički«. Skušnje so že v polnem teku in se vrtijo skoraj vsak dan. Igro režira tukajšnja učiteljica ga. Kuliševa. Kaj mislite, tako igro v šestih dejanjih in še toliko igralcev pri igri, pa sam drobiž, to se ne da kar tako spraviti na oder! No, pa tudi naši mali igralci se zelo trudijo, da bi igrica lepo uspela. In največje plačilo za trud jim bo, da se bodo pri prvi predstavi pred občinstvom dobro odrezali.

Neresnična vest. Po Cerknici kroži že več časa vest, da je v Cerkniškem jezeru utonil neki graničar. V naraslem jezeru je res utonil osel, katerega so imeli v službi graničarji. Graničarji so pa vsi zdravi in nobenega ne manjka. Torej je izključeno, da bi kak graničar utonil in so vse govorice brez vsakršne podlage.

Kočevje

Deputacija iz Kočevja. Predsednik vlade g. Peter Živković je sprejel zastopnike prosvetnih društev, predvsem Sokola, ki mu je izročil spomenico Dijaškega doma. Po našem prvem nerodno stiliziranem poročilu bi kdo utegnli misliti, da je bilo sprejeto samo »Prosvetno društvo«.

Ribnica

Nesreče. Uršula Ižančeva iz Prigorice se je ponesrečila v skednju, ko je pospravljala z odra deteljo. Ko je šla po lestvi na oder, je lestva spodrsnila, Ižančeva pa je padla z lestve na tla. Padla je na roke, ki si jih je obe zlomila v zapestju. — Panič F. si je zlomil roko, ko je skočil z voza in se zadel ob desko. — Istotako se je nadrla na kol v Garičevasi Marjana P. Pomoč je iskala v ljubljanski bolnici, stanje ni nevarno.

Ni denarja! To tudi Kočevarji čutijo, ki vozijo svoje palice na semenj v Ribnico. Od zadnjega semanjega dne je ostala večja množina palic neprodanih.

Fantovski pretep, o katerem pravijo, da se je vršil v nedeljo, ni bil resničen. Ljudje so govorili, da so oklali v Žlebiču več fantov, ki so morali iskati zdravniško pomoč. Tepli so se le posamezni in le s pestmi, da bi se z noži, je neresnično. To govorijo ljudje, ki spravljajo fante iz dotične vasi v slabo luč. Tako nakopavajo splošno fantom sitnosti, ne pa posameznikom.

Litija

Sokolsko predavanje v Litiji.

Br. dr. Riko Fuks bo predaval v ponedeljek zvečer ob 7. uri v Sokolskemu domu v Litiji o sokolski ideji. Predavanje priporočamo vsem Sokolom, zlasti pa novovstopivšim članom, za katere je predavanje obvezno.

Trebnje

»Jugoslovana« dobite danes v občinski pisarni.

Sokolsko društvo priredi danes, v nedeljo 16. t. m. zabavni večer pri pogrnjenih mizah. Na sporedu so burke-enodejanke ter velezabavni kupleti. Pričetek ob 18. uri zvečer v sokolski telovadnici.

Osebna vest. Čevljarsko delavnico je otvoril v Trebnjem mlad, agilen čevljarski mojster France Travnjik. Želimo mu obilo uspeha!

Cesto nasipajo z gramozom. Državno cesto pridno nasipajo z gramozom, kar ni nič kaj všeč našim voznikom, ki prevažajo drva.

Popolnoma se je ustavil izvoz prašičev iz naše občine. Ljudem je cena prenizka. Lansko leto v tem času so izvozili iz Trebnja tedensko po več vagonov prašičev, letos ob istem času pa naš kmet ne more spraviti svoje živine v denar, ali pa mora prodati za smešno nizko ceno.

Novo mesto

Prireditve. V petek je bil v Rokodelskem domu dobro obiskan »Koroški večer«, na katerem je o svoji lepi domovini govoril tamošnji rojak, sedaj profesor v Ljubljani g. dr. Val. Rožič. — Snoči je priredila dijaška organizacija »Prosveta« sijajno glumo »Charleyeva teta« v Pavčičevi režiji. K igri se še povrnemo.

Orbtna šola je uvedla, kot smo že poročali, neobvezen pouk nemščine. Priglasilo se je neverjetno mnogo vajencev in vajenk, kar najbolj kaže, kako dobro misel je imelo vodstvo šole. Kar trije oddelki so se morali otvoriti. V oddelku A je 30 vajencev, ki nemško že nekaj znajo, v B je 32 začetnikov in v C je 22 deklet.

Brežice

Novi zvonovi. V nedeljo 23. t. m. bodo na Čatežu ob Savi slovesno blagoslovili dva nova zvonova. Eden tehta 670 kg; drugi pa 160 kg. Zvonove je vlila staroslavna livarna zvonov Št. Vidu nad Ljubljano. Zvonova staneta okrog 35.000 Din. Blagoslovil ju bode dekan iz Leskovca pri Krškem g. Kurent. Znesek za zvonova so še precej hitro nabrali: komaj v teku treh pičlih mesecev. Glavni dobrotnik zvonov je gospod Anton Tonejc, hotelir hotela »Lovački rog« v Zagrebu in lastnik kavarne »Evropa« v Ljubljani, ki je s svojim velikodušnim darom pet tisoč dinarjev pripomogel veli čatežki fari do zvonov. Nadalje so darovali grof Attems tisoč dinarjev; Ljudska posojilnica v Brežicah petsto dinarjev. Darovalo je tudi »Prosvetno društvo na Čatežu dobiček pri igrah »Lažizdravnik in »Ne kliči vraga«. To so glavni dobrotniki, darovalo pa je tudi več imovitih kmetov po 1000 Din. Zvonovoma bo najbrže kumoval g. Anton Tonejc

Janez Završan - 40 let pevec

Redek, skoro edinstven slučaj v povestnici slovenskega pevskega življenja! Dasi Slovenci radi prepevamo ob vsaki priliki, najraje seveda v veseli družbi pri čaši rujnega vinca, imamo vendar razmeroma **malo pevcev, ki bi se posvečali petju v društvih in na koncertnem odru.** Mnogo je treba idealizma, ljubezni do petja in tihe požrtvovalnosti, da pevec vztrajno in redno poseča pevske vaje ter da sodeluje na vseh društvenih nastopih. Mnogo je treba potrpljenja, da pevec, ki nima za svoje sodelovanje in svoj trud ne plačila, še manj hvaležnosti —, zdrži daljšo dobo let v pevskem društvu. Tem večje spoštovanje zasluži pevec **Janez Završan**, ki praznuje jutri na koncertu kvarteta Glasbene Matice 40-letnico, odkar **služi** vdano in nesebično pevski umetnosti.

Janez Završan je bil rojen leta 1873. v Ljubljani, mladostna leta so mu tekla v Komendi. Pasel je krave, lovil ribe in prepeval. Ni živel v sijajnih razmerah in dostikrat je imel s svojimi sestrami namesto večerje »petje«. V ljudski šoli je Janezovo brihtnost pogruntal do-

mači učitelj, zato so starši fanta poslali v gimnazijo v Ljubljano, da bi na željo matere postal »gospod«. V gimnaziji je pridno telovadil in še pridnejše pel. Pokojni Anton Foerster ga je sprejel v moški zbor, ker je imel lep glas in velik glasovni obseg. Pel je že solo partije. Gimnazijci so imeli že svoj posebni moški zbor, čigar steber je bil tudi Završan. V četrti šoli pa so imeli gimnazijci svoj kvartet, ki so ga tvorili Bayer, Jesenko, Završan in Marzolini (1890, 1891). Prvi in zadnji sta umrla kot častnika avstr. armade, Jesenko - dr. France Jesenko pa je profesor ljubljanske univerze. Že leta 1888 pa je Završan stopil v Glasbeno Matico, kjer poje še danes. Po končanih gimnazijskih študijah je vstopil v ljubljansko semenišče, kjer je prepeval tri leta. Ko je uvidel, da ni za duhovski stan, je izstopil in šel v službo na magistrat, kjer je ostal do svoje upokojitve.

Završanovo pevsko življenje bilo tako bogato in plodno, da podrobnosti v okvir tega člančiča ne spadajo. Povem le, da je pel v zboru Glasbene Matice od l. 1888. Nastopal je na vseh velikih oratorijskih koncertih, na vseh turnejah Glasbene Matice in je danes po letih članstva najstarejši član pevskega zbora, ki mu je v priznanje podelil nedavno tega častno članstvo. — Bil je Završan odlični član 10 slovenskih pevskih kvartetov, med katerimi omenjam le kvartete Matičarjev: v l. 1898—1899 (Kersnik, Reisner, Završan, Kersnik), 1900—1902 Črnko (Svetek), Stegnar, Završan, Skalar), 1903—1905 Črnko, Stegnar, Završan, Šebenik, 1906—1911 Matjan, Stegnar, Završan, Šebenik (oz. Križaj), 1912—1923 dr. Kozina, Dermelj odn. Stegnar, Završan, Kragelj (Kozina-Završanov kvartet), 1924—1925 Banovec, Pečenko, Završan, Zupan (Slovenski kvartet), 1926—1930 Pelan, Pečenko odn. Završan ml., Završan in Skalar (kvartet Glasbene Matice). Najvišjo stopnjo izvajanja so dosegli pač zadnje imenovani trije kvarteti, saj je le Kozina-Završanov kvartet v času svojega obstoja imel nad 320 pevskih nastopov, med temi 144 koncertov na odru. Veleuspešno delo kvarteta Glasbene Matice je javnosti dovolj znano. Zanimivo, da poje v tem kvartetu drugi tenor z Završanom njegov sin Dušan.

Zakaj cenim in spoštujem Završana?

1. **Ker je discipliniran pevec.** Obiskoval je vaje redno in točno; ni se strašil nikoli truda. Vesten pri skušnjah, vesten na nastopih.

2. **Ker je pevec-značaj.** Vstopil je v Matični zbor in mu je ostal zvest vseskozi in ne dvomim, da mu ostane zvest, **dokler bo pel.**

3. Ker je pevec, ki se **zaveda svojih prostovoljno prevzetih dolžnosti.** Ni domišljavec, nima kapric, kakršne dostikrat uganjajo solisti v kvartetih: »Te pesmi ne bom pel! Dovolj smo že peli!« On poje vztrajno, neutrudljivo, z mladeniško živahnostjo. Rad študira, saj ima v svojem repertoarju stotine pesmi, ki jih zna na pamet.

4. **Ker je pevec, ki ima smisel za petje združenih zborov.** Ko so se pevci za skupne nastope izgovarjali, češ »saj jih je itak dosti, bom raje poslušal,« je Završan vselej in povsod stal v vrstah Matičnih pevcev ramo ob rami s pevci drugih naših društev in je pel z navdušenjem.

Završan je pel iz ljubezni do pesmi, poklonil ji je vse svoje proste ure, vztrajal je 40 let v pevskih dvoranah in na koncertnih odrih, ni iskal ne časti ne slave.

S priznanjem in hvaležnostjo se ga bodo jutri ob priliki njegovega slavnostnega koncerta spominjali vsi pevci širom Slovenije.

Ko mu k štiridesetletnici zaslužnega pevskega udejstvovanja iz srca častitam, želim, da bi pel neugnano še desetletja, prav tja do skrajnih mej človeškega življenja! — **Z. P.**

Jubilej Ivana Roškarja

Sv. Lenart v Slov. goricah, 14. novembra.

V dvorani Okrajne hranilnice je bila včeraj 13. novembra ob 11. uri redka slovesnost. Načelstvo Okrajne hranilnice za okraj Sv. Lenart je v slavnostni seji izročilo g. Ivanu Roškarju, bivšemu poslancu, **častno diplomo** za njegovo požrtvovalno in plodonosno delovanje za blagor okraja in za našega kmeta. Predsednik Okrajne hranilnice, ugledni župan Lorber, je pozdravil navzoče ter kratko opisal pomen dneva, nakar je sreski načelnik dr. Ipavic v slavnostnem govoru opisal velike zasluge slavljenčeve za narod, za Jugoslavijo, za okraj in prav posebej še za našega kmeta v Slovenskih goricah. Ob svoji sedemdesetletnici lahko s ponosom gleda na svoje uspehe. Načelnik okrajnega cestnega odbora mariborskega Žebot je v imenu Roškarjevih prijateljev izrekel čestitke in opisal nekaj zanimivih črtic iz slavljenčevega življenja. Predlagal je tudi vdanostno brzojavko Nj. Vel. kralju. Slavljenčeve zasluge sta še opisala v vznesenih besedah bivši predsednik mariborske oblasti dr. Leskovar ter zadružni nadrevizor Pušenjak. Slavljenec se je ginjen zahvalil vsem govornikom in je z veseljem sprejel diplomo, ki je res mojstrsko delo profesorja Sirka.

Po oficielni slavnosti so se vsi gostje in prijatelji iz vsega okraja zbrali v dvorani Narodnega doma k skupnemu kosilu, kjer so se vršile napitnice in zdravice do večera. Sodelovali so tamburaši od Sv. Ruperta in domači pevci. Slavnostni govornik, svetnik Gomilšek, je opisal življenja pot Roškarja od tiste dobe, ko je stopil v javnost. Slavnost je bila pravi praznik za vse Slovenske gorice. Na predlog župnika Gomilška so darovali gostje za Dijaško kuhinjo v Mariboru Din 620·—.

Seljaki Zetske banovine v Ljubljani

Ljubljana, 15. novembra.

Danes zjutraj so se pripeljali z Dolenjskega zletniki - kmetovalci iz Zetske banovine pod vodstvom kmetijskega referenta g. inž. Djokanovića.

Vseh zletnikov je 40, ki so si že pri nas ogledali natančno naprave in posestvo kmetijske šole na Grmu, kjer so tudi prenočili. Na ljubljanskem kolodvoru jih je sprejel v imenu banske uprave g. inspektor inž. Zidanšek, ki jim je v lepih besedah želel dobrodošlico. — Sprejema so se udeležili poleg drugih tudi zastopniki Kmetijske družbe gg. inž. Lah, Kafol in Bukovec. Zletniki so se pod vodstvom gosp. Okorna odpeljali z avtobusom na Vrhniko, kjer si bodo ogledali razne kmetijske naprave, predvsem pa vrhniško mlekarno, dalje tudi perutninarsko farmo g. Goloba na Lesnem Brdu.

Zvečer priredi gostom banska uprava banket v hotelu »Union«. V nedeljo se odpeljejo zletniki v Škofjo Loko, kjer si bodo ogledali banovinsko mlekarsko šolo in tudi razne kmetijske naprave v Žabnici. Končno si bodo zletniki ogledali tudi v naslednjih dneh kmetijsko šolo v Št. Juriju in vinarsko šolo v Mariboru, nakar se bodo zopet vrnili na svoje domove.

Zimske obleke

raglane, suknje, trenchcoate in usnjate suknjiče kupite najceneje pri konfekcijski industriji **JOSIP IVANČIČ, Ljubljana** Dunajska cesta 7. 592

Pismo iz Zagorja

Solnčni sv. Martin — Mesarska zadruga

»Koder na sv. Martina dan solnce pokuka, čez tri dni vse sneg zasmuka«, je star pregovor, ki pa se letos ni uresničil. Že ves teden, kakor tudi na god sv. Martina, ko se izpremeni mošt v žlahtno vinsko kapljico, je solnce tako prijetno sijalo, da se je marsikdo spomnil na oni pregovor o snegu. Drugi pregovor o sv. Martinu pa pravi, če ima drevje ob njegovem godu še listje, se obeta za tisto leto huda zima. Listja pa je po drevju še dosti, so pa še drugi znaki, ki potrjujejo za letos možnost drugega pregovora. Noči in jutra so že presneto mrzla, zjutraj je vse pobeljeno od slane, sedaj pa je že dva dneva zmrzovala zemlja in se delal po lužah prvi led. Najbrž bo prišel kmalu naš premog do večje veljave, kar pač že vsi težko pričakujemo.

V zadnjem času se je pri nas mnogo razpravljalo o precej visokih cenah mesa, ki se jih še vedno držijo vsi naši mesarji. Sresko poglavarstvo je sicer izdalo nalog o znižanju prodajne cene mesa, kar se je zgodilo na izrecno pritožbo in prošnjo občinstva. Vendar mislimo, da bomo dosegli najboljši uspeh s tem, če bomo segli po samopomoči. Ustanoviti bi bilo treba mesarsko zadrugo, ki bi se sigurno sijajno obnesla. Naši rudarji, ki fizično mnogo trpijo, rabijo izdatno in dobro hrano, da morejo prenašati in izvrševati svoje težko delo. V današnji premogovni krizi pa je zaslužek tako majhen, da si vsled visokih cen, posebno mesa, ne morejo privoščiti vsaj onega, kar je za njih neobhodno potrebno. Mislimo, da bi ustanovitev mesarske zadruge z veseljem pozdravili prav vsi. Želeti je le, da bi se ta akcija čim preje izvedla, o čemer bomo še poročali.

Vsakovrstne ure, zlatnina in srebrnina po nizki ceni pri

L. VILHAR, urar
LJUBLJANA
Sv. Petra cesta 36

Hitro! Hitro!

50.000 dinarjev

RADION

nagradna naloga

ki se zaključuje

30. XI. 1930

Kdor želi dobiti nagrado, naj gre takoj k svojemu trgovcu in naj zahteva brezplačno karto za sodelovanje in pogoje!

ADI OVR CHI RIL IPE RAN INH SAM ERE ONP RADION

Nesreča učenca Pregrada, ki si je nalomil desno nogo, naj bo vendar že enkrat resen opomin vsem onim, ki si žele zabave na račun nepremišljenih otrok. Naši otroci so že itak polni vseh mogočih muh.

K današnji nogometni tekmi, ki bo ob 2. uri popoldne! V interesu sporta opozarjamo, da se naj ne pojavljajo več take nesportnosti, kakor pri zadnji tekmi, ko se je prisotno občinstvo vmešavalo v sodnikove odločitve. Prostovoljni prispevki, ki se bodo pobirali, četudi najmanjši, bodo dobrodošli našemu razvijajočemu se klubu, kateremu je predvsem potrebna gmotna podpora. Zato naj ne bo nikogar, ki bi jo odrekel.

S plesom smo tudi že začeli. Sokol je prejšnjo nedeljo otvoril plesno šolo, sportaši jo otvarjajo pa danes.

Zanimivosti iz Hrastnika

V nedeljo dopoldne se vrši tukaj krst Šuštarjevega desetega brata, ki je 12. še živeči otrok izmed 19, ki jih je prinesla radodarna štorklja tej rudarski rodbini. Kakor smo že poročali, je bil naprošen za botra Nj. Vel. kralj, ki se je vabilu res preprijazno odzval. Nadomeščal ga bo pri krstu polkovnik 39. pp. iz Celja, ki se pripelje v Hrastnik z drugim jutranjim vlakom. Za slovesnost vlada v Hrastniku seveda veliko zanimanje. — V rovu na takozvanem D-polju je nastal ogenj, ki ga skušajo že ves teden pogasiti, a doslej zaman. Kakor znano, nastane v premogovih rovih večkrat iz prav za prav neznanega vzroka ogenj, ki ga ni mogoče uničiti včasih po cele mesece, da, tudi celo leto. Ne pomaga dosti niti voda niti popolno onemogočen dostop zraka. Edino zanesljivo sredstvo je, da se izkoplje celo žareče ognjišče, pri čemur je treba seveda precej spretnosti in prakse. — Rudniška hišica v bližini deške šole, kjer je stanovala prej obitelj g. Kobaleja, je sedaj prenovljena in jo bo zasedlo orožništvo, kakor hitro bo še postavljena drvarnica, kar utegne biti do sv. Miklavža že urejeno. Prostori bodo za orožniško postajo prav primerni, zlasti, ker je del prejšnje pralnice predelan v važen lokal, v shrambo za pretepače in potepuhe. — V bližini Drnovškove gostilne, poleg hišice Jurija Zupana si je postavil svoj dom železničar Krajšek. Hišica je že pod streho in se utegne g. Krajšek preseliti v njo še pred novim letom. — Od Falske elektrarne se je mudila v petek tukajšnja komisija, ki si je ogledala steber napeljave nad šolo v znanem plazovju. Ker se ves hrib dokazano stalno premika naprej, bo treba zadevo vsekakor urediti, da ne bo kakšne katastrofe tudi od te strani. — Otvoritev nove dolske šole bo v nedeljo 23. t. m. Prihodnji teden prinesemo iz Dola par tozadevnih dopisov s slikami.

Spremembe v želez. službi

Premeščeni so: **Uradnik I. kategorije, IX. skupine:** inž. Franz Emil, tehnični uradnik, gradbeno odelenje direkcije, k progovni sekciji Ljubljana gor. dol. proga; **uradnika II. kategorije, III. skupine:** Janežič Ludvik, komercijalni uradnik, Trbovlje, v Kotoribo; Pakiž Jože, admin. uradnik, obče odelenje direkcije Zagreb, v kurilnico Ljubljana I. glav. kol.; **uradniki III. kategorije, III. skupine:** Pohar Jože, prometnik, Breg, v Metliko; Čamernik Stanislav, kontrola dohodkov G. D. Beograd, k občemu odelenju, računskemu odseku, direkcije Ljubljana; Giosento Vid, administr. uradnik, kurilnica Ljubljana I. glav. kol. v obče odelenje, direkcije Zagreb; Ronko Franc, nadzornik proge, progovna sekcija Novo mesto, k progovni sekciji Ljubljana go. dol. proga; Hanauer Stanislav, administr. uradnik, obče odelenje direkcije Ljubljana, v kontrolo dohodkov G. D. Beograd; Marolt Janez, prometnik, Metlika, za šefa postaje Češperk; Čop Ludovik, nadzornik proge, Jesenice, za nadzornika proge Kranjska gora, iste sekcije; Pezdir Gregor, nadzornik proge, Ljubljana glav. kol., za nadzornika proge Kamanje progovne sekcije Novo mesto; Gobec Martin, nadzornik brzojava Maribor glav. kol. za dodeljenega nadzornika brzojava v Celje; Ilerščič Janez, nadzornik brzojava, Rožni dol — Pribišje, za dodeljenega nadzornika brzojava v Ljubljano gor. kol.; Jenko Ladislav, prometnik, Slov. Bistrica, na Breg; **zvaničnik I. kategorije, IV. skupine:** Paul Ivan, prometnik, Črnomelj, v Slov. Bistrico; **zvaničnika II. kategorije, II. skupine:** Selan Anton, pisar. sluga, Rakek, v Ljubljano glav. kol.; III. skupine: Medved Ludovik, tovorni sprevodnik, Zidani most, v Ljubljano glav. kol.; Jančič Martin, kretnik, Velenje v Laško; **dnevničar:** Jovanović Sava, Ormož, v Slovengradec. **Nameščen** je za uradnika II. kategorije, V. skupine: Izlakar Janez, prometnik, Rimske Toplice. **Premeščen** je zvaničnika II. kategorije, III. skupine: Bizilj Anton, vratar, prometno-komerc. odelenje, dosedaj služitelj. **Sprejeti** so za dnevničarje: Flego Jožef, kurilnica Ljubljana II. gor. kor.; Obran Franc, Moškanjci; Gala Gojmir, kurilnica Maribor; Podgoršek Martin, Rimske Toplice; Grčman Stanislav, Jarše-Mengeš; Dolgan Jožef, Račje-Fram.

Pod črto

Te dni čitamo v listih oznanitve, da se bo zvočni film predvajal tudi za mladino. In listi pišejo, kakor da bi bil to sila velik napredek. Mi pa nismo tega mnenja, temveč nasprotno pravimo, da ne bo prav nobene škode, če mladina, zlasti ona v ljudski šoli, ne vidi ne tihih in ne sliši niti zvočnih filmov. Vse ob svojem času. Da obiskujejo filme, ki niti niso za otroke prikrojeni, temveč močno diše po samo odloženih filmih, šolarčki, ki nimajo niti deset let, pa je čisto gotovo napačno. Že celo pa je napačno, kadar morajo potem otroci revnih staršev spoznati, da se godi njim vse drugače, ko revnim otrokom.

172
Manufaktura
Rekord
Ljubljana, Aleksandrova c. 8
Naša kolekcija — naša reklama.
Velikomestna izbira dubla, kamgarna, blaga za damske plašče, žameta, barhenta, platna, cefirja i. t. d.
Še nekaj:
Na obroke
za isto ceno kot za gotovino!
Zahtevajte brezobvezen obisk našega zastopnika.

Dnevne vesti

— **Francoski učenjak v Beogradu.** V petek ob 11. dopoldne je dospel v Beograd francoski učenjak profesor pravne fakultete pariške univerze g. Gaston Jemse. Na kolodvoru sta ga sprejela predstavnik ministrstva financ Milorad Gjorgjević, šef proračunskega odseka in Milan Protić, vršilec dolžnosti generalnega ravnatelja Narodne banke.

— **Strahlova zapuščina na razstavi.** Otvoritev razstave umetnostnih predmetov, pridobljenih od muzeja in Narodne galerije iz zapuščine graščaka Karla Strahla iz Stare Loke, se bo izvršila danes ob enajstih v Narodni galerji v veliki dvorani. Po otvoritvi, h katere najštevilnejši udeležbi vabi vse Narodna galerija, bo govoril o vsebini in pomenu te znamenite kolekcije univ. prof. dr. Cankar.

— **Absolventi državne trgovske akademije v Ljubljani,** ki so odslužili kaderski rok, odnosno so stalno nesposobni ter nimajo službe, naj se javijo v ravnateljevi pisarni med uradnimi urami.

— **Ravnateljstvu državnih železnic v Ljubljani.** Na progi Zidani most — Maribor ima jutranji potniški vlak št. 516 vsak dan občutne zamude, večinoma po 20 minut, a tudi več. Ker so take razmere za naprej nevzdržne, prosimo: žel. ravnateljstvo, da blagovoli ukreniti vse potrebno, da se to neznosno stanje ukine, kot se je to že predlani zgodilo. Prizadeti potniki.

Najbolj pošteno Vas postreže
z zimskimi oblačili
J. MAČEK
Ljubljana, Aleksandrova cesta 12.

— **Rezervni oficirji se obveščajo,** da je izdalo ministrstvo saobračaja odlok, po katerem bodo od 1. januarja 1931 dalje izdajale legitimacije za trikratni popust na železnicah in ladjah le komande vojnih okrugov, kamor je dotični rezervni oficir pristojen in kakor to predvideva člen 11. Pravilnika o voznih olajšavah. — Tozadevne formularje ima v zalogi Zveza rezervnih oficirjev v Ljubljani (Kongresni trg 1). — Formular stane 2 Din.

— **Delovanje podružnice sadjarskega in vrtnarskega društva v Ljubljani.** V petek zvečer je tukajšnja podružnica sadjarskega in vrtnarskega društva, oziroma njen odbor za olepšanje Ljubljane s cvetlicami imela svojo zaključ. sejo. V kratki dobi svojega plodonosnega dela je odbor dosegel nebroj lepih uspehov. Pričakovati pa je, da bo Ljubljana prihodnje leto še z večjim razumevanjem sledila osveženju starih slovenskih tradicij in bo naša prestolica po svoji zunanjosti srce slovenskega dela našega naroda. Vedno agilni g. Štrekelj, nadzornik šolskih vrtov v pokoju, je izčrpno poročal o delovanju odbora ter se zahvalil vsem onim darovalcem, ki so po svojih močeh pripomogli, da je odbor že v prvem letu svojega dela žel pomembnejše uspehe. Želimo odboru tudi v nadalje kar največ uspeha.

Oglejte si
bogato zalogo kuhinjske posode aluminijaste ter emajlirane v raznih kvalitetah in barvah pri tvrdki z železnino 103
STANKO FLORJANČIČ
Ljubljana Sv. Petra cesta 35.

Tekstilbazar d. z o. z.
Ljubljana, Krekov trg št. 10
nudi po zelo ugodni ceni vsakovrstno manufakturno blago najboljše kvalitete za dame in gospode 447

— **Proti taksam na tujce.** V Zagrebu so zastopniki hotelirjev interpelirali osebno pri županu dr. Srkulju zaradi visokih taks, ki jih morajo plačati za vsakega tujca, ki mu dajo prenočišče.

— **Mednarodna razstava perutnine.** Od 30. novembra do 4. decembra bo v Novem Sadu velika mednarodna razstava perutnine.. Ministrstvo za kmetijstvo je dalo prirediteljem podporo v znesku 30.000 Din.

— **Gostovanje »Soče« v Grosupljem.** Danes popoldne ob pol 16. uri vprizori dramska družina »Soče« v »Sokolskem domu« v Grosupljem A. Strindbergovo dramo »Oče«, ki jo je družina vprizorila doslej že s sijajnimi uspehi v mnogih krajih. Dosedanji nastopi dram. družine »Soče« jamčijo, da so vsi gralci pod strokovno režijo g. Košute, bivšega vodje slovenskega gledališča v Gorici, izredni nalogi kos, tako da brezdvomno tudi v Grosupljem uspeh ne bo izostal. — Pred predstavo govori uvodno besedo pesnik M. Kragelj.

— **Incident v Beograjski operi.** Beograd 14. novembra. Pri četrtkovi predstavi Verdijeve opere »Rigoletto« v Narodnem gledališču je večina opernih pevcev pela v tujih jezikih. Tako je tudi baritonist Holodkov prepeval po rusko partijo Rigoletta. Med drugim dejanjem pa, ko je bil Rigoletto sam na odru, so se začuli s tretje galerije klici: »Pojte srbski! Holodkov, srbski! Naš jezik da slišimo! To je narodno gledališče! itd.« Nastalo je strahovito kričanje, tako da ni bilo čuti niti orkestra. Vsa publika se je obrnila proti tretji galeriji. Mnogi so poskušali miriti, pa je bilo razgrajanje še hujše. G. Holodkov je pel dalje. Ko je končal arijo, je zopet nastal krik in vik. Nekateri so protestirali proti petju v ruščini, drugi pa so mirili. Kričanje v gledališču dolgo ni potihnilo. Na tretji galeriji so žvižgali. Mir je nastal šele, ko je prišla tja žandarmerija. Tretje in četrto dejanje je prešlo brez razgrajanja, toda niti Holodkov niti drugi pevci se niso prikazali k aplavzu.

F. Fajdiga sin
Ljubljana, Sv. Petra cesta 17
Zaloga pohištva in tapetniških izdelkov

Gojzerce!
Nov patentiran način izdelave.
Garantirano nepremočljivi.
Oblika po želji in meri.
DETAJLNA PRODAJA »PRI POLLAKU«
Dunajska cesta, 23 — Dvorišče

Stavbno in pohištveno mizarstvo s parno silo
FRAN SKAFAR
Ljubljana, Rimska cesta 16
Stalna zaloga modernega pohištva ter amerikanskih pisarniških oprav
580

— **Nova tiskarna v Ljubljani. G. Ciril Si, tar je otvoril v družbi z gosp. C. Svetkom novo** tiskarno pod imenom »Tiskarna Grafika«, katea posluje na Kongresnem trgu 4. Tiskarna se je specijalizirala na izdelovanje vseh poslovnih in reklamnih tiskovin ter raznovrstnih etiket in signatur.

— **Gospodinjski koledar za leto 1931.** izide pričetkom prihodnjega meseca. Koledar bo vseboval mnogo koristnih navodil za gospodinje in sploh za hišo in dom. Izredno bogat bo tudi na novih kuhinjskih receptih ter raznih sestavah jedilnih listov. Glavna prednost koledarja je obširen in praktično urejen troškovnik za vse dni v letu, kamor zapisuje skrbna gospodinja vse svoje dnevne izdatke. Cena mu bo Din 20·—. Naročila sprejema še sedaj uprava »Gospodinjskega koledarja« v Ljubljani, Šelenburgova ul. 7/II.

— **Obledele obleke barva v različnih barvah** in plisira tovarna **Josip Reich.** 6602

— **Krzno se dobi najboljše in poceni** pri tvrdki **I. Knechtl,** krznar, Ljubljana, Sv. Petra

Slovenci, ki potujete v Zagreb,
obiščite gostilno »Pri Staroj Harmici«, Radičeva 1, tik Jelačić trga. — Vodi jo družina Černe, katera je imela nad 150 let staro gostilno na Sveti Gori pri Gorici.

JOSIP OLUP
LJUBLJANA, Stari trg 2.
Za gospode in dečke velika izbira oblek, klobukov, čepic, kravat in perila lastnega izdelka. Po najnižjih konkurenčnih cenah.

— **Advokat Sestreano ni izginil.** Pred dnevi so časopisi poročali, da je advokat dr. Sestreano iz Alibunarja zagonetno izginil. Zdaj je neki njegov prijatelj iz Zagreba sporočil, da biva advokat v Nici zdrav in čil.

— **Obsojen dopisnik.** Dopisnik »Večerne pošte« iz Mostarja je bil obsojen te dni na 10 dni zapora in 500 Din kazni, ker je poročal v list napačne in razburljive vesti.

— **Zgrebški morilec aretiran na Dunaju.** Policijska direkcija je sprejela z Dunaja brzojavko, da je tamošnja policija aretirala Mihajla Radešiča, ki je umoril pred tedni nekega Zagrebčana v kavarni »Port Artur« v Zagrebu.

— **Zanimiva pravda.** V Subotici je te dni vložil tožbo slikar Olah proti lastnici kina Jožefi Fess. Ta je pri njem naročila portret, katerega je pa dala potem preslikati, ker jo slikar ni naslikal dovolj lepo. Olah meni, da je s tem trpel škodo in toži gospo po zaščiti o avtorskem pravu.

— **Jodov vrelec v Sisku.** Tvrdka Teslić je navrtala teren v Novem Sisku na več krajih in izsledila nov jodov vrelec in močan izvir, ki bo preskrboval vse mesto z zdravo pitno vodo.

— **Tovarna za umetne cvetlice pogorela.** V Beogradu je pogorela tovarna za umetne cvetlice, last Geona Poljokana. Škode je za dva milijona, zavarovalnina je pa znatno manjša.

— **Požigalec iz žalosti.** V Čakovcu je posestnik Dragotin Cimerman zažgal svojo hišo iz žalosti, ker mu je umrla žena. Škodo ima ogromno.

— **Neznana samomorilka.** V Subotici se je usmrtila neka neznana, lepo oblečena ženska, katere identitete ne morejo ugotoviti. Menijo, da je neznanka prišla iz Slovenije.

Polenovko namočeno
sir, sardine, šunko
Gavrilović - salamo
ter razno specerijsko blago priporoča
F. R. KOVAČIČ, Ljubljana, Miklošičeva 34.

Priporoča se 595
Modno krojaštvo
za civilne obleke in uniforme
Julij Šemrl, Ljubljana, Kolodvorska 26.
Točna postrežba — cene zmerne.

— **Zasut delavec.** V rudniku v Drnišu, kjer kopljejo boksit, je pred dnevi velik plaz zasul 29letnega rudarja Mileta Vukušića. Izkopali so ga izpod plaza mrtvega.

— **Vreme.** Vreme se je nenadoma zbojšalo in si lepšega v tem času želeti ne moremo. Relativna vlaga je sicer povsod velika, tako v Ljubljani 80%, v Mariboru 90% v Zagrebu tudi toliko in v Beogradu 60%. Najmanjša je v Splitu (50%). Večinoma v državi je bilo včeraj mirno. V Ljubljani, Beogradu in Sarajevu je bilo jasno, drugod pa oblačno od 0 do 6. Najvišja temperatura je bila v Ljubljani 9·8, najnižja pa 0·8. Pod ničlo je bila temperatura še v Sarajevu in v Skoplju. Drugod se je gibala od 0 do 8 stopinj Celzija.

Na Rimski cesti 24
otvorim v torek, 18. novembra
delikatesno trgovino
zajutrkovalnico, vinotoč in mlekarno
Se priporočam
Leni Lapajne

Ljubljana

Nedelja, 16. novembra 1930., Otmar. Pravoslavni: 3. novembra, Ivan Trog.

Ponedeljek, 17. novembra 1930., Gregor. Pravoslavni: 4. novembra, Ljubava.

Nočno službo imajo danes v nedeljo lekarne Bahovec na Kongresnem trgu, Ustar na Sv. Petra cesti in Hočevar v Šiški, jutri v ponedeljek pa lekarni Sušnik na Maijinem trgu in Kuralt na Gosposvetski cesti.

*

■ **»Ljubljanski Sokol« poziva svoje članstvo,** da prisostvuje v čim večjem številu koncertu kvarteta matičarjev, bb. Pelana, Skalarja, Završana st. in Završana ml., ki bo v ponedeljek 17. t. m. v veliki dvorani Kazine. Oddolžimo se vsaj deloma z mnogobrojnim posetom za njihovo požrtvovalno sodelovanje pri naših prireditvah.

■ **Promenadni koncert muzike** 40. p. p. »Triglavskega« danes ob 11. v »Zvezdi«. Spored: 1. Čerin: **Naša vojska«,** marš; 2. Flotow: **»Marta«** uvertura; 3. Rendla: **»Srpski zvuci«;** 4. Dvořak: **»Dimitrij«;** 5. Jakl: **»Odmevi iz naših krajev«;** 6. Hruby: **»Rendezvous pri Leharju«;** 7. Strauss: **»Ninetta«** valček; 8. Altier: **»Le sang daulois«,** marš. Dirigent višji kapelnik dr. Jos. Čerin.

■ **Pevci in pevke.** Povodom 40-letnice pevskega udejstvovanja Janeza Završana bo v ponedeljek zvečer ob 18. uri v ljubljanskeme radiu govoril župni pevovodja g. Zorko Prelovec o zgodovini slovenskih pevskih kvartetov in o zaslužnem pevcu Završanu.

■ **Zobotehniška koncesija** in ne zobozdravniška, kakor je škrat hotel v petkovi številki, je bila podeljena zobotehniku OUZD. g. Virantu.

■ **40 let dirigent.** V nedeljo 23. t. m. poteče 40 let, odkar kapelnik dr. Jos. Čerin javno deluje kot dirigent, kapelnik. Dne 23. novembra 1890. je dr. Čerin dirigiral pri veliki pevski slavnosti v Innsbrucku zbor »Liederkranz Schwaz«. Med Slovenci je on pač prvi, ki obhaja tako štiridesetletnico.

■ **Občni zbor »Akad. kluba za proučavanje mednarodnih problemov« se** vrši v ponedeljek dne 24. t. m. ob 18. v seminarski dvorani univerze.

■ **Slovensko planinsko društvo priredi v četrtek** 20. novembra ob 20. uri v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti skioptično predavanje o temi: **»Od belega obeliska v Uralu skozi Turkestan in Sibirijo do Tihega oceana«.** Skioptično predavanje bo pojasnjevalo okoli 50 krasnih barvastih slik. Predaval bo univ. profesor g. dr. Hans Halm iz Irkutska v vzhodni Sibiriji.

Koks za kovače in centralne kurjave
iz angleškega premoga
75 Din za 100 kg
franko plinarne nudi
743
Ljubljanska mestna plinarna.

■ **Poskusno kuhanje in tekma s plinom.** V torek 18. t. m. ob 8. uri zvečer, bo v predavalnici šentjakobske šole (vhod iz Florijanske ulice) po daljšem premoru zopet predavala odposlanka tvrdke Junker Ruh gdč. Erika Perg iz Dunaja. Vabimo s tem vse gospodinje, ki se zanimajo za modernizacijo kuhinje. Da pa se bo kuhalo na plinu jedila, ki dajejo našim gospodinjam največ preglavic, prosimo, da se nam predlaga jedilni list. — V poskusni dvorani je tudi štedilnik na premog. Zelo zanimivo bo gledati kuho na plinu in premogu. Zato prosimo, da se priglasi gospodinja ali pomočnica v kuhinji, katera bi hotela sprejeti tekmo s plinom, ne samo za hitrost kuhanja na plinu, temveč tudi glede troškov za kurivo. Kuhala se bodo ista jedila, v istih množinah na plinu, kot tudi na premogu in drvah, porabljen plin se bo na od državne oblasti preskušenem plinomeru odmeril, premog in drva pa se bode odtehtalo, tako da bo rezultat tekme v vseh ozirih odgovarjal dejstvom. — Prijave za to tekmo, kot tudi predloge za izbiro jedil prosimo do torka opoldan. Ker ostane odposlanka tvrdke v Ljubljani ves mesec november in polovico meseca decembra, namerava plinarna napraviti več večernih ali popoldanskih brezplačnih kurzov, v katerih bo omenjena strokovna učiteljica v malem krogu udeleženk učila pravilno in štedljivo kuho na plinu. Predavanje kot tudi kurzi so brezplačni. Mestna plinarna ljubljanska.

■ **Novo igrišče si je ustvarila naša prenadabudna mladina,** in sicer kar na spomeniku Ilirije. Da je igrišče tem bolj zanimivo, je na vsakem stebru sedel ali stal po en nadebuden šolarček. — Ni se pa zadovoljila mladina le z novim igriščem, temveč si je ustvarila tudi torišče za plezalne ture in sicer kar na zimskem zidu. Bojimo se, da za naše spomenike le ne bo dobro, če bodo izročeni v varstvo skakajoče in plezajoče mladine.

■ **Smrt.** Po dolgi mučni bolezni je preminula včeraj v starosti 33 let privatna uradnica **Julka Jeras. Pogreb se bo vršil danes v** nedeljo popoldan ob 16. uri iz hiše žalosti Hranilniška c. 10.

Sokolsko gledališče v Mostah.

Sokolsko društvo v Mostah uprizori v nedeljo 16. t. m. ob 8. uri zvečer v Sokolskem domu v Mostah veselo burko »Pred poroko«. Društvo je pričelo vsestransko agilno delovati. Tudi dramatski odsek pod požrtvovalnim vodstvom prosvetarja br. Rozmana se je najresnejše oprijel svoje naloge in zasluži, da ga v njegovem stremljenju podpremo s čim večjo udeležbo pri gledaliških igrah.

Celje

* **Smrtna kosa.** V javni bolnici je umrl 14. t. m. 61-letni pisarniški uradnik v mestni klavnici Žolger Franc, 15. t. m. pa 60-letni brezposelni delavec Pinter Franc iz Vojnika.

* **Mestni avtobusi pri pogrebih.** V petek popoldan so mestni avtobusi prvič vozili na pokopališče k pogrebu. To je prav, saj zato so avtobusi tukaj, ni pa prav, da se to ne objavi v listih in na tabli. Prazni avtobusi ne koristijo nikomur.

* **Celjsko obrtno nadaljevalno šolo** obiskuje v tekočem šolskem letu 317 vajencev in 77 vajenk v 12 razredih.

* **V Mestnem gledališču** bo danes popoldne ob 16. uri repriza znane Nestroyeve veseloigre »Utopljenca«. Zveza z vlaki in avtobusi je za zunanje obiskovalce gledališča jako ugodna, ker je konec predstave ob 18. uri.

* **»Dunavski valček«,** film, v katerem nastopata Harry Liedke ter Celjan Harry Hardt, predvaja Mestni kino danes zadnjič.

* **Odiseja kolesa.** Pred dnevi smo javili, da je ob zidu Hrvatske štedionice stalo dva dni neko kolo, katerega opis smo tudi prinesli. Poročilo je čital uslužbenec ljubljanske elektrarne g. Slavko Puterle, kateremu je bilo kolo izpred njegovega stanovanja v V. občinski hiši Za Bežigradom ukradeno. Pripeljal se je z vlakom v Celje, sprejel kolo in se na njem peljal nazaj v Ljubljano. Čudno pri tej stvari je, da ukradenega kolesa, ki je dva dni stalo na cesti, nihče ni hotel vdrugič ukrasti.

* **Za odpust iz našega državljanstva** sta zaprosila dr. Pušnik Eduard ter Rajovic Avguštin.

* **Opozorilo davkoplačevalcem.** Davčna uprava objavlja, da je dostavila opozorilnice za 4. četrtletje davkoplačevalcem.

Podtaknjen požar uničil gospodarsko poslopje

Ob 19·30 je začelo goreti v Zgornji Hudinji štev. 8 pri Celju. Vnelo se je gospodarsko poslopje Valentina Lebnika, ki je zgorelo do tal. Uničena je krma in tudi vsa letina, ki jo je imel spravljeno v poslopju. Tudi stroji so pokončani, le živino so še pravočasno rešili. Na lice mesta so kot prvi prihiteli gasilci iz Gaberja, za njimi mestni in končno gasilci iz Škofje vasi. Gašenje je bilo zelo težavno, ker ni bilo vode. Gasilcem je uspelo le lokalizirati požar. Ogenj je bržkone kdo podtaknil. Gospodarsko poslopje je bilo zavarovano.

Italijanska gospodarska kriza

(Tržaško gosp. pismo.)

Beseda gospodarska kriza je prav za prav že preveč obrabljena. Naravnost katastrofalna poostritev krize v zadnjih tednih zahteva pač primernejšo označko. Globlji simptomi te krize ležijo v stalnem naraščanju meničnih protestov in konkurznih postopkov,dalje v povečani brezposelnosti in mizernem stanju državnih financ.

Število meničnih protestov je v zadnjem četrtletju doseglo neverjetno višino 90.000 mesečno. Število konkurzov, ki je dosegalo že v preteklem letu višino 1155 povprečno na mesec, se je v teku leta zvišalo na povprečno 1293 na mesec. V mesecu septembru pa je doseglo rekordno višino 1500 konkurzov. Nov konkurzni zakon, ki je stopil v veljavo 1. septembra ni mogel odpomoči tej katastrofi, nasprotno se je število, kakor rečeno še znatno pomnožilo.

V zvezi s temi priveski krize so zadobili senzacionelni orjaški polomi šele svoj pravi pomen. Po Gualinovem koncernu, ki je razpolagal v svojem delokrogu s tretjo največjo depozitno banko v Italiji in katero je pred sigurnim polomom morala rešiti državna banka, je prišla na vrsto stara renomirana poljedelska družba »Bonifiche Ferraresi«. Skupne izgube se cenijo na 300 milijonov lir. Poleg tega pa so še ostale nepokrite razne pupilarno varne vloge, ki so jih nekatere občinske uprave naložile v teh zavodih. Ta bankrot se označuje v tukajšnjih gospodarskih krogih kot prosta goljufija. Potrebna pomoč veliki severoitalijanski skupini Italgas potom angleškega kapitala, ki je bil interesiran na tem podjetju, tvori ponovno poslanico resnih bojazni. Ravnokar izvršena sprememba v upravnem svetu zavoda »Banca Commerciale Italiana, je v gotovem skladu s temi novimi gospodarskimi pretresljaji v Italiji. Ampak kriza se prikazuje po vseh koncih in krajih. Naraščajoči pesimizem, ki se je ugrizel v vse sloje naroda, noče popustiti, pač pa narašča. Kulminacija krize se ne da še določiti, čeravno se Mussolini javno nada, da je svetovna gospodarska kriza, ki jo najmanj tako občutno preživlja-jo vse druge dežele, v Italiji že preživela noč in se bliža jutranji zarji.

Brezposelnost narašča seveda tudi tu, čeravno uradna poročila tega tako jasno ne prikazujejo, kakor je to običaj v drugih državah. Mnogo več kakor pa suhe številke pove prekinjenje izseljeniške zapore. Neizprosno se je v zadnjih letih brezposelnim odbijalo prošnje za podelitev potnih listov. Sedaj potujejo z uradnim potnim listom tisoči v Francijo, v nadi, da najdejo tam dela in kruha. In kljub temu ogromnemu begu z lastne grude prikazuje uradna statistika do oktobra tekočega leta porast brezposelnosti od 228.000 na 395.000. To pa so samo oni brezposelni, ki prejemajo pičlo podporo in so zato tudi zaznamovani. Vsi nešteti poljedelski delavci pa se nahajajo izven tega registriranja.

Mussolini je rekel nekoč, ko je našteval ogromno število podjetij, katerim je država, bodisi v obliki subvencij ali sanacij prihitela na pomoč, da država vsem pač ne more pomagati. On ima prav. Kajti, da bi država vse to storila, bi morale državne finance kazati povsem drugačno sliko, kakor pa je v resnici njihovo stanje. Že v prvih treh mesecih tekočega proračunskega leta se je pokazal deficit državnega proračuna v znesku 538 milj. lir. Lanski deficit v istem časovnem razdobju je znašal komaj eno tretjino letošnjega in je bil končno vendar izravnan. Državni zakladni urad naglaša, da je ta deficit vzrok povečanih izdatkov in ne zmanjšanih dohodkov. Izdatki pa se čim dalje bolj večajo. To dokazuje tudi stanje notranjih obligacij. Konsolidirano posojilo bi se po ponovnih zatrdilih vlade, katerim lastniki obligacij verujejo, ne smelo večati, pač pa bi se moralo polagoma odplačevati. To posojilo pa se je za naravnost ogromno vsoto 1·3 milijarde povečalo, tako, da znaša ta ogromni dolg danes polnih 88·8 milijard lir. Te številke v resnici ne dovoljujejo posebnega optimizma.

Čeravno se od zgoraj nikdar ne pove resnica, ve ves italijanski gospodarski svet, kakor tudi oni mali človek, ki krizo na lastnem telesu doživlja in preživlja, kako je v resnici s tem opevajočim fašističnem rajem. Naravno je, da ne more diktator zapovedovati gospodarski plimi in oseki kapitalističnega sveta. Korporativni sistem pač ne more postavljati trdnih opor napram gospodarskim pretresljajem, katerim ni kos.

Huda zima?
Ste lahko brez skrbi!
Vse potrebne oblačilne predmete

Gospodarske vesti

× **Naše gorice.** Glasilo vinarskega društva za Dravsko banovino ter vinarske in sadjarske šole v Mariboru. Te dni je izšla 11 številka tega strokovnega mesečnika, ki prinaša na 16 straneh sledečo vsebino: Fr. Štamberger: Ameriške podlage riparia portalis in rupestris monticola; Vinarska opravila v novembru; Sadjarska opravila v novembru; Josip Blaževič: Ravnanje z moštom v vrenju in z mladim vinom do prvega pretakanja; Fr. Vojsk: Jesenska ali zimska kop; Josip Mursa: Kjer nič ni; Jos. Šribar: V spomin letniku 1929.; A. Teleky: Deželni kongres ogrskih vinskih producentov v Balatonfürdu; Društvene vesti; Poročila o stanju vinarstva in sadjarstva v Dravski banovini; Drobiž; Kmetijsko šolstvo in Meteorološka opazovanja. Časopis izdaja Vinarsko društvo za Dravsko banovino v Mariboru, urejuje pa ga Josip Zabavnik. Člani ga dobivajo brezplačno, abonenti za 30 dinarjev na leto.

× **Konvencija med kraljevino Jugoslavijo in Madjarsko o reguliranju kronskih terjatev.** Svoječasno pri prednici Jugoslovanske udružene banke d. d., Hrvatsko slovenski zemaljski hipotekarni banki v Zagrebu položeni vrednostni papirji madjarskih novčanih zavodov se morajo, v kolikor bi bili vinkulirani, pred realizacijo devinkulirati. Radi tega pozivlja ta Jugoslovenska udružena Srpska banka d. d. v Zagrebu banke in imetnike teh papirjev, da dopošljejo Jugoslovanski udruženi banki vse potrebne dokumente za devinkulacijo s kuponskimi listi, zato da bi se mogla devinkulacija nemoteno izvršiti in ne bi nastale neprilike pri vnovčevanju teh papirjev. V kolikor pa so imenovani papirji nevinkulirani, ali pa položeni brez kuponskega lista in talona, naj se lastniki radi daljnih informacij obrnejo na Jugoslovensko udruženo banko d. d. v Zagrebu.

× **Pregled denarnih zavodov.** Že v najkrajšem času se ima izvršiti kontrola o delovanju naših denarnih zavodov po vsej državi. Pri temu nadzorovanju se bo posebna pažnja posvečala delniškim družbam. Komisarji, ki bodo vodili nadzor, bo imenoval minister za trgovino in industrijo. Vse one družbe, ki svojega delovanja niso prilagodile zakonu o delniških družbah, bodo strogo kaznovane. Komisarji imajo dolžnost, da o delovanju posameznih delniških družb poročajo ministrstvu trgovine in industrije.

× **Izvoz orehov.** V zadnjih dneh so bile izvožene iz naše države večje količine orehov, ki najdejo dovolj odjema, posebno na berlinskem in hamburškem tržišču. Cene so precej ugodne vsled dobre kvalitete blaga in sortiranja, katerega so se po zaslugi naših izvoznikov pričeli posluževati vsi tudi najmanjši proizvajalci. Povpraševanje na obeh tržiščih traja še nadalje, zato se priporoča vsem našim interesentom, da stopijo v stik z nemškimi uvozniki. Zaključki se vršijo franko nemška meja.

× **Za pospeševanje svilarstva.** Poljedelsko ministrstvo je dogovorno z ostalimi interesenti odločilo, da se v teku leta prične s proučevanjem svilogojstva v naši državi, ki ima vse pogoje, da se ta važna gospodarska panoga oživotvori. Ministrstvo namerava v to svrho nakazati večje kredite,, okrajnim ekonomom pa se bo določila naloga, da svilogojstvo nadzirajo in podpirajo pospeševanje.

izborne kvalitete
iz novo povečane zaloge
po najnižjih cenah

× **Konferenca mednarodne trgovinske Zbornice** je obvestila naše zbornice, da se bo konferenca, ki bo 5. decembra v Parizu, bavila med drugim tudi z vprašanjem nove trgovinske politike in načinom dela mednarodne trgovske zbornice. Na tej konferenci bo tudi definitivno določen program dela kongresa mednarodne trgovinske zbornice, ki se sestane 30. maja 1931 v Washingtonu.

× **Načrt zakona o trg. poročevalski službi v inozemstvu.** V zavodu za pospeševanje zunanje trgovine izdelujejo načrt zakona, s katerim se urejuje poročevalska služba zavoda v inozemstvu. Po tem načrtu so predvideni posebni trgovinski poročevalci in svetniki pri naših poslaništvih in konzulatih, ki bodo po navodilih zavoda vršili svoje funkcije poročanja o prilikah na inozemskih zavodih, o možnosti plasiranja našega izvoza itd. Ta zakonska osnova bo prišla skoro v razpravo pri naših gospodarskih zbornicah, nakar bo predložena v odobritev. Proračunska sredstva za nove funkcije bodo zasigurana v novem proračunu, tako da bodo mogli začeti novi funkcij. s poslovanjem že v drugi polovici prihodnjega leta. Trgovinski obveščevalci in svetniki zavoda bodo morali pred izpraševalno komisijo polagati izpite po predpisih posebnega pravilnika. Osebam, ki imajo že izkušnje na gospodarskem polju in turističnem poslovanju, bo izpit, čigar odredbe bodo zelo stroge, olajšan. Od tujih jezikov bo treba znati poleg francoščine jezik države, v kateri bo želel biti prosilec zaposlen. Istočasno bodo likvidirane privilegirane trgovinske agencije, nekateri šefi agencij pa bodo nastopili položaje kot trgovinski obveščevalci in svetniki. Njihov položaj bo kontraktualen, spremali pa bodo poleg plače še potni pavšal ter doklade za pisarno in pomožno osobje. Podrejeni bodo našim diplomatskim predstavnikom in konzulatom ter imenovani v soglasju z ministrom za zunanje zadeve.

Dobave

Dne 27. novembra t. l. se bo vršila pri Glavnem sanitetnem skladišču v Zemunu ofertalna licitacija glede dobave 175 komadov šotorov. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri istem skladišču).

Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 27. novembra t. l. ponudbe glede dobave jekla, koles za centrifugalno sesaljko, ostilnih plošč, pločevine, 200 kg žebljev, 1 vagon koruze ter glede dobave 1 transformatorja.

Dne 25. novembra t. l. se bo vršila pri Direkciji državnih železnic v Subotici ofertalna licitacija glede dobave materijala za barvanje. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled).

(Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled).

Borzna poročila

dne 15. novembra 1930.

Jugoslovanske devizne in efektne borze danes niso poslovale. V prostem prometu so se v Ljubljani imenovale sledeče notacije: Amsterdam 22·745, Berlin 13·47, Bruselj 7·8839, Budimpešta 9·885, Curih 1095·9, Dunaj 795·63, London 274·57, Newyork 56·43, Praga 167·57, Pariz 222.

Curih, 15. novembra. Beograd 9·1280, Pariz 20·27, London 25·06125, Newyork 516·05, Bruselj 71·98, Milan 27·015, Madrid 59·90, Amsterdam 207·55, Berlin 122·97, Dunaj 72·67, Sofija 3·7825, Praga 19·2975, Varšava 57·75, Budimešta 90·235, Atene 6·67, Carigrad 2·4425, Bukarešta 3·06, Helsingfors 12·98.

Žitna tržišča

Novi Sad, 15. novembra. Vse neizpremenjeno. Promet: pšenica 4 vagoni, ječmen 1 vagon, koruza 114 vagonov, moka 16 vagonov. Tendenca: neizpremenjena.

Budimpešta, 15. novembra. Tendenca: slabša; promet: majhen. Pšenica: marc 15·26 (15·26 do 15·27), maj 15·25—15·36, (15·25—15·26); **rž:** marc 9—9·01 (9—9·01); **koruza:** maj 11·64 do 11·67; tranzit: maj 9·50 (9·44—9·50).

Najmodernejše vzorce
ZAVES IN PERILA
namiznih in kuhinskih garnitur veže najfineje in najceneje
Matek & Mikeš, Ljubljana
Dalmatinova ulica štev. 13 628

Sport

PRVO GOALF IGRIŠČE V JUGOSLAVIJI.

V vseh večjih državah, tako tudi v sosednji Avstriji, je angleški šport golf že močno udomačen. Le pri nas v Jugoslaviji ga poznajo samo poklicni športniki ali pa ljudje, ki so živeli in so se udejstvovali v inozemstvu.

Na predlog upravnega svetnika Jugočeške in dobrega poznavatelja golf sporta g. Winklerja iz Kranja je bila danes ob 9. v Zdraviliškem domu važna seja Zdraviliškega odseka, kjer se je med drugim razpravljalo, kako bi se napravilo na Bledu golf igrišče in s tem v zvezi dvignil tujski promet.

G. inž. Rustija Evgen, ki je prisostvoval seji kot gost, je naglašal in polagal temu sportu največjo pozornost. Dejal je v zvezi z g. Winklerjem, naj bi se na Bledu ustanovil golf klub, katerega člani bi bili bogati industrijalci, diplomati itd.

Med drugim je izvajal, da danes odhaja s Pariza francoski inženjer ter bo te dni prišel na

Zimske plašče, zimske obleke, zimsko perilo, snežne čevlje, damske, moške ter otroške

Vrbsko jezero, kjer bo v Delachu napravil moderno golf igrišče. Ta inženjer naj bi prišel tudi sedaj na Bled, ker bi v zvezi s tem bili veliko manjši stroški.

Na seji je bilo sklenjeno, da pride ta znameniti inženjer iz Pariza 12. oziroma 13. t. m. na Bled, kjer bi napravil načrt oz. predosnovo igrišča, proračun in podal strokovno mnenje o prostoru. Že sedaj se je razpravljalo, kateri prostori bi bili najpovoljnejši ter bi odgovarjali golf igrišču. Na dnevnem redu je bila leška gmajna v Lescah, prostor, ki je last gosp. Kende v bližini blejskega mostu in pa Piškotarjev travnik v Zasipu.

Načrt golf igrišča bi za enkrat stal 10.000 do 12.000 dinarjev. Te stroške krije: polovico Zdravilišká komisija, ostalo polovico pa dva najpomembnejša blejska kotelirja.

Nadzorstvo preddela pri gradnji golf igrišča bo vodil gosp. upravni svetnik dr. Winkler.

Današnja seja Zdraviliškega odseka je v tem pogledu zgodovinske važnosti, saj je rodila sklep za zgraditev golf igrišča, ki bo prvo v Jugoslaviji, in napravila s tem velik korak za povzdigo tujskega prometa na Bledu.

Vse kaže, da bo postal Bled v naslednjih letih središče in inicijativa velikih sportnih prireditev, kar mu bo dalo renome svetovnega letovišča in zdravilišča.

ZDRAVSVENI POMEN PLAVANJA

(Ob otvoritvi zimskega kopališča SKIlirije.)

Med vsemi vrstami sporta zavzema plavanje odlično mesto. Njega vpliv na rast in na razvoj človeškega telesa je tako očiten, da vsakdo lahko opazi na plavaču vzor zdravega in harmonično razvitega telesa. Plavač ima močan elastičen prsni koš, krepke noge in roke, lepo oblikovanje mišice in zdravo kožo.

V čem pa je prednost plavanja pred drugimi sporti? Ta prednost je *v vplivu vode.*

I. Pomen vodne temperature: **Kdor skoči v mrzlo vodo, bo takoj opazil, da se pri tem njegovo dihanje pospeši. Mrzla voda draži živce v koži in reflektorično začnemo globokeje dihati. Škropljenje z mrzlo vodo uporabljamo s pridom tudi v primeru, če pade kdo v omotico. Ker ga škropimo z mrzlo vodo začnejo dihala bolje delovati, to pospeši krvni obtok in zadostna množina krvi pride v možgane, kar vrne človeku zavest.**

Temperatura vode pa ima še drug pomen. Telo oddaja svojo toploto okolici, v našem slučaju mrzli vodi. To oddajanje se pospeši, zakaj od telesa segreta voda se dvigne, na njeno mesto pa pride mrzla od spodaj. Tako mora plavač stalno oddajati svojo toploto in greti okolico. Če miruje, ga začne kmalu zebsti, če pa plava, torej če se giblje, tedaj se pri delu samem proizvaja toplota. Pri kopeli v vodi, ki je imela 12 stopinj C so dognali, da je izgubilo telo v 4 minutah 100 kalorij (1 kalorija je ona množina toplote, ki je potrebna, da se 1 l vode segreje za 1 stopinjo). To izgubo toplote nadomesti telo na ta način, da začne notranje bolje delovati. Zanimivo je, da je telesna temperatura po mrzli kopeli večja nego pr kopeli 24 stopinj C. Ta vpliv se uveljavi v vsem telesnem presnavljanju, zato se čutimo po mrzli kopeli prenovljene, sveže in ker smo izgubili kalorije, se tek izboljša.

II. Pomen vodnega pritiska. **Pritisk vode ima velik vpliv na dihanje. Če stopijo fantje v vodo, ki jim sega nekoliko čez pas, tedaj začnejo prsno dihati, kar je svojstveno le za ženske. Če se začetniki plavači potopijo do vratu v vodo, tedaj jim je dihanje sploh otežkočeno, kar se izraža v nenavadnem občutku. Voda pritiska od raznih strani na prsni koš; če hočemo vdihniti, t. j., če hočemo prsni koš razširiti, tedaj moramo odriniti gotovo množino vode. Du Bois-Reymond, fiziolog na berlinski visoki šoli za telesne vaje je izračunal, da morajo dihalne mišice pri vsakem vdihljaju pod vodo za 0·08 kgm več delati kakor na prostem. In sicer velja to za dihljaj, kjer vzdahnemo pol litra zraka in le v slučaju, če ležimo tik pod vodno gladino. Upor vode pri opisanem dihanju je prav tako velik kakor upor, ki ga morajo prsne mišice premagati, če hočejo 8 kg težek kamen, ki ga položimo na prsa, dvigniti za 1 cm. Iz povedanega je razvidno, da je dihanje v vodi prava gimnastika za dihalne mišice. To nam potrdi pogled na trenirane plavače, ki imajo močan, lepo razvit prsni koš.**

Posebne važnosti je plavanje *za šoloobvezno mladino.* V šolah morajo otroci po 4. ure na dan mirno sedeti, kar vpliva na njih razvoj zelo slabo. Številne statistike kažejo, da otroci v šolah oslabe, da shujšajo in to baš v letih, ko bi morali neprestano rasti. Navajamo le primera: Quirsfeld je preiskal in iztehtal leta 1914 okrog 1000 otrok iz prvega razreda ljudske šole. Dognal je, da je od teh shujšalo v prvem šolskem letu 16% dečkov in 29% deklic. Ostalih 30% dečkov in 44% deklic pa je ostalo na isti stopnji kakor pred enim letom. Drug poizkus, ki ga je napravila ga. Colombel, je dokazal, da pridobijo 16 letne učenke tekom enega leta 1·6 kg na teži. Ta prirastek na teži je sestavljen takole: v počitnicah se zredijo za 2·3 kg, tekom šolskega leta pa shujšajo za 1·2 kg. Kaj ko ne bi bilo počitnic?

Na vprašanja — zakaj vpliva šola oziroma šolsko sedenje tako neugodno na razvoj mladega telesa — je prav lahko odgovoriti: v mladem telesu je biološka potreba po gibanju. Če pa se ne more ali ne sme gibati, tedaj je prikrajšano na nečem, kar narava nujno zahteva. Saj vemo, da le delo, igra, sport oblikuje organe.

Iz vsega je razvidno, da je potrebna protiutež proti mirovanju oziroma proti telesni degeneraciji, ki je posledica preobilnega sedenja. V Nemčiji n. pr. bodo vpeljali v vse šole vsak dan po eno uro telovadbe in sporta. Podobne korake so napravili tudi v nekaterih drugih državah. Pri nas pa je dolžnost starišev, da poskrbijo otrokom za razvedrilo in istočasno za telesno okrepitev. Najboljše storijo če omogočijo svojim otrokom udeležbo pri plavalnem sportu. Ljubljančanom to ne bo težko, ker imajo na razpolago zimsko kopališče S. K. Ilirije.

na dolgoročno odplačevanje
pri
Oblačilnici „Ilirija“
Ljubljana
Mestni trg 17. Telefon 28-25.

Tek Osvobojenja — za pokal Toneta Vahtarja v Mariboru

Dne 1. decembra ob 11. uri dopoldan priredi ISSK — Maribor v tretjič tek skozi mesto Maribor na 2300 m dolgi progi za pokal, ki je posvečen spominu narodnega borca Toneta Vahtarja. Ker je tek propagandnega značaja, imajo pravico starta razen verificiranih atletov tudi dijaki, vojaki in ostali sportniki! Da bo pa udeležba čim častnejša, se je odločil prireditelj obdarovati tudi letos še 5 nadaljnih tekmovalcev z ličnimi spominskimi darili! Vsa darila bomo še pravočasno razstavili. Proga: dolga 2300 m. Start: Državno moško učiteljišče, Koroščeva ulica - Maistrova - Kolodvorska - Aleksandrova - Slovenska - Gosposka - Cilj Glavni trg. Vsak poedinec mora preteči vso progo. Pokal preide v trajno last tekača po trikratni zaporedni zmagi ali ako si ga pribori petkrat v presledkih. Ostala darila pa preidejo takoj v trajno last tekmovalcev. Tekmuje se po pravilih JLS. — Tekačem tujih narodnosti udeležba ni dovoljena! Prireditev bo izvedel ISSK Maribor pod pokroviteljstvom komandanta mesta. Tekmovalci se po startu vpišejo v zlato spominsko knjigo, ki jo hrani ISSK Maribor. — Opozarjamo pa naprej vse tekmovalce, da se drže točno danega prijavnega roka, ki poteče 30. novembra točno ob 12. uri. — Prijave sprejema Danilo Vahtar, Gosposka ul. 37 (v trgovini). Točne propozicije tekmovnja objavimo prihodnji teden. — ISSK Maribor.

MARIBORSKI SPORT

Sportni razpored danes v nedeljo:

Ob 13·15 na igrišču I. S. S. K. Maribor: prvenstvena tekma I. S. S. K. Maribor mlad. : S. K. Železničar mlad. (Sodnik g. Vesnaver.)

Ob 14·30 na igrišču I. S. S. K. Maribor: medmestna tekma Gradec : Maribor. (Sodnik g. dr Planinšek.)

S. K. Železničar gostuje v Trbovljah in bo odigral s S. K. Amater prijateljsko tekmo; S. K. Rapid pa gostuje v Čakovcu proti S. K. Čakovec.

Grozovita katastrofa v Lyonu

V noči od 12. na 13. novembra je doletela mesto Lyon v Franciji strahovita nesreča.

Bilo je kmalu po polnoči, ko je prebivalce v predmestju St. Jean zbudil silen hrušč. Podrl se je namreč obrambeni zid, ki je podpiral pobočje hribčka, na katerem je stalo več poslopij, z zidom vred pa so se porušile tudi hiše z vsemi njihovimi prebivalci vred. Ruševine pa so po pobočju zdrčale navzdol in uničile še nekaj poslopij ob cesti Cramorsac. Razvaline so med drugim podrle hotel »Petit Versailles«, kjer je vse potnike zasulo v spanju, tisti pa, ki so se rešili, so pobegnili na vse strani.

Požarna bramba in stražniki so takoj prihiteli na kraj nesreče na pomoč. Komaj pa so začeli svoje človekoljubno delo in so že nekaj ljudi izvlekli izpod ruševin in jih za silo obvezali, se je dogodila nova katastrofa: okoli dveh po polnoči se je vsul s hriba nov plaz, ki je vse podrl in pokopal pod seboj, kar mu je bilo na poti. Močan oddelek policije in ognjegascev je pokrila nad 20 metrov debela plast ruševin. Zemlja se je nato vsula s hriba še trikrat in podrla zadnje ostanke zidovja.

Obseg nesreče se še ne da pregledati. Tam, kjer je stalo nekdaj predmestje St. Jean s svojimi sivimi, starinskimi hišami in s svojo veličastno cerkvijo, zija danes le še globok prepad, ki se razteza 300 metrov daleč ob vznožju hriba. Temelji cerkve, ki je bila zgrajena na okoli ob vznožju hriba, se še vidijo. Od tu dalje so se sipali in spuščali plazovi visoke zemlje na nižje ležeče hiše in vrtove. Na levi strani prepada stojita sedaj dve bolnišnici visoko nad prepadom, tako da se vidijo temelji obeh poslopij. Bolnišnice, kjer je ležalo več sto bolnikov, so z največjo naglico izpraznili. Ob vznožju griča pa leži 20 metrov debela plast zemlje, kamenja in ruševin. Izpod hriba pa teče studenec umazane vode v reko Saona. Ta studenec je po vsi verjetnosti povzročil nesrečo.

Že dva dni pred nesrečo so se namreč pokazale na eni od zgoraj omenjenih dveh bolnišnic razpoke, iz katerih je curljala voda. Tisti del poslopja so takoj izpraznili. Nihče pa ni niti v sanjah mislil na to, da se bo kar vsa površina hriba sesula v dolino.

Takrat, ko so se udirali plazovi na hiše, se je zemlja tresla kakor ob potresu. Ves strah pa ni oviral niti gasilcev niti policijskega moštva niti vojaštva, da ne bi hitelo na pomoč in reševalo nesrečnih žrtev izpod razvalin. Ne manjka seveda niti radovedneže, ki ogledujejo kraj strahovite nesreče.

Strokovnjaki sedaj pregledujejo hrib, da doženejo, kje tiči vzrok nesreče. Na službo pa so poklicani tudi vsi zdravniki in medicinci v Lyonu, ki požrtvovalno pomagajo ponesrečencem. Koliko žrtev je nesreča zahtevala, še ne vemo natančno, bo jih pa bržkone precej nad 100.

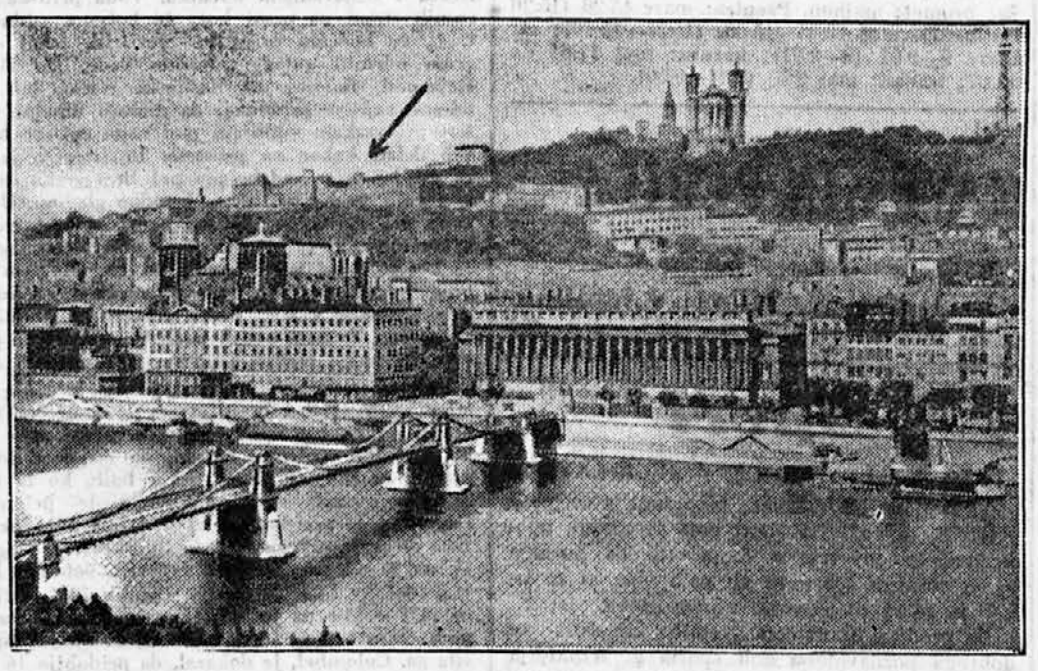

* * *

Lyon je tretje največje mesto v Franciji in glavno mesto okrožja Rhone. Mesto je prvovrstna trdnjava. Utrdbe so dolge 80 kilometrov. Prebivalcev šteje 571.000. Mesto leži ob izlivu reke Saone v Rono.

Lyon je središče svilene industrije v Franciji. V tej industriji je zaposlenih v Lyonu okoli 150.000 delavcev. Od l. 1914. pa se v Lyonu zelo razvija tekstilna industrija sploh.

Župan mesta Lyon-a je znani voditelj socialistov in bivši predsednik francoske vlade g. Herriot, ki je velik prijatelj našega naroda.

Najnovejša pariška senzacija

Pestremu pariškemu življenju nikdar ne manjka senzacij. Težko je sicer za razvajene pariške živce nekaj napraviti, kar bi ljudi utegnilo zanimati, a iznajdljivost ljudi vedno ugane kaj novega.

Najnovejša senzacija za Pariz, zlasti za ženski svet, je modni salon, ki sta ga odprli dve plesalki, znani pod imenom »Dolly Sisters«. Ti dve plesalki, ki sta doslej povsod, kjer sta nastopili, vzbujali silno pozornost s svojimi krasnimi oblekami, s svojimi plesi in pa tudi s svojo neverjetno srečo v igri, sta se namreč odpovedali plesu in rajši vodite najelegantejši modni salon v Parizu. čegar prava lastnica je Jenny Dolly, njena sestra Rosie ji pa pomaga.

Svoj modni salon sta sestri odprli v začetku tega meseca. Otvoritev je bil senzacijonalen dogodek prve vrste. K otvoritvi je prišlo veliko število diplomatov, politikov, pisateljev in umetnikov s svojimi soprogami. Salon se je res izplačalo pogledati, vsaj je njegova oprava stala nad 10 milijonov frankov.

Posebna znamenitost salona je soba za žene, ki je izdelana tako lepo, da si je tudi najbujnejša domišljija ne more lepše izmisliti. Stene so iz kristalnih najfinejših ogledal, pa tudi prava je iz stekla. Zaradi lesketajočega se stekla dela soba čaroben in tajinstven vtis. V tej sobi se občutljive ženske lahko oddahnejo od napornega študija najnovejše mode... Poleg te sobe pa je mala sobica, kjer ženske lahko pokušajo najnovejše mešanice raznega žganja.

Vsak dan popoldne pa nastopata obe sestri kot plesalki pred obiskovalkami salona in pravijo, da njihovi nastopi še bolj vlečejo ljudi v salon kot vsa moda.

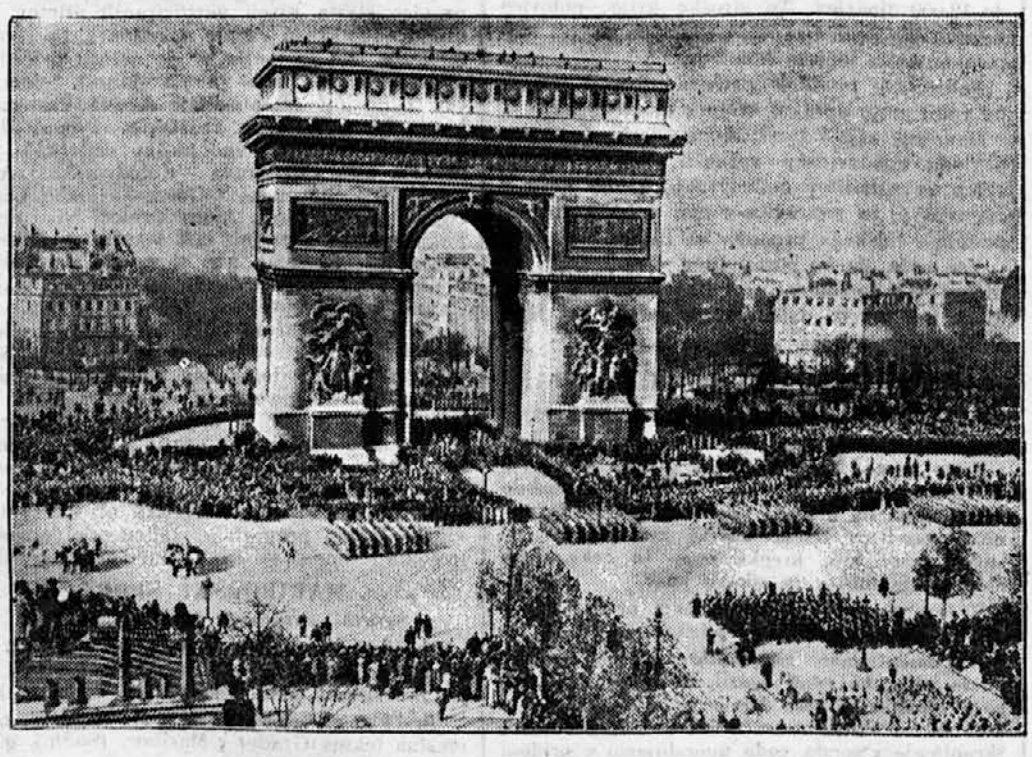

Proslava obletnice premirja v Parizu.
11. novembra so v vseh nekdanjih zavezniških državah na več ali manj slovesen način slavili obletnico premirja. Naša slika nam kaže vojaško parado v Parizu pred »slavolokom zmage«, kjer je tudi grob neznanega vojaka.

Spiritistovske goljufije

Neka mlada dama iz višjih krogov v Budimpešti je izgubila vse svoje premoženje vsled svojega praznoverja. Irena pl. Barsony je postala pred kratkim polnoletna ter obenem prevzela veliko premoženje. Zaročena je bila z nekim inženerjem, kateremu je nekega dne pisala, da ne more postati njegova žena, ker je izgubila vse svoje premoženje ter ga noče napraviti nesrečnega. Inžener je začel na lastno pest poizvedovati ter je doznal, da je njegova nevesta močno nagnjena k okultizmu in da jo je oropal neki medij. Stala je popolnoma pod vplivom neke ženske, v katere stanovanju so se vršili špiritistične seje po večkrat na teden. Pri neki seji je »duh« zaukazal mladi dami, da mora prepustiti vse svoje imetje v špiritistične svrhe. »Duh« je šel celo tako daleč, da je imenoval celo osebo, kateri ima izročiti svoje premoženje; ta je bila, seveda, lastnica stanovanja, kjer so se vršile seje. Inžener je naznanil medija in njegove sokrivce policiji. Zaprte so vse osebe, ki so udeležene pri tej umazani zadevi. Zdi se, da bo mlada dama rešila vsaj del svojega premoženja.

A koliko zapravijo denarja in miru tudi nekatere naše žene pri raznih vedeževalcih in vedeževalkah? Ali je to potrebno?

Dve novi mesti v Ameriki

Doba kolonizacije v Ameriki še ni minila in mesta v Ameriki rastejo in se širijo še dandanes z neverjetno brzino. San Francisko je bilo prvotno le revna naselbina iskalcev zlata in Chikago je bilo komaj pred 100 leti navadna obmejna vojaška postojanka, kjer so se belokožci neprestano vojskovali z Indijanci. Ustanavljajo pa tudi še vedno nova mesta, kar gre navadno zelo hitro. Na prav velikopotezen način se je odločila za ustanovitev novega mesta velika »Steuben« družba. Predsednik družbe je po dolgih pogajanjih podpisal pogodbo, po kateri preide v last družbe popolnoma zapuščena nekdanja drvarska naselbina Wincester na severni meji države Wiscontin. Sto starih lesenih barak so takoj podrli, na njihovo mesto so pa postavili 200 večjih in manjših enorodbinskih hiš, kjer najdeš vse udobnosti moderne stanovanjske kulture. Ceste in trgi so dobili imena po znanih ameriških Nemcih. Vse hiše pa ostanejo last družbe, da se prepreči vsaka špekulacija. Vsa naselbina je določena za letovišče in okrevališče ameriških Nemcev. Mesto se imenuje »Steuben«-city.

Drugo čisto novo mesto v Ameriki je »Boulder-city«. To mesto je odločeno za delavce, ki delajo ob Mississipiju ogromne jezove. Tudi to mesto je najmodernejže urejeno in ima prostora za 4000 do 5000 ljudi.

Ako sloni podivjajo...

Nedavno so v Londonu slovesno ustoličili novega župana ali »lord-mayorja«. V slavnostnem sprevodu so vodili tudi skupino lepo okrašenih slonov. Ko pa so sloni zagledali nekega dijaka, ki je nosil v roki veliko, s kričeče rdečo barvo naslikano sliko leva, so sloni podivjali in napravili veliko zmešnjavo.

Sloni so namreč kljub svoji velikosti silno občutljive in tenkočutne živali. Kedar »trobijo«, kakor to radi delajo v cirkusih, je to že znak, da so živčno razdraženi. Znano je tudi, da sloni silno neradi gredo mimo konja ali osla in popotniki v tropičnih krajih, ki jezdijo, morajo na to paziti, ker se prav lahko zgodi, da zgrabi slon z rilcem oba, konja in jezdeca, in oba zažene bogvekam proč.

Jako radi pa imajo sloni svoje strežaje, čim se nanje le nekoliko navadijo. Zato imajo v Indiji slona sploh za najbolj pametno žival.

Teodor Kunc naznanja, da je preselil svoj damski modni salon in prikrojevalno šolo na Sv. Petra cesti št. 4, II. nadstropje. (774)

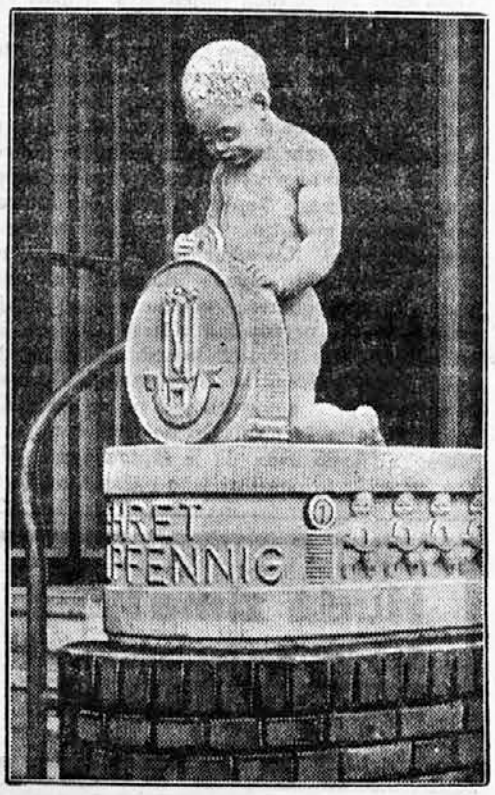

Spomenik varčnosti.
Uprava mestne hranilnice v Hamburgu je dala okrasiti neko svojo podružnico s kipom, ki naj predstavlja varčnost. Hranilnico v Hamburgu so ustanovili l. 1827.

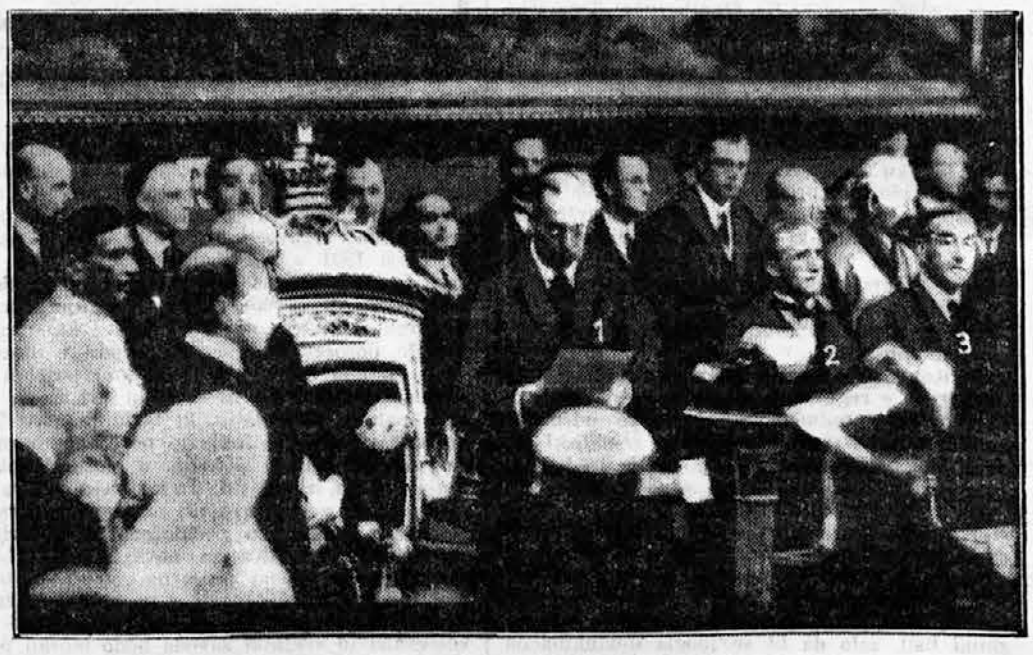

Otvoritev angleško-indijske konference.
Slika nam kaže angleškega kralja (1). ko otvarja konferenco s prestolnim govorom. Poleg njega stojita minister za kolonije Wedgwood Benn (2) in minister za vnanje zadeve Henderson.

Izza prevrata v Braziliji.
Slika nam kaže skupino upornikov, ki je udrla na eni najlepših cest v Rio de Janeiru v poslopje vladi naklonjenega »O Pz«, kjer so razbili vso opravo in vse papirje pometali na cesto.

Spomenica trboveljskih rudarjev

Ni bilo zlepa dogodka, ki bi se v Trbovljah enodušno tako ugodno komentiral, kakor je bil obisk predsednika vlade. Prvič je prišel med rudarje ministrski predsednik, a ne kot oblastnik, ki gleda na ljudstvo z omalovaževanjem in le od zgoraj, temveč kot pravi odposlanec kralja, da sliši vse želje in potrebe prebivalstva in da mu po možnosti tudi ustreže. O tem so se rudarji živo prepričali pri obisku ministrskega predsednika. Z izrednim zanimanjem je predsednik vlade poslušal pozdravni govor župana Voduška, ki mu je na kratko a jedrnato razložil težko stanje, v katerem žive rudarji. Predsednikovega sprejema se je udeležilo tudi načelstvo II. skupine, ki je bilo potem pozvano, da v posebni deputaciji predloži svoje želje.

Ta deputacija, ki so jo tvorili župan Vodušek, g. Štruc za VI. skupino in g. V. Pavlin v imenu raznih rudarskih organizacij, je nato v Celju izročila gg. ministrom

to resolucijo:

Vse rudarsko delavstvo rudarskih revirjev Trboveljske premogokopne družbe, organizirano v II. skupini rudarske zadruge kot legalne predstavnice rudarskega delavstva Dravske banovine Vas, gospode ministre, kot verne izvrševalce intencij in smernic, izraženih v manifestu našega prevzvišenega kralja, na teh trdih rudarskih tleh najudanejše pozdravljamo.

Kakor ostalo prebivalstvo, se tudi rudarsko delavstvo strinja z delom kraljevske vlade, ki deluje za slogo, gospodarski prospeh ter socialen in kulturen napredek jugoslvanskega naroda. Rudarsko delavstvo bo še z večjim navdušenjem sledilo akciji kraljevske vlade ter jo v njenem stremljenju po čimprejšnji konsolidaciji prilik v državi z vsemi silami tudi podpiralo, toda prpomniti mora, da je rudarsko delavstvo že skoraj celo leto silno prizadeto od težke socijalne krize, ki je nastopila vsled praznovanja pri rudnikih. Z delavstvom ob enem so prizadeti tudi trgovci, obrtniki ter vse ono prebivalstvo rudarskih revirjev, ki je v ogromni večini odvisno od zaslužka rudarjev.

Praznovanje rudarjev je torej najtežji gospodarski in socijalni problem trboveljske občine in vsega prebivalstva rudarskih revirjev, kjer so težko prizadete tudi občinske finance.

Zato naj nam bo kot predstavnikom rudarskega delavstva dovoljeno, da iznesemo pred Vas, gospodje ministri, tem potom nekaj prošenj, ki se tičejo izboljšanja težkega položaja, v katerem se nahaja danes preko 10.000 rudarjev z družinami.

Ker proučujete kot odposlanci Nj. Vel. kralja prilike in razmere med narodom, smo globoko uverjeni, da bodo tudi naše predstavke našle v Vaših plemenitih srcih dober odmev, zlasti, da se boste usmilili naših trpečih družin in revne dece, ki trpi po nedolžnem pomanjkanje.

Delavstvo v rudarskih revirjih praznuje že od meseca februarja po dva do tri dni tedensko. V mesecih: marcu, aprilu, maju, juniju, juliju, avgustu, septembru in oktobru smo delali le 141 dni, dočim smo 104 dni praznovali in to vse zbog tega, ker je koncem meseca marca železniško ministrstvo odpovedalo dobavno pogodbo za dobavo premoga in na žalost za nadalje znižalo dobave za 300.000 ton letno. S to redukcijo dobavne množine s strani železniškega ministrstva pa smo bili v prvi vrsti težko prizadeti rudarji, kajti nas in naše družine je zadela vsa teža krize, ki je za tem nastopila in še danes traja. Zato si tem potom dovoljujemo zaprositi kraljevsko vlado, da nakaže **denarno podporo** vsled te krize prizadetim rudarjem. Tudi okolnost, da se prične ena ali druga pogodbenih strank pogajati za sklep nove pogodbe za dobavo premoga tik pred potekom stare pogodbe, se nam ne zdi posebno ugodna, ker so morali doslej vedno rudarji več dni radi tega praznovati. Prosimo, da se v bodoče pričnejo tozadevna pogajanja pravočasno, da ne bo rudarsko delavstvo po nepotrebnem trpelo.

Drugo težje vprašanje, ki teži rudarsko delavstvo, je pa problem sanacije bratovskih skladnic. Vsled številnih redukcij, upokojitev, praznovanja in splošne krize je postala pokojninska blagajna bratovske skladnice pasivna. Tudi tukaj vljudno prosimo, da bi se našla sredstva, s katerimi bi se rešilo to pereče vprašanje, katero smatra rudarsko delavstvo poleg rednega dela za najvažnejše, ker regulira bratovska skladnica njegovo starostno, nezgodno in bolniško zavarovanje.

Z ozirom na veliki cilj kraljevske vlade, ki blagodejno vpliva na slogo, gospodarski prospeh ter socialni in kulturni napredek jugoslovanskega naroda, prosimo, da se tudi v korist rudarskega delavstva čimprej uredi enotno legalno stanovsko zastopstvo za vso državo.

Jugoslovansko rudarsko delavstvo Dravske banovine radi tega ponovno uljudno prosi, da blagovoli kraljevska vlada zgoraj iznešene težkoče in prošnje dobrohotno upoštevati.

Ko prosimo Vas, gospode ministre, in celokupno kraljevsko vlado pomoči v tej stiski, zagotavljamo, da se bo jugoslovansko rudarsko delavstvo v tukajšnjih revirjih kompaktno z vso odločnostjo postavilo za akcijo kraljevske vlade, ki gre za tem, da se ustvari blagostanje v močni Jugoslaviji.

Vsej kraljevski vladi globoko vdani kličemo z jugoslovanskim rudarskim srečno!

Zaenkrat je bilo deputaciji s strani gospodov ministrov zagotovljeno, da se bodo v omiljenje krize v trboveljskih revirjih dovolile refakcije, t. j. popust pri tovornini za izvoz premoga, kar bo brez dvoma omililo obstoječo krizo v rudarskih revirjih. Zato naj rudarji z zaupanjem zrejo v delo in akcijo sedanje vlade, ki se trudi, da paralizira gospodarske in socijalne pretresljaje, ki se pojavljajo kot posledice svetovne gospodarske krize tudi v naši državi. Vladi so vse težkoče dobro znane, zato se neumorno trudi, da izboljša položaj tudi rudarskemu delavstvu ter mu zasigura boljšo bodočnost v veliki in močni Jugoslaviji.

Uspešno delo na polju socialne politike

V torkovi številki smo obširneje poročali o uspehih, ki ga je dosegel v prvem letu oddelek za narodno zdravje in socialno politiko, čegar načelnik je vedno delavni dr. Dolšak. Ta oddelek se deli v dva odseka in načeluje zdravstvenemu oddelku dr. Mayer, onemu za socialno politiko pa dr. Karlin. O delu zdravstvenega odseka smo že poročali, danes pa izpopolnjujemo to poročilo s poročilom o delu odseka za socialno politiko.

Dr. Karlin, šef odseka za socialno politiko.

Za socijalno politiko je imela banovina na razpolago 8 milijonov 703.882 Din.

Širokopotezno zasnovana zaščita dece in mladine

Najbolj širokopotezno je bilo zasnovano socialno skrbstvo dece in mladine. Temu namenu služi in se vzdržuje iz kredita 6 stalnih mladinskih ustanov, in sicer:

1. Banovinski dečji dom v Ljubljani,
2. Banovinski dečji dom v Mariboru,
3. Gluhonemnica v Ljubljani,
4. Deško vzgajališče v Ljubljani in
5. Zavod za slepo deco v Kočevju.

V razvoju je še mladinski zavod

6. Banovinski vajeniški dom v Ljubljani.

Banovinski dečji dom v Ljubljani ima v oskrbi 20 otrok ter v evidenci zaradi poravnave oskrbnih stroškov 125 otrok, ki so v zasebnih zavodih in za 75 rejencev na kmetih. Otroci dobe v zavodu perilo, obutev in obleko ter gredo nato v rejo na deželo.

Banovinski dečji dom v Mariboru ima oddelke za dečke v Strossmayerjevi ulici 40 prostorov, za deklice na Meljski cesti 30 prostorov in 20 prostorov v sirotišču v Slovenski Bistrici za dečke in deklice. Posreduje tudi oddajo otrok v rejo.

Gluhonemnica v Ljubljani ima 98 gojencev. Je na tako visoki stopnji, da so gojenci po končani šoli zmožni ustvariti si z delom svojo eksistenco. Razširitev zavoda pa je nujna.

Deško vzgajališče v Ljubljani sprejema zanemarjene dečke, ki morajo v poboljševalnico. V zavodu je 57 gojencev. 32 jih poseča šolo, ostali se uče raznih obrti.

V Zavodu za slepo deco v Kočevju je 34 gojencev. 17 jih obiskuje šolo, drugi se pa uče krtačarstva in pletarstva.

Banovinski vajeniški dom v Ljubljani bo služil za oskrbo siromašnih nedoletnih vajencev. Zdaj je v njem le 14 vojnih sirot, ki so bile prevzete od invalidskega doma. Prostora je v zavodu za 60 vajencev, ki bodo še sprejeti. Za 75 otrok pri kmetskih rejnikih plačuje oskrbnino Banovinski dečji dom v Ljubljani

Skrb za siromake in mladino

Nakazalo se je 123 podpor v znesku 166.268 Din. Mnogo prošenj je še vloženih, predvsem za pomoč in nabavo protez siromakom. Podpirajo se dobrodelna društva in ozira se predvsem pri prošnjah na družine s številnimi otroci in na reveže v visoki starosti.

Inicijativno se je pospeševalo vzdrževanje dečjih kolonij, zlasti počitniškega doma kraljice Marije na Pohorju in ferijalne kolonije Kola jugoslovanskih sester in sicer s podporami. V lastnem delokrogu je oddelek organiziral in vzdrževal počitniško kolonijo na Vrbniku ob Jadranu. V tej koloniji se je tekom meseca julija in avgusta oskrbovalo 49 otrok Manjše podpore so bile nakazane tudi nekaterim karitativnim društvom, ki se bavijo z zaščito dece.

Kreditne pomoči iz zaklada za gradnjo malih stanovanj je bilo deležnih 7 zadrug in 245 oseb. Zaklad je prevzel tudi za 7 milijonov 776.000 Din poroštva, za 1 milijon 401.750 Din prispevkov za obrestovanje posojil in je izplačal za 1 milijon 776.000 Din posojil. S tem je banovina mnogo pripomogla k ublažitvi stanovanjske bede.

Smotrena in uspešna delavska zaščita

Smotreno in uspešno se je nadziralo obrate vseh industrijskih panog. Referent za inspekcijo dela je izvršil 1400 pregledov, referent za inspekcijo parnih kotlov pa 291. Delavsko prosveto je pospeševala s podporami posameznim delavskim strok. organizacijam, katere so prejele znatne denarne podpore. Na isti način je podpirala delavske kuhinje z znatnimi denarnimi prispevki. Intenzivno in uspešno je bilo delo na polju zaščite delavstva s skrbnim in smotrenim nadziranje industrijskih obratov vseh panog. Z isto vestnostjo in intenzivnostjo se je skrbelo še posebej za varnost delavcev v strojnih obratih in so bili v ta namen obavljeni mnogoštevilni pregledi parnih kotlov in drugih pogonskih sredstev.

Skrb za invalide in izseljence

Z dotacijo, ki jo je dalo na razpolago ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje za kopališko zdravljenje vojnih invalidov, je bil otvorjen invalidski dom v Toplicah. Kopališkega zdravljenja je bilo deležno 83 invalidov. Za opremo vojnih invalidov s protezami, ortopedskim obuvalom in ostalimi proteznimi pripomočki skrbi vzorno urejena protezna delavnica v Ljubljani.

Vsestransko se skrbi za izseljence in priseljence z denarnimi podporami, še bolj pa v nacionalnem in kulturnem pogledu s tem, da se jim pošiljajo razne knjige, revije in časopisi; na ta način ostanejo vezi z domovino čim tesnejše in prisrčnejše. Oddelek nadzoruje nadalje tudi druge razne javne ustanove kakor: a) Pokojninski zavod za nameščence; b) Pokrajinski pokojninski sklad za Slovenijo; c) Okrožni urad za zavarovanje delavcev in č) Delavsko zbornico v Ljubljani. Za zavoda pod a) in b) vrši banska uprava drugoinstančne posle, za OUZD le v kazenskih zadevah.

Gozdarstvo

Gozdovi v Dravski banovini, ki merijo 1,561.055 ha s produktivno ploskvijo 1,489.585 ha, zavzemajo po davčnem katastru 690.606 ha površine, pokrijejo torej 44.2% napram celokupni površini odnosno 46.3% napram produktivni površini banovine. Istinito, z gozdom obraslo površino pa je ceniti na 721.545 ha, torej približno 48.4% produktivne zemlje.

Koncem leta 1929. je bilo v Dravski banovini izločenih 190.669 ha zaščitnih gozdov, začasno zaščitenih gozdov, ki varujejo tuje objekte, kakor železnice, ceste, naselbine itd. pa 2774 ha.

Leta 1929. so občeupravna oblastva v Dravski banovini izdala 112 dovoljenj za krčitev gozdnih tal oziroma spremembo gozdnih tal v druge kulturne vrste v skupni izmeri 101.47 ha. Po zakonu iz leta 1922., ki predpisuje prijavo sečenj za gotove površine, je bilo leta 1929. pri sreskih načelstvih prijavljenih 1153 sečenj. Neprijavljenih, toda prijavi podvrženih sečenj je bilo 120.

Žag je bilo v letu 1929. v Dravski banovini 2324, in sicer 2017 vodnih in drugih primitivnejše vrste, 307 modernih žag s polnojarmeniki. Na novo je bilo postavljenih ali moderniziranih 10 žag. Opuščena je bila samo 1 žaga, 1 pa je pogorela.

Gozdne drevesnice

Koncem leta 1929. je bilo v Dravski banovini 11 občeupravnih gozdnih drevesnic s skupno površino 5.6167 ha. Od te površine je bilo obdelano 3.2898 ha. Leta 1929. je bilo od-

Šef odseka za šumarstvo inž. Sivi

danih iz te drevesnice in iz občeupravne gozdne drevesnice v Črnomlju, ki spada od novembra 1929. k Savski banovini, 2.392.262 kom. gozdnih sadik. Po tarifni ceni je bilo oddanih 1,679.842, po polovični tarifni ceni 211.450 in brezplačno 500.970 sadik. Občeupravne gozdne drevesnice so se vzdrževale večinoma iz lastnih dohodkov. Oskrbovalo je te drevesnice osobje obče uprave. Poleg teh drevesnic je imelo imenovano osobje v oskrbi 4 sreske drevesnice in 1 drevesnico bivšega krajnega zastopa. Površina teh drevesnic znaša skupaj 1.2354 ha z obdelano ploskvijo 0.7335 ha. Iz teh drevesnic so se oddale gozdnim posestnikom v letu 1929 741.420 sadik.

Drevesnica podružnice Jugoslovanskega šumarskega udruženja v Slivnici pri Mariboru je oddala v letu 1929. 655.000 sadik. Privatniki so imeli v Dravski banovini 88 drevesnic s skupno površino 13.4073 ha in iz njih dobili v letu 1929. 3,701.750 sadik za lastno porabo, 1,062.600 sadik pa so prodali manjšim posestnikom.

Pogozdovanja

V izkazih o revizijah oblastno ukazanih pogozdovanj je koncem leta 1928. ostalo v evidenci 3660 slučajev za ploskev 8.533 ha 63, a leta 1929. je na novo priraslo. 852 slučajev s ploskvijo 1.331 ha 25 a leta 1929. je odpadlo, ker popolnoma pogozdeno 408 slučajev s ploskvijo 658 ha 21 a in pogozdeno 20 slučajev s ploskvijo 19 ha 7 a, ker je bila dovoljena krčitev gozda. Koncem leta 1929. ostane v evidenci 4084 slučajev s ploskvijo 9.207 ha 60 a.

Kavcije za zaukazano pogozdovanje koncem leta 1928. je bilo položenih za 570 slučajev znesek 1,244.780 Din, v letu 1929. je bilo na novo predpisano za 195 slučajev znesek 609.328 Din, v letu 1929. se je vrnilo za 60 slučajev znesek 117.975 Din. Stanje koncem leta 1929. je ostalo 70 slučajev z zneskom 1,676.133 Din.

Brez oblastne opozoritve je bilo izvršeno pogozdovanje v 229 slučajih na ploskvi 182 ha.

Prostovoljno se je pogozdilo po drugih, predvsem neplodnih zemljiščih v 28 slučajih ploskev 34 ha.

Pogozdovanje pod neposrednim vodstvom gospodarskih organov obče uprave so se izvršile v 60 slučajih na ploskvi 4.463 ha.

Paša je bila zabranjena vsled pogozdovanja na ploskvi 7.764 ha. Škode v gozdih niso bile obsežne.

Lov

Občinska lovišča so nesla v letu 1929. 2 milijona 522.672 Din zakupnine. Lovskih kart se je v območju Dravske banovine izgotovilo v letu 1929. 6050 kom. in se je za iste pobralo 90.135.— Din.

Za zgradbo hudournikov se je potrošilo v letu 1929. 1,101.379 Din.

Rudarstvo

V rudarstvu je v preteklem letu zabeležiti živahno gibanje in se je število prostosledov povišalo od 11.676 na 12.650. Rudniških mer pa je bilo podeljenih 11 enojnih, 28 dvojnih in 4 nadddnevne mere, tako da je obstojalo 31. avgusta t. l. 775 enojnih, 552 dvojnih rudniških mer, 78 osredkov ter 15 nadnevnih mer.

Rudarska proizvodnja je obsegala v glavnem rujavi premog, lignit, svinčeno in cinkovo rudo ter nekoliko bavksita.

Šef odseka za rudarstvo inž. Stergar

Premogovniki so v začetku leta 1930. morali prestati težko krizo v prodaji premoga, v zadnjih mesecih pa se prodajne prilike že zopet boljšajo.

V 21 rudniških obratih za rujavi premog se je produciralo z 9.173 delavci in 270 pazniki 1,613.224·678 ton rujavega premoga (t. j. 30.337·3 ton povprečno na mesec manj nego v letu 1929.). V dveh premogovnikih za lignit se je pridobilo z 566 delavci in 7 pazniki 148.675 ton lignita (—527 ton). V dveh svinčenih rudnikih se je pridobilo z 908 delavci in 44 pazniki 14.899·77 ton koncentrirane rude (+ 19 ton). V topilnicah se je z 668 delavci in 18 pazniki pridobilo 9.077·91 ton svinca in 5.640·76 ton cinka, ki so se deloma doma predelali v tržne produkte, deloma pa prodali kakor surova kovina. V bavksitnem rudniku, kjer se je šele vršila raziskava ležišča, se je pridobilo 320 ton bavksita.

Kljub krizi se opaža živahno delovanje na rudnikih.

Na državnem rudniku Velenje je bila koncem leta 1929. vpostavljena nova kalorična centrala s kapaciteto 2000 KW. S tem v zvezi gradi banovina iz Velenja v okolico Ljubljane daljnovod v svrho elektrifikacije zapadnega dela Dravske banovine.

Na večini državnih in privatnih rudnikih se uvaja, odnosno spopolnjuje mehanizacija dela z uvajanjem najmodernejših strojev, deloma pneumatičnih, deloma električnih za strojno vrtanje, zasekovanje, nakladanje in prevažanje.

Gradita se 2 novi separaciji s kapaciteto po 125 t/uro in nova 2·7 km dolga normalnotirna dovlačnica. V separaciji rud se je uvedlo flotacijo, da se izgube na rudi zmanjšajo na minimum. Uvaja se na enem rudniku tudi pneumatično zasipovanje.

Vzporedno s tehnično spopolnitvijo se je tudi v higijeničnem oziru skrbelo za delavstvo z gradnjo novih stanovanjskih hiš in pritiklin v splošnem in na enem rudniku z gradnjo vodovoda za dobavo pitne vode v rud. kolonijo.

V Dravski banovini razpolagamo s sledečimi rudniki: živo srebro 1 (izven obrata), baker 1 (izven obrata), železo 9 (izven obrata), cink 2 (izven obrata), antimon 2 (izven obrata), žveplo 2 (izven obrata), mangan 3 (izven obrata), grafit 1 (izven obrata), aluminij 2 (eden v obratu), svinec 11 (dva v obratu s topilnico), rujavi premog 66 (26 v obratu), lignit 2 (eden v obratu), orle 1 (izven obrata), cinkarna v Celju (v obratu). —

Strokovno šolstvo

Na tukajšnji tehniki obstoji poseben odsek za rudarstvo (montanistična visoka šola). V Celju se nahaja drž. nižja rudarska šola za paznike, ki jo poseča v letošnjem šolskem letu 58 gojencev.

Socijalno zavarovanje je osredotočeno v glavni bratovski skladnici v Ljubljani, ki ima 16 krajevnih organizacij. Funkcije posredovanja opravlja »Rudarska zadruga« v Celju.

Delo Znanstvenega društva

Kadar slvenske kmečke matere svoje dvanajstletne sinove pošiljajo v Ljubljano v šole, si zmirom na tihem mislijo same pri sebi: da mu ne bo treba težko delati, kakor moramo mi. Pa je vendar eden najtežjih in najmanj hvaležnih opravkov pod solncem, ukvarjati se z ustvarjanjem duhovnih dobrin, pa naj si je človek naložil že kakšne umetniške ali pa znanstvene misije. Da, eden najmanj hvaležnih, najmanj popularnih opravkov: preprostemu in pa materialnemu človeku — in ta dva človeka prav za prav vedrita in oblačita na svetu — se vsako kulturno prizadevanje, ki se mu ne predstavi v dovolj primitivni in otipljivi obliki in ki mu ne pride govorit naravnost v govorici in podobah njegovega dnevnega dejanja in nehanja, zdi samo prazen, igračkast nič. In vendar kulturna tvornost kakega naroda ne more biti samo skrb, kak perdeluje se krompir narbolji, kako odpravljajo se ovsam garje. Kultura mora iz zemlje, iz dna življenja, iz najbolj spodnjih, najbolj tvarnih borb svojega naroda, v katere je zasejana in iz katerih edino lahko raste, stremeti do tistih subtilnih, eteričnih viškov, na katerih se morajo prečiščena, iz vekov v veke veljavna, hraniti vsa izkustva in doznanja, kar si jih je človek ali narod pridobil v svoji neskončni borbi za obstanek, ki je obenem borba za zmago človeka nad vsemi stvarmi. Samo na ta način se lahko kulturna dediščina čista in jasna ohranja iz roda v rod, samo na ta način lahko človek, ki zmaguje na kateremkoli poprišču te večne borbe, proži roko človeku, ki omahuje na kateremkoli drugem polju sveta. In najvažnejši, najvišji član v organiziranem procesu kulturnega življenja in ustvarjanja so vprav univerze in akademije.

Pri nas je najbrž tudi kulturnim krogom našega občinstva manj znano, da dobršen del vseh znanstvenih nalog, ki jih v Beogradu in Zagrebu vršita akademiji, v Ljubljani v svojem področju že celih deset let marljivo in z lepimi uspehi opravlja naše **Znanstveno društvo za humanistične vede.**

Znanstveno društvo so poleti 1921. kot sklicatelji ustanovnega občnega zbora započeli profesorji **Nahtigal, Kos, Grafenauer, Prijatelj, Kidrič** in **Veber** in so mu v pravilih formulirali namen: **strogo znanstveno gojiti in pospeševati filozofske, filološke in historične vede.** Društvo je organizirano po vzgledu akademij, članstvo pri njem se kakor pri akademijah določa po znanstveni kvalifikaciji. Danes šteje 21 članov, izmed katerih so trije profesorji na zagrebški univerzi, eden na beograjski, eden na prški, ostali pa so profesorji in znanstveniki v Ljubljani.

*

V deseto leto svojega obstoja in dela je Znanstveno društvo stopilo v znamenju živahne aktivizacije in reorganizacije. Eno največjih, najtežjih dejanj, kar jih ima za seboj, je brez dvoma 6 debelih zvezkov **Razprav**, v katerih je na tesno zbranega polno neprecenljivega gradiva o našem jeziku, o naši književni in naši narodni zgodovini, mimo katerega ne more nihče, kdor se hoče temeljiteje poučiti o teh stvareh. Da bi Razprave komodneje prišle svojemu občinstvu v roke, je društvo sklenilo, da jih poslej ne bo več izdajalo v debelih zbornikih, temveč bo vsako razpravo tiskalo zase. Na ta način bodo v teku zime kot posebne knjige in brošure izšla naslednja dela: **Kidrič**, Dobrovski in slovenski preporod; **Oštir**, Razlaga treh slovanskih ptičjih imen; **Radojčić**, o nazorih Teodosija o družabni in državni ureditvi Srbije (v srbohrvaščini); Melik, o slovenskih kozolcih itd. Pri tem načinu izdajanja si bo vsakdo, kdor se zanima za eno ali drugo teh znanstvenih panog, zlasti pa študentje, mnogo lažje omislil te stvari.

Nadalje bo Znanstveno društvo poslej vsako leto objavljalo letno poročilo o društvenem delovanju, združeno s kritično bibliografijo vseh razprav o vedah, ki jih samo goji. Ta poročila bodo namenjena tudi informaciji širokega kulturnega in znanstvenega sveta in bodo izhajala zato tudi v francoščini, ruščini in nemščini. Vsako leto bo društvo prirejalo javen svečan občni zbor, na katerem bo odbor javnosti podal kratko poročilo in ki bo vsakokrat združeno s slavnostnim znanstvenim predavanjem.

Na sploh pomenja letošnje leto za društvo mejnik, ob katerem šele prav intenzivno pričenja s sitematičnim proučevanjem vsega, kar je v zvezi s slovensko in jugoslovansko zemljo. Kot nacijonalna institucija si Znanstveno društvo v prvem redu zastavlja take naloge, ki jih diktirajo nacijonalne vede, in pa znanosti, ki raziskujejo naš narod in našo zemljo. V skladu s to misijo je Znanstveno društvo postavilo komisijo, ki bo zbrala vse moči in poiskala vsa sredstva, da se doseže izdaja **popolnega, modernim zahtevam odgovarjajočega leksikona slovenskega jezika in s njim v zvezi historičnega in etimološkega slovarja.** Kdor ima pri nas na kakršenkoli način opravka s pisanjem, pa naj bo to književnik, časnikar ali študent, vsakdo bo vedel, kako neodložljivo nam je treba takih del; zlasti pa je ena najvažnejših, najtežjih naših kulturnih potreb ustalitev **pravopisa in pravorečja slovenskega književnega jezika.** V ta namen se je v društvu že sešla posebna komisija, ki jo tvorijo profesorji **Nachtigal, Prijatelj, Breznik** in **Ramovš** in ki ima pravico, pritegniti k sodelovanju tudi nečlane. Komisija marljivo pretresa ves materijal in pripravlja projekt, ki bo predložen ministrstvu prosvete, da bo že vendar z zakonitim ukrepom odpravljen kaos, ki vlada dandanes po naših publikacijah v pogledu jezika, da se odpravijo nepotrebne dublete itd. Poleg tega ima društvo v programu sistematično **proučavanje velike množice slovenskih dialektov**, zbirati za to potrebno gradivo, dognati karakteristike naših posameznih govorov in osvetliti faktorje, ki so povzročili tako bujno dialektizacijo, kakor se bohoti v našem jeziku. Obenem s tem namerava društvo sistematizirati nekako **jezikovno-zemljiško knjigo** našega govora, v kateri naj bi bile nazorno zbrane vse razvojne črte naših dialektov, s čimer bi bilo mnogo olajšano razumevanje z našega jezikovnega razvoja v preteklosti in v sedanjosti. Vse to ogromno znanstveno raziskavanje naših jezikovnih razmer, s kakršnim se ne more izlepa ponašati kak drug narod, je delo profesorja **Ramovša.**

Znanstveno društvo je prevzelo poleg tega tudi skrb, zbrati in urediti gradivo **o naših krajevnih imenih**, ki ga je svoj čas zbirala Slovenska Matica. Društvo bo moralo kritično pretehtati zbrano gradivo in ga korigirati na terenu, da se potem sestavi celoten popis krajevnih imen. Poleg tega ima društvo namen, izdati slovenski **realni leksikon**, ki je brezdvoma ena naših najnujnejših kulturnih potreb, izdati slovenske **narodne pesmi z melodijami** in zbrati **narodne bajke, pravljice, pregovore** itd. V njegovem programu so nadalje kritične izdaje važnejših starejših piscev, slovenski codex diplomaticus, arheološko proučavanje in mapiranje naše zemlje itd.

Odveč bi bilo še razkladati, kolikega pomena je realizacija vseh teh načrtov za povzdigo naše nacionalne kulture in za dostojno afirmacijo te kulture pred svetom. In kar še največ odtehta: sleherno delo, ki si ga Znanstveno društvo stavlja v program, prihaja kakor lek na rane našega vkljub dvanajstim letom nacionalne svobode še vedno neurejenega kulturnega življenja. Zato pa je tudi dolžnost slehernega izmed nas, zlasti pa še vseh onih, ki jim je Bog kakorkoli dal, da od njihovih rok zavisi tudi prospeh kulture in duha našega naroda — dolžnost vsakodar je, da to delo moralno, stvarno in gmotno podpre.

Razstava † Sterletovih del

Pretekli teden je bila v Jakopičevem paviljonu zapuščinska razstava slikarskih del pokojnega Franceta Sterleta, ki je maja meseca t. l. v Londonu tako nenadoma in po nesreči preminul. V najboljših letih in gotovo pripravljenega še na obsežna naročila, ki mu jih je predvsem nudil njegov svoves kot soliden portretist v ljubljanskih in slovenskih meščanskih krogih, je slikarja Sterleta vzela nemila usoda oni umetniški skupini, ki bodi širni publiki priznana, akademsko uveljavljena in že dodobra tradicionalna pota, po široki cesti salonskega in razgledniško prigodnega realizma.

Značilno za slikarjevo usmerjenost je na prvi pogled veliko število naročenih ali ponaročenih portretov javno in poljavno uglednih osebnosti iz najboljših družabnih krogov. V naših razmerah (kakor tudi drugod in vsikdar podobnih) je to dejstvo tako pomenilo, da si je umetnik z gladko rutino pridobil reprezentančnega meščana, v zameno pa bil prisiljen sprejeti več ali manj tudi splošno merodajni okus in nedvomno umetniško razumevanje naročnika ali kupca. Pa še bolj postane to navidez le zunanje razmerje očitno, če pogledamo v Sterletovo delavnico pobližje in iz vidika formalnega, torej ožjega umetniškega ustvarjanja. Tu se nam odkrije Sterletova koncepcija slikarske umetnosti v vseh onih iskanih in zaželjenih kvalitetah, ki naj jih pričujejo po povprečnih pojmih res dober in uvaževan slikar konservativne ljudske plasti današnjega in polpreteklega časa. Čutiti je pri tem, da slikarju umetniška vprašanja niso mogla biti globlji ali za razvoj celo usodepolen problem. Brez evolucije in revolucije, nepristopen vsakemu modernističnemu izmu, je bil zato v delih pasiven, neborben. Ne samo omejenost snovi, ki je dandanes na ta način povsem enostranska in skoraj neumljiva (zgolj portret najstarejšega realističnega kova, ki sega globoko v romantiko 19. stoletja — saj bi končno specialna posvetitev temu ženru dovedla ob danih pogojih prav daleč današnjim živim in pravičnim potrebam nasproti — tudi vsa ostala obravnava materijala je v Sterletovih rokah izdajala vsestransko izglajeno, dobro uravnovešeno obvladanje realističnih elementov: vsa potrebna garnitura tako zaokrožene podobe, solidnega meščanskega portreta s sentimentalno romantično pobarvanostjo je služila spretnemu mojstru le v dobro in njegovi umetnosti v tolerantno priznanje.

Sterle ni bil niti impresijonist ter si je izbral po svojem srcu in razumu — kljub toploti na redkih mestih je v bistvu hladen v barvi in risbi in v celotni strukturi umetniške fantazije ozek — izbral po svojem igrivem nagnjenju dokaj lahek stil. Rojen v to, ni mogel odoleti ne božajočim, še zmerno samljubnim predstavam, k je je varoval o umetnosti in o svojem delu in sredi njega, niti ne prav pojavom njegovih izbranih in odličnih modelov. Osamosvojil se ni toliko in ni bil za res originalen, a vendar za našo dobo slovenskega slkarstva dokaj originalen umetnik in spreten portretist.

Njegova najboljša dela so: dvorna dama Tavčarjeva, minister Hribar, knezoškof Jeglč, general Maister, svetnik Šuklje, svetnik Marn in več drugih. Gojil je olje in kredo. F. S.

Elza Barbičeva v naslovni vlogi »Lutke«

V četrtek zvečer je v vlogi Alezije v Audranovi opereti »Lutka« nastopila v mariborskem gledališču naša mlada subretka gdč. Elza Barbičeva. Že pri njenem debutu v »Aleksandri« smo povedali, da ima vse predpogoje, da postane prvovrstna subretka; njen nastop v »Lutki« je to naše mnenje potrdil. Kakor vsak začetnik pa tudi ona ne more že sedaj izrabiti vseh svojih talentov, ne pevsko ne igralsko. Njene sile so še vezane po pomanjkanju odrske tehnike in rutine; oprosti jih do stoprocentnega izrabljanja lahko le čas. Razvoj pa mora biti sistematičen in v tem je velika odgovornost vodstva, ki bi moralo to upoštevati. Izmenjavanje igralk in pevk v isti sezoni in pri tako različnem razvoju ni pametno, kakor tudi ni pametno forsiranje. Kljub vsemu temu je bila njena Alezija sprejemljiva in simpatična. O ostalem poteku reprize »Lutke« je treba omeniti, da so se nekatera pretiravanja, ki smo jih omenili o priliki premiere, omilila. Celoten potek pa ni imel popolnega elana. Gledališče je bilo popolnoma razprodano. R. R.

Nemški list o jugoslovanski narodni glasbi

V »Frankurter Zeitung« je pred par dnevi izšel zanimiv popotni listek: P. Panoff, Der Balkan musiziert, v katerem objavlja pisec vtise o glasbenem življenju na Balkanu. Ko najprej pograja, da sta jazz in Donna Clara zašla tudi na ulice jugoslovanskih mest, začne prav toplo pripovedovati o srbski ljudski glasbi.

»Glasbo je tudi treba doživeti, zlasti še primitivno glasbo. Kos stare kulture ti zaživi pred očmi, če poslušaš te svojevrste, lepe jugoslovanske melodije, te gibke ritme, ki jih ne omejujejo ne takti ne note ne kake tonske lestvice. Sicer našemu ušesu ne zvenijo vedno dopadljivo — v teku stoletij smo se odvadili, da bi ustvarjali glasbo prosto po občutju, in si seveda mislimo: melodija, pesem mora stati v tej in tej tonski vrsti, se mora gibati v tem in tem taktu. In prav teh stvari narodna glasba Srbov, Bolgarov, Črnogorcev in Rumunov ne pozna. Ona je iz časa, ki je zapadnemu Evropejcu že zdavnaj mrtev. Takle Balkanec sede tja, vzame svoje gusle ali pastirsko piščal, ali kar mu je že pri roki, in igra. In tako igra vedno nekaj novega, vedno drugo pesem, vedno novo »kompozicijo«. Tako so ga učili očetje, tako bo sam učil svoje otroke. Po mestih boš tega ljudskega godca redkokdaj čul, kvečjemu na sejmih. Toliko pogosteje pa boš naletel nanj na deželi. Tu začenja z godbo svoj delovni dan in ga končuje z godbo; zdaj igra iz ljubezni, zdaj iz sovraštva — kakor pač pridejo te stvari.

Srb ljubi bolj junaške pesmi, on je patetičen in ti zna ure in ure peti o svojem kraljeviču Marku, kralju Vukašinu, in kako se jim še vse pravi, in se pri tem sam spremlja na svojih primitivnih guslah. V njegovih pesmih ni tistih nežnih tonov, na katere zna udarjati Bolgar. Bolgarske narodne plese pa je treba slišati in videti — in človek ne more ostati pri miru. Veseli melodiji in ritmu, ki užge, ne moreš odoleti in moraš seči vmes... Moderni jazzkomponisti bi bolje storili, če bi se tod malo ogledali, preden hodijo iskat svojih motivov v črnske dežele. Morda se bodo še spomnili tega, kadar bo Amerika tudi nad jazzom uvedla prohibicijo. Dotlej se bomo morali zadovoljiti pač samo z narodnimi pesmimi na ploščah, ki jih od časa do časa daje beograjska radio-postaja. Kajti zapadnjaku je zelo poredkem dana prilika, da bi poslušal koncerte 420 pevskih društev, kar jih Jugoslavija dandanes premore, niti ne pozna nacionalnih kompozicij Mokranjčevih, Manojlovičevih, Tkalčičevih in drugih. Zdaj pa zdaj dajejo v Nemčiji kompozicije mladega profesorja na beograjskem konservatoriju Slavenskega, o katerem pravijo, da je samouk. Tudi to je na Balkanu čisto mogoče. Če te štiri ali pet sto let tlači tuje gospodstvo in si navezan čisto sam nase, potem pač ni drugega, kakor da postaneš avtodidakt.

Bolgarija še nima svojega radia, ima pa občinstvo, kakršno bi si naši koncertni agenti samo želeli. Mladi bolgarski komponisti Stajnov, Atanasov, Vladigerov, Bobčev, Dimitrov znajo pisati opere, simfonije in stvari, ki so dorasle inozemski glasbeni produkciji. Koncerti v Sofiji in v provinci so vedno razprodani.

Članek, ki je pisan s tistim znanim, malo poveršnim, pa vendar dobrodušnim poznavanjem jugoslovanskih in balkanskih zadev, s kakršnimi se po navadi oglašajo o nas popotniki iz zapadne Evrope, se končuje še s kratko omembo slovenske in hrvatske glasbene kulture, ki da s staro srbsko glasbo nimata ničesar skupnega in sta bili doslej povsem orijentirani na zapad.

Filmi tedna

Ko sem zadnjič gledal in poslušal filmske žurnale v Matici, sem se dal že skoraj prepričati, da so sredstva zvočnega filma za nekaj vendarle nadvse pripravna: za nazorno reportažo dnevnih n daljnih stvari, za živo prikazovanje krajev in stvari, ki jih ne moreš zadosti predočiti že z golo, nemo podobo, za efektno reprodukcijo stvari, ki se v naših časih ali pa so se v prejšnjih časih godile po svetu. Ko pa sem malo potem gledal n poslušal slovito zgodbo o aferi Dreyfusa, sem bil spet razočaran. Zgodba, ki je svojčas po svoji težki usodni tragiki presunila svet in ki še dandanes ob vsakem novem problemu justice zatrepeče človeku v spominu; zgodba, v kateri so se za življenje človeka na tako sijajen način postavili možje z imeni Zola, Clemenceau itd.; ta zgodba, ki je po vsem tem sama iz sebe občečloveškega pomena, se je v zvočnem filmu, snemanem v Berlinu in podanem v gesti in govoru z visokopruskimi akcenti, izmaličila v revno rekonstrukcijo, ki ji manjka ves čar neposredne resničnosti in ki je vkljub zatrjevanjem uvodnega predavanja umetniško vendarle žaljiva za francoski narod. Delu se sicer pozna, da si je njega producent prizadeval, izgotoviti komad, ki bi bil zmožen tudi izvoza v Francijo. Toda vse to so ostali klavrni brezupni računi, delo je kakor mežikajoča nemška satira na francoski narod in dvakrat žalostno je, da je ljubljansko podjetje prav za dneve, ko smo slavili praznik prijateljstva s francoskim narodom in je Beograd na veličasten način odkrival spomenik hvaležnosti Franciji, s tako neokusnim, bastardnim plodom nemške filmske produkcije postreglo svojemu občinstvu. Neodpustljiv kulturen in naroden greh je, da nam Matica niti za to priliko ni dala dostojnega francoskega dela.

V naši javnosti bi bilo že vendar treba zdramiti vest, da bi nam ne šli tako čez glavo kulturni škandal za škandalom.

K. N. Milutinović, Likovi iz strane književnosti. Kosta N. Milutinović je bil doslej znan kot pesnik pesimistične smeri med Srbi in v malem učenec Sime Pandurovića. To bolj ali manj izpričujejo tri njegove dosedanje pesniške knjige (Sutoni, 1926., Prve molitve, 1928., Pregorele gorčine, 1930.) V zadnjih dveh letih pa se je Milutinović vrgel tudi na kritiko in še bolj na esej. Dokaz za to je ta zadnja knjiga dvanajstero esejev o poznanih svetovnih pisateljih (Novalis, Schopenhauer, Leopardi, Macaulay, Baudelaire, Carducci, Istrati, Fulda, Holz, Hofmannsthal itd.), ki jih je objavil lani in letos v posameznih književnih revijah v Beogradu, Novem Sadu in Zagrebu in so tu samo ponatisnjeni. Poudarjam pa, da to niso obsežni in bogato dokumentirani eseji, ampak prevečkrat le krajše studijce posameznega pisatelja in samo z ene strani vzete. Vendar je knjiga po svoji informativnosti srbski publiki potrebna in za njene razmere dovolj dobra, ker je majhen priročnik v svetovni literaturi vidno registriranih duhov zadnjih desetletij. To je prva knjiga »Likov iz strani književnosti«. Sledilo jih bo po vsej verjetnosti še nekaj. — Sp.

Lichtenberg:

Literarne opombe

Winckelmann, Hagedorn in Lessing so dali našim kritikom novega duha. Prej se je reklo o slabem bakrorezu: »Bakrorez je na nič«. Zdaj pa imajo sodbe več ognja v sebi. O Coeur-dami bodo n. pr. takole sodili: »Obraz ima preveč lokalnega v sebi, oči so le po svoji velikosti podobne očem Junone; v njih ni nič tistega tihega ognja, ki je Parisu zmešal pomet, nič nebeškega, kar bi se z njimi zaprlo in odprlo. Pa če se že usta zdijo idealna, so kodri francoski; ne opletajo igraje polnih lic, ampak, z obilnim mazilom strjeni v posebno lego, nič kaj ne vabijo k vprašanju, ali skrivajo pod seboj veliko ali malo. V njenem stasu ni prav nič grškega. Roke so tako zaobrnjene, kakor da bi imele angleško bolezen. Kolorit je kolorit slabega slikarja, ki slika ne sveži mavec in ki s tem, da hoče na enem mestu izraziti milino, sedem drugih mest prezre. Skratka, v vsej Coeur-dami ne najdemo niti bežnega sledu genija, ki bi nas s svojim delom ganil do solz.

*

K... se je veliko bavil s knjigami. V svoji glavi je imel celo enciklopedijo. Preštudiral je mnogo matematičnih knjig, in ker sem bil njegov prijatelj, sem ga od te strani zelo dobro poznal. Njegovi pojmi so bili približno taki: Videl je Kästnerja v slavi in bogatega — prvi njegov zaključek: torej z matematiko se lahko doseže čast in denar. Poznal je pisavo matematičnih knjig, ki se razlikuje od vseh krščanskih in paganskih pisav — drugi zaključek: matematika je strašno težka. Imel je knjige, ki jih je vsak dan rabil, druge spet, ki jih ni nikdar — tretji zaključek: kruh prinašajo le nekateri d'i matematike. Videl je, kako je matematika razsvetlila temno bodočnost, in sicer v pratiki — četrti zaključek: matematika je nekaj posebnega.

Kakor se spominjam, je bila njegova razdelitev drugih ved ta-le:

ved prinašajo:

kruh in čast	nič kruha in nič časti	čast pa nič kruha	kruh in nič časti
Jurisprudentia, Medicina, Theologia, Analysis infinitorum.	Metaphysica, Logica, Critica.	Poesia, Belles Lettres Mathesis, Philosophia.	Advocatia, Oeconomia, Anatomia, Računstvo in pisanje.

Edina napaka, ki jo imajo res dobri spisi, je ta, da so navadno vzrok slabim ali srednje dobrim spisom.

*

Zelo dobro je, če vzameš še enkrat v roke knjigo, ki si jo že stokrat prebral; kajti čeprav ostane objekt vedno isti, se je vendar subjekt izpremenil.

*

Ali ni čudno, da smatramo publiko, kadar nas hvali, za kompetentnega sodnika, kadar nas pa graja, tedaj ji pa zabrusimo v obraz, da je nezmožna soditi duhovne vrednote?

Stalna umetniška razstava v Beogradu. V Beogradu se je sešla skupina upodabljajočih umetnikov, med njimi Bijelić, Radović, Tartaglia, Petrov itd., in sklenili, otvoriti stalno umetniško razstavo.

Biblioteka sodobnih pisateljev. Zagrebški književniki, ki se zbirajo okrog mlade revije »Književnik«, bodo začeli izdajati Biblioteko sodobnih pisateljev. Urejali jo bodo Branimir Sircel, Novak Simić in Husnija Čengić. V zbirki bodo izhajali moderni svetovni in domači pisatelji. Prvi zvezek bo izšel še v novembru in bo prinesel novele Miroslava Krleža, Avgusta Cesarca, Stevana Galogaže, Luke Perkovića, Novaka Simića, Hasana Kikića in Ljerke Premužića.

Kotorski mornarji v nemški drami. Za Ernstom Tollerjem in Theodorjem Plivierjem, katerih dela smo že pred meseci zabeležili, je prišla v Perlinu na oder že tretja drama, ki obravnava upor mornarjev ob koncu vojne, Friedrih Wolf, Matrosen von Cattaro. Prve predstave tega dela so dovedle do viharnih demonstracij in debat med komunisti in socialisti v gledališču.

Smotreno žensko delo

Dnevno čitamo o kongresih in zborovanjih najrazličnejših ženskih organizacij, ki nam pričajo o udejstvovanju žene na vseh poljih. Marsikaj ostane le pri lepo donečih govorih in njim sledečih sklepih, v splošnem pa moramo reči, da se, posebno v naprednih državah, zelo poznajo uspehi ženskega truda in napora.

Med organizacije, ki zaslužijo v polni meri pažnjo mednarodne javnosti, spada brez dvoma Zveza nemških državljank (Deutsche Staatsbürgerinnen-Verband), ki je imela v Frankfurtu ob Mainu v sredi oktobra svoj 36. občni zbor in obenem 4. komunalno-politično zborovanje. Poleg referata: »Finančno izenačenje v državi in občinah« ter »Gospodarski položaj na podlagi Versajskega dogovora« je podala ga. Dr. E. Wingerath iz Kölna obširen referat o polažaju evropskih manjšin. Slikala je z mnogo razumevanja državnopravna, etnografska in kulturna stališča ter rezvila moderno pojmovanje pravic mednarodnih manjšin, pravice, ki jim je šele pomagati do pravega življenja. Poročevalka je končala svoj referat s sledečo resolucijo:

»Zveza nemških državljank zahteva splošno obvezno zaščito narodnih manjšin tudi v tistih državah, katerih ne vežejo pogodbe o zaščiti manjšin ter temu odgovarjajoče mednarodno nadzorstvo. Tlačenje manjšin tvori stalno ogroženje evropskega miru. Tej nevarnosti se lahko izognemo le s pripoznanjem samodoločbe narodnih skupin. Ohranitev narodnosti, zlasti materinega jezika, kulture in vere morajo kot neoporečne človeške pravice biti v okviru vsake države ne le pravno zajamčene, marveč se mora ta zaščita tudi praktično izvajati. Na ta način zaščitene manjšine morajo postati posredovalke med kulturami; zadovoljstvo Evrope gre po zadovoljnih manjšinah.

Skrajni čas je, da so se začele ženske organizacije baviti z vprašanjem narodnih manjšin. Kdor ima samo malo upogleda v trpljenje žen v tlačenih manjšinah, se mora čudom čuditi da še niti ena vplivna žena ni dvignila svojega glasu pred mednarodnim forumom.

Puščamo ,da se deca trga materam iz naročja; puščamo, da se nedolžna mladoletna dekleta, osumljena političnih deliktov, zapirajo po mesece in mesece med prostitutke in najhujše zločinke, kjer morejo biti priče najostudnejšim prizorom razuzdanosti in propalosti. — Vse to puščamo in ne dvignemo svojega glasu. Če že ne moremo preprečiti, da se manjšinam ubija narodni čut in narodna kultura, skušajmo doseči vsaj to, da se spoštuje njihovo človeško dostojanstvo, v prvi vrsti, da bi vsaj ženska mladina bila obvarovana pred tako strašno usodo, da se po ječah ubija v njej vsak čut človeškega dostojanstva.

Žena ali ženske organizacije, ki bi umele v tem smislu zainteresirati mednarodno žensko javnost, bi se bile lahko v svesti, da so storile človeštvu dobro delo.

„ELITE“ d. z o. z.
LJUBLJANA, Prešernova ulica 9
prodaja damske, moške in deške konfekcije.
Na drobno! Na debelo!
Prvovrstno izvrševanje po meri! 560

Umesten predlog

Na kongresu Narodne Ženske Zveze v Zagrebu je bil med drugimi stavljen predlog, naj bi se vsaka samostojna ali poklicno zaposlena ženska nazivala z »gospo«, naj bo poročena ali ne. Predlog je bil soglasno sprejet.

Mnogokrat se je tozadevno že razpravljalo; nedavno temu je »Ženski Svet« v nekem članku odločno zastopal to stališče. Zdi se nam pa, da z vsemi lepimi članki, predlogi in resolucijami ne bomo nič dosegle, ako se same ne bomo začele ravnati po svojih sklepih in resolucijah.

Kakor je smešno, če dvajsetletna gospa nazivlja šestdesetletno žensko z gospodično, nič manj smešno ni, če se gospe, celo enake starosti in enakega položaja, nagovarjajo medseboj z »milostivo«.Nemški kavarnarji so vpeljali ta naziv za svoje dame, po njih so se ravnali nemški »Backfischi« v pogovoru s starejšimi damami. Slovenke se pa milostivimo kar vse vprek. Skrajni čas bi bil, da bi enkrat prenehale s to tujo navleko in črtale ta naziv iz svojega slovarja.

Senatorka Plaminkova za javne nameščenke

Senatorka Plamínková, predsednica češkega Ženskega nar. sveta, se ej v senatu, v budžetni komisiji, kakor tudi v plenarni seji energično zavzela za novoletno nagrado (13. mesec) javnih nameščenk. — V svojem temperamentnem govoru je naglašala, da so se Čehinje v dobi 12 let po osvobojenju morale boriti proti vsakojakim šikanam, nasprotstvom in predsodkom, da so zamogle dokazati, da so zmožne izvrševati vsako delo vsaj tako dobro, kakor povprečen moški. Uspele so toliko, da se jim nikdo ne upa v javnosti kaj očitati. Kljub temu, vsak zakon o javnih nastavljencih, ki je bil izdan po letu 1918. skuša kršiti njihove pravice in jim donaša novih krivic. Zdi se, kakor bi moški zavidali ženam, da lahko žive neodvisno od njih, da si pošteno služijo svoj kruh in pomagajo vzdrževati družino. Njihovo delo predstavlja danes njihovo doto. Veled tega bi morali socijalisti pomagati ženam.

Drugi nedemokratski čin je barbarski napad na materinstvo, ki ga moški znajo poveličevati, ko gre za matere njihovih otrok, ki ga pa smatrajo kot privilegij, ko gre za javno nameščenko.

Načrt novega zakona o novoletnih nagradah je prvotno brez vsake utemljive izključil od te nagrade vse zakonske javne nastavljenke. — V junije, ko so se začele razprave o tem zakonu v parlamentu, se je Plamínková počela pogajati z ministrskim svetom, z zastopnikom finančnega ministrstva in z večino poslancev nar. soc. stranke. Značilno je, da so se vsi, razven zastopnika finančnega ministrstva izjavili, da je novoletna nagrada le odškodnina za delo in bi je morali biti deležni vsi, ki delajo. Kljub temu bi se stvar zasukala na škodo zakonskih nastavljencev, ako ne bi ženske poslanke energično posegle vmes. Na protest vseh ženskih organizacij v republiki je prišlo do salomonske rešitve: nagrado dobi tisti izmed zakoncev, ki ima najvišje prejemke, t. j. moški, ker ženska je navadno povsod manj plačana nego mož.

Pod pretvezo štednje se žena prikrajša za 13. plačo, kar bi se n emoglo zgodiai v pravatni službi. Tudi če je v družini več državnih nastavljencev, bo edina, ki je prikrajšana — žena.

Kaj rado se navaja, da mnoge žene zanemarjajo svoje dolžnosti in se okoriščajo z olajšavami, ki so jim dovoljene, ne vidi se pa tistih, ke vedno in skrbeo opravljajo svoje posle in te so v veliki večini. Feministke ne bodo nikdar zagovarjale nemarnosti nastavljenk, bodo pa vedno zahtevale, naj se ne ogroža eksistenca dobrih delavk z napakami njihovih koleginj. Sicer so le moški, ki disponirajo s sankcijami, žene niso niti inšpektorice niti administrativne šefinje niti uradne zdravnice. Naj torej vsako izkoriščanje podvržejo disciplinarni kazni. Uradnice se pač tolerirajo v javnih službah, niso pa nikdar dobro sprejete.

Ko je senatorica Plamínková v svojem govoru naštela še razne druge krivice, katerim so izpostavljene javne nameščenke, je zaključila svoj govor z zahtevo, naj se vendar enkrat konča to nelepo zapostavljanje javne nameščenke, naj se ji da svoboda in pravica do dela ter naj se ji pravnim potom zasigura, da bo lahko brez strahu zrla v bodočnost, svojo in družine.

Kdaj naj se poročimo?

Ni vprašanja, na katero bi bilo težje najti odgovora, ako se dobro premisli. Kdor nič ne prevdari, za tega je seveda vprašanje čisto enostavno. Praktično se pač poročimo pri — prvi priliki in ne vprašamo dosti: je prav ali ne. V najboljšem ali najslabšem slučaju bomo imeli še vedno čas razmišljati o tem vprašanju — po razporoki.

Kdaj naj se poročimo? V današnji dobi, ko se na potomstvo in celo kakovost potomstva ne polaga prav nobena važnost, je pač vse eno, če parčki prej ali pozneje gredo za res. Saj so slavni raziskovalci dognali, da so se vsi veliki duhovi rodili od starejših staršev in da se ima 90% zločincev zahvaliti za svoje življenje mladim staršem.

Ako torej hočemo brihtnega otroka, se poročimo po 25. letu. Ako hočemo biti vsaj enkrat v življenju razporočeni, tedaj se poročimo po principu: »ljubezen na prvi pogled«, ker potem nam za drugi in tretji in celo za zadnji pogled prav nič ne ostane.

Gotovo si vsako dekle in vsak mladenič ustvari sliko svojega bodočega druga, družice, ki pa ostane vedno le v fantaziji, posebno kar se tiče ženskega pričakovanja. Je to hrepenenje po raju ženske duše, ki to hrepenenje močnejše občuti nego moški, najbrž vsled tega, ker je ona kriva, da sta bila nekdaj izgnana iz raja.

Nočemo biti krivični; vsaka ženska sreča v življenju ideal, o katerem je sanjala. Samo gorje, če ta ideal postane res njen mož! Čestokrat se Romeo ali Leander prelevi v najhujšega hišnega tirana, kajti — sreča je opoteča.

Gotovo se bodo vsi ljudje poročili, »ki so se našli« — če ima očka ali tašča cel kabinet zanje na razpolago! — Žene so vendar toliko dosegle v današnji dobi. Sedijo v parlamentu in v avtomobilu za volanom; so zagovornice na sodiščih, mojstri v plavanju, mojstri v boksanju in kako se že vsi ti novi pristni ženski poklici imenujejo. Prav gotovo bodo dosegle tudi še prosto volilno pravico v zadevi zakona. Toda če bi smele tudi potem poročiti tistega, ki so si ga izvolile, je še vprašanje.

Ako bodo pa enkrat toliko napredovale, da bodo k vsem svojim novim pridobitvam mogle prišteti tudi ono staro skrivnostno lastnost, namreč, da bodo znale izbrati pravega, tedaj se lahko poročé. Toda — kdo more tako dolgo čakati?

Štedenje v šolah

Zadnja leta so upeljali v nemški provinciji Pfalz na osnovnih in poklicno nadaljevalnih šolah šolske hranilnice, ki naj šolsko mladež navajajo k štedenju. V letu 1925 je bilo samo 10 takih hranilnic, dve leti kasneje 88, l. 1928 jih je bilo 181 ter je do danes število narastlo že na 235. Sorazmerno so se množili tudi prihranki otrok. Ti so znašali koncem l. 1924 RM. 4613, l. 1926 RM. 23.255, do l. 1928 so narastli na 70.557 RM. Začetkom tek. leta so pfalški šolarji imeli že lepo število RM. 97.081 (okrog Din 1,250.000.—) prihranjenih. Vsekakor lep znesek, ako pomislimo, da so otroci hranili dobesedno po parah. Posnemanje vreden vzgled!

RADIJSKA ODDAJNA POSTAJA LJUBLJANA

RADIO, kot si ga želite

namreč visok v kvaliteti in nizek v ceni

Naša REKLAMNA PRODAJA, ki traja od 10. novembra do 30. decembra 1930, obsega sledeče radijske sprejemne naprave:

400 DETEKTORSKIH APARATOV, kompletnih z vsemi potrebščinami, ki so za poslušanje potrebne, za naplačilo Din 80·— ter petkratno mesečno plačilo po . . . . . Din 45·—

300 1-ELEKTRONSKIH APARATOV, kompletnih z elektronko, baterijami, antenskim materijalom ter eno slušalko, za naplačilo Din 100·— ter osemkratno mesečno plačilo po . . Din 75·—

200 3-ELEKTRONSKIH APARATOV »REINARTZ«, kompletnih z elektronkami, akumulatorjem 18 ah, anodno baterijo 90 Volt, finim zvočnikom ter antenskim materijalom, za naplačilo Din 240·— ter desetkratno mesečno plačilo . . Din 180·—

100 4-ELEKTRONSKIH APARATOV »REINARTZ« z visokofrekvenčno elektronko z zamreženo anodo ter akumulatorjem 36 ah, anodno baterijo 120 Volt, izbornim angleškim zvočnikom Amplion AC 27 ter antenskim materijalom, za naplačilo Din 380·— ter dvanajstkratno mesečno plačilo po Din 280·—

Poslužite se ugodne prilike ter si naročite takoj Vaš aparat

RADIO LJUBLJANA
Ljubljana, Miklošičeva 5 Maribor, Aleksandrova 44

prihaja!

Opozarjamo na našo veliko izbiro zimskega blaga!

A. & E. SKABERNÈ
LJUBLJANA

Nevarnosti barvanja

Pri neki seji pariške medicinske akademije je svaril voditelj policijskega kemičnega laboratorija pred prekomerno uporabo barvila za ustnice in tudi pred barvanjem obleke. Barvilo za ustnice povzroča čestokrat otekline na ustnicah. Nevarne so tudi obleke, ki se barvajo s strupenim barvilom. Z ozirom na sedanjo modo, ki zahteva enotno barvo za obleko, plašč, nogavice in čevlje, se je zelo razpasala navada, da si ženske puste prebarvati ali si same barvajo svojo obleko in čevlje. Prebarvana obleka ali čevlji bi se ne smeli takoj obleči, marveč jih moramo pustiti nekaj dni na zraku, da izhlape strupene kemikalije, ki so se eventuelno uporabile pri barvanju. Prav posebno je škodljiva barvana kožuhovina, ki pride v neposredno dotiko s kožo.

Razgled po ženskem svetu

Poštne ravnateljice imajo — v Turčiji.

V Turčiji je bila imenovana kot prva poštna ravnateljica gospa Ali Hanum.

Uspehi žene v nacijonalni ekonomiji.

Komaj 23-letna Nan Rogers je postala predsednica Zveze liberalnih univerzitetnih društev na Angleškem; je prvič, da zavzema to mesto ženska. Mlada predsednica je študirala nacijonalno ekonomijo na univerzi v Glasgowu, kjer je kot prva žena dobila Gladstonovo nagrado za nacijonalne ekonome.

Kongres za narodno umetnost v Antwerpenu.

Vlada Zedinjenih držav je odposlala kot delegatko na kongres za narodno umetnost v Antwerpen Elizabeto Burchenal, predsednico amerikanskega Društva za ljudske plese. Ga. Burchenal je tudi članica mednarodne komisije za narodno umetnost.

Podjetna jahačica.

Znana švedska jahačica Linda Klinkovström se je podala s svojim konjem iz Schwerina na pot skozi Evropo. Jahala bo skozi Hannover, Köln, Bruselj, iz Belgije skozi južno Nemčijo in Avstrijo na Ogrsko in preko Poljske nazaj na Švedsko.

Nova ženska zveza.

V Ženevi se je ustanovila mednarodna ženska zveza za trgovino in obrt, katera je izšla iz »National Föderation of busineß and professional Womens's Clubs«. Ameriška zveza je bila ustanovljena l. 1919. Cilj ji je poskrbeti bodočim poslovno zaposlenim ženam za primerno izobrazbo, odpirati jim dalekosežne možnosti v njihovem poklicnem življenju ter jih socijalno osigurati. Namen internacijonalnega razširjenja te zveze je, doseči ustanavljanje mest za volonterke, mednarodna nameščenja, posredovalnicee, ustanovitev ženske borze, centrale za ženske pisateljice itd. Zveza ima svoj sedež v Ženevi in bo delovala skupno z Zvezo narodov.

Kolinska
TVORNICA CIKORIJE

Ivan Matelič:

Jesenski dan

Svinčeno je nebo in dan teman;
od golih vej, od streh kaplja solzeče,
po rjavem polju se podi kričeče,
zadirajoče črna jata vran.
Čez prazno, opustelo tam ravan
se trudnotežka megla dalje vleče
in tiho, prazno, pusto in molčeče
brez zarje v noč utone mračni dan.

Danilo Gorinšek:

O človeku stroju

Živel je nekoč sila bogat posestnik. Sredi skalnatih planin se mu je bohotilo prostrano posestvo. Široki gozdovi, ki jim s prostim očesom nisi dosegel kraja, so šelesteli svojo tajinstveno pesem in številne žage so dan za dnem izpreminjale ogromne hlode v najrazličnejše vrste desk. Dolina, ki je zelenela pod nebnimi gorami, obdajajočimi jo od obeh strani, je bila vsa posestnikova last. Tri ure je pešec lahko urno korakal po njej, in ni še stopil na sosedovo ozemlje.

Posestvo se je visoko širilo in vedno večje je bilo bogastvo na žagah. In kdo bi se bil temu čudil, saj je bil oče Podgornik — tako se je imenoval — sila delaven in skrben človek. Dasi bogat, da bi lahko križemrok živel do smrti in bi povrh že zapustil desetim otrokom zadosti, je vendar delal od zore do mraka in če bi mu bilo dopuščalo zdravje, bi se bil pehal še vso noč.

Kot je bil oče Podgornik delaven in skrbeč, je bil njegov sin Martin brezbrižen. Že v zgodnji mladosti so ga hoteli navaditi na delo, da bi ga potlej spoštoval kot mož in našel v njem srečo in zadovoljstvo. Veleli so mu detetu, naj pazi na krave, ko jih bo pasel, da ne zaidejo z obronkov na planine. Martin je gnal krave na pašo, legel v travo in pasel namesto krav — lenobo. In na večer so morali pomagati drugi pastirji, da se je znašla živina doma. Tako je bilo z Martinom in tako je ostalo, ko je dorasel. Ob tistih časih mu je prišlo na uho, da so iznašle učene glave umetnega človeka, človeka stroj. Slišal je, da je docela podoben živemu človeku, da ima glavo, noge in roke in da dela kolikor hočeš. Martin je bil navdušen. In kako ne bi bil! Sedaj bodo delali za žive ljudi ljudje stroji, — delo bo v naprej prav tako opravljeno, izgube ne bo radi tega nobene, človek bo pa lahko živel brez dela in skrbi. Tudi staremu Podgorniku je pravil sin o tem izumu. In ker je bil stari potreben počitka in novega zdravja, je poslušal sina Martina, posebno še, ker mu je ta zagotovil, da bo človek stroj delal za dvajset živih...

Pripeljali so umetnega človeka in oče Podgornik se je čudil. Bil je za tri glave višji od njega; glava, roke in noge so bile z velikimi maticami privite na jekleni trup in z enim samim zamahom železne pesti se je zgrudilo ogromno drevo posekano na tla.

Podgornik je bil kmalu zopet pri prejšnjih močeh. Ali stroj je opravljal njegova dela in on si je mislil: Več počitka — več zdravja! Dnevi so bili ob brezdelju dolgi kot meseci in Podgornik ni vedel, kam bi s časom. Spal je skoro do kosila, a ko je vstal, se je čutil še bolj zaspanega, kakor ko je bil legel. Jed mu ni teknila. Truden je zopet legel, a ker ni bil zaspan, se je obračal z ene plati na drugo. Zvečer mu spet ni bilo do večerje in ponoči so ga mučile sanje... Ni vedel, kaj mu manjka. Veselej je bil nejevoljen in nič ga ni več veselilo. Kmalu je začutil, da mu spet pešajo moči. Mnogo je popotoval; naposled zmeraj v večje razdalje. A nič ga ni več mikalo. Vse mu je bilo dolgočasno in brez smisla.

Potrošil je mnogo denarja in vsak dan ga je stal več, kot mu je prinesel doma dohodkov. Odpuščal je delavce. Odtistihmal je propadalo posestvo: Delavci so odhajali, lesa so prodajali zmeraj manj in naposled je delal samo še človek stroj.

Podgornik je resno obolel. Ležal je doma v 'udi mrzlici. Nikogar ni imel pri sebi razen sina Martina.

V mrzlici je razmišljal o sebi. Kako je obolel on, zdrav kmečki človek do smrti? Kako je obubožal, nekoč bogataš brez doglavnika? Misli so ga odnašale v preteklost. Kipelo je v njem od zdravja, vsak dan je delal od zore do mraka, prepeval je in čutil v sebi silno moč.

Podgornik je planil iz mrzličnega spanja in je slišal ropot, ki ga je povzročalo delo človeka stroja. Poklical je sina Martina:

»Naj utihne stroj!«

Martin ga je ustavil. Stroj je utihnil in padel. A pod seboj je pokopal Martina. Smrten krik je dvignil Podgornika iz postelje...

Bolni oče je vlekel Martina izpod človeka stroja. Zvlekel ga je domov, a kmalu potem je Martin umrl.

Podgornik sam je, dasi hudo bolan, stesal krsto. Ko je prijel sekiro v roko in je zamahnil, je čutil, kako mu zopet pluje kri po žilah. Med solzami za sinom se mu e vračala moč. Ko je izgotovil krsto, je vedel, kaj mu je manjkalo in kaj mu je spet prineslo zdravja in sreče...

Martina so pokopali. Podgornik pa je spet delal od zore do mraka. Najel si je najprej enega delavca, potlej dva in tako je novo delo pelo svojo pesem o sreči človeški.

Ko je spet bilo blagostanja in delavcev nebroj, so zvlekli človeka stroj na vrh skalnate gore in ga spustili v prepad....

Podgorniku so se orosile oči, in v teh solzah je bila globoka zahvala in goreča molitev.

Pesmi o kraljeviču Marku

(Prevaja Radivoj Rehar.)

Kraljevič Marko in Ljutica Bogdan.

Konec.

Jezdilo je troje srbskih vojvod
preko Kosova v primorje kršno:
prvi bil iz Prilepa je Marko,
drugi bil je Relja iz Pazarja,
tretji bil je Miloš iz Pocerja;
jezdili so mimo vinograda,

vinograda Ljutice Bogdana.
Goni konja Relja iz Pazarja,
zapodi ga preko vinograda,
trte lomi, grozdje uničuje;
pa mu pravi Marko iz Prilepa:
»Oj, ne jezdi, Relja, mi po trsju!
Ko poznal bi, dragi, mu lastnika,
daleč v stran bi brž usmeril konja.
Vinograd je — Ljutice Bogdana!
Tudi jaz sem nekdaj tukaj jahal,
lomil trsje sem po vinogradu,
pa opazil Bogdan me je silni
na kobili streloviti svoji.
Čakati na njega smel več nisem,
brž pobegnil v kršno sem primorje;
a ubral jo Bogdan je za mano
na kobili streloviti svoji,
in če konja ne imel bi Šarca,
prav gotovo bi me bil dohitel;
toda Šarec je letel ko pšica,
zaostala mlada je kobila.
Ko to videl Ljutica je Bogdan,
zgrabil naglo je za topuzino
in za mano vrgel jo v primorje...
Ni zadela, brat, me topuzina,
samo veter njen me je udaril,
pa me vrgel Šarcu je na glavo;
komaj komaj sem se v sedlo vrnil
in utekel v kršno ž njim primorje.
Sedem let je od takrat minulo,
mimo tod več nikdar jezdil nisem.«
Ko tako so med seboj kramljali,
šli so konji preko vinograda
ravno doli na primorje kršno.
A nakrat so vtihnili junaki:
stal pred njimi Ljutica je Bogdan
in dvanajst ž njim jezdilo je vojvod!
Ko ga videl kraljevič je Marko,
rekel brž je Milošu in Relji:
»Čujta draga pobratima moja:
evo vama Ljutice Bogdana!
Nočemo li izgubiti glave —
nam edino beg še preostane.«
Odgovarja Miloš iz Pocerja:
»Moj pobratim, kraljevič moj Marko!
Danes naša govori vsa zemlja,
da nikjer hrabrejših ni junakov,
ko mi trije vojvode smo srbski
in zato bolj častno je podleči,
ko sramotno teči in bežati!«

(Konec prihodnjič.)

Uganka

R. R.

Nos moj je daljši kakor rep,
telo pa kakor gora,
navadno siv sem ko pepel,
poznati vsak me mora...

Rešitev uganke v prejšnji številki: podlesek. Pravilnih rešitev je uredništvo prejelo 32. Nagrado dobi **Dušana Pavlica**, učenka II. razreda samostanske osnovne šole v Mariboru. Rešitve današnje uganke bo uredništvo mladinske priloge »Jugoslovana« v Mariboru, Aleksandrova cesta 24 sprejemalo do srede 19. t. m.

Storžkove pustolovščine med ljudožrci

Brodolom »Morske zvezde«.

(Dalje.)

— Draga brata! Naše uničevalno in razdiralno delo na tej jadrnici bo skoraj končano! Ali, kot sem poučen, je v podkrovju te »Morske zvezde«, ki bi se pravilno morala imenovati »Morski vrag«, zaprt še nek dondek, katerega ljudje imenujejo Storžek. In ker sem sklenil tega nenavadnega dečka rešiti iz objemov ognjenih plamenov potapljajoče se »Morske zvezde«, vama najstrožje zapovedujem, da ga na kakršenkoli način rešita. Ostale nesrečneže naj pa pohrusta naš dobri znanec, striček Kit, ki je že enkrat bil tako ljubezniv, da je v svojem želodcu gostoljubno čuval malega lutka in njegovega očka Matica, od koder pa sta se le na čuden način mogla še rešiti: ko je striček mirno spal, sta mu ušla — nazaj skozi žrelo... In jaz, iz prijateljstva, ki ga gojim do Kita, ne maram, da bi le-ta še enkrat napravil tako grd zločin in zopet požrl ubogega lutka.

— Dobro si povedal, dragi brat, — je odvrnil eden izmed valov, drugi po velikosti in starosti. — Toda kje pa se drži nocoj stric Kit? Nič ga nisem še videl! In prav nocoj ga ni, ko se mu nudi tako obilna večerja... Človeško meso je zanj prava slaščica!

— Stari Kit je doma, — je izpregovoril tretji val — kjer ima bolnega sinčka. Že tri dni se ni dvignil iz morskih globin, tako skrbno bdi pri bolniški postelji svojega deteta.

In zopet je povzel besedo drugi val, to je tisti, ki je bil rojen za prvim in prej ko tretji: — Jaz mislim, da z rešitvijo gospoda Storžka napravimo dobro delo celotnemu človeštvu, ki vse tako gorečе ljubi malega Storžka, tako gorečе kot ljubimo mi solnce, ki nas s svojimi palečimi žarki ogreva in pokrepčuje! — Draga brata! je zadovoljno vzkliknil stari Val. — Veseli me, da smo se zedinili v eni misli, da hočemo rešiti Storžka. Dosti je bilo besed, glejta, ladja bo kmalu izginila! Zadnji čas je, da storimo svoj naklep. — Halo! Kvišku! Ti, Valček, udari na ladjo od leve strani, in ti Valčič, pa iz desne! Razkoljita jo in izpolnita svojo nalogo! Kdor prvi ujame Stožka, na daj odnese in odplavi na bližnje kopno. Zbogom, pojutrišnjem se zopet vidimo v dedovi hiši, jaz sem že truden od nocojšnjih naporov in grem spat.

— Zbogom, brat! sta soglasno odzdravila Valček in Valčič. In v naslednjem trenutku se je Valček pričel že našopirjati in napihovati, rasti in grebenčiti; Valčič pa se je združil z dvema svojima nečakoma v ogromen, kakor gora velik val, in vsi skupaj so nato s strahovitim sunkom treščili na »Morsko zvezdo« in jo razčlenili na dvoje...

Tako se je zgodilo, da je Storžek srečno splaval na površje oceana.

— He, he, prav nič drugega nisem hotel! je veselo zavriskal dondek, ko je videl, da plava na morskih valovih. Po napevu neke splošno znane popevke je kmalu jel prepevati.

Morje buči...
megle zastrle
so zvezde srebrne.
Vihar besni...

Širnemu morju,
tako razbesnelemu,
ne morem zaupati se,
jaz — brodolomec.

Ah, kako se bojim,
kako drhtim...
Očka moj!
Očka moj!

In Storžek je pel, pel in pel neprestano. Ker je bil iz lesa, je varno plaval na površju, se zibal na valovih, spretneje ko mrtva riba. Med enakomernim popevanjem svoje pesmi je utrujen zaspal. Valovi pa so ga nesli dalje.

Ob prvi jutranji zarji se je zopet zbudil in si zaspano pomel oči. Morje se je bilo umirilo, nebo zjasnilo, ali na obzorju ni bilo videti nobene ladje, niti ne suhe zemlje. Vse je bilo mirno in prazno, samo ptičje jate so vzletavale nad morjem, krožile po zraku, in kaka bolj predrzna ptica se je celo spustila nad Storžka, hoteč pogledati, kake vrste riba je to, ki plava na površju... ali bi bila primerna za njen kljun...

— Pazi se! Če te dosežem, te pohrustam in iz tvojih kosti napravim pastirsko piščalko! — ji je razposajeno grozil mali Storžek.

In ptica se je prestrašila in brzo odletela. A Storžek se je takoj pokesal svoje nevljudnosti; in se domislil, da je lepa beseda včasih zlato, a včasih tudi meso. Po želodcu mu je namreč že pošteno krulilo in na misel mu je prišlo, da če bi se mu bila ptica dovolj približala, bi jo bil lahko zagrabil in se v sili ž njo pokrepčal.

Napravil se je torej mrtvega, negibnega in čakal, da se mu zopet približa kaka plena žejna ptica.

Čakal je, čakal, čakal...

— Ali me tako spoštujejo, ko so me spoznale, ali se bojijo mojega srda, ali kaj vraga da se nobena več noče približati? se je nevoljno vpraševal Storžek. (Še pride.)

SOKOL

Seja načelstva SKJ

V četrtek 20. t. m. se bo vršila v Beogradu seja saveznega načelstva. Glavna točka dnevnega reda je »Pravilnik tehničnih organov«, ki bo nato izšel prihodnji mesec v knjigi »Organizacija«.

Sokolski glasnik

Izšla je 28. številka Sokolskega glasnika s to vsebino: Sokolstvo in sokolska vzgoja (inž. G. Kodinec); Učitelj in Sokolstvo (M. Ćirić); Treznost in resnost nas dovedeta k pravemu cilju (A. Tadić); Ali nam je res treba novih žup? (J. Kregar); Smučanje in sokolstvo; Spomenik hvaležnosti Franciji (s slikami iz našega lista); Slovo konzula ČSR br. dr. Resla. Razen številnih poročil iz saveza, žup in društev prinaša tudi točna navodila za vodstvo sokolskega katastra in statistike. Jugoslovanska sokolska matica najavlja, da prične z izdajanjem Sokolske knjižnice. Še tekom letošnjega leta izidejo prvi trije zvezki: I. E. Gangl, o sokolski ideji; II. Inž. Lado Bevc, Sokolsko prosvetno delo; III. Dr. Miroslav Tyrš, Naša naloga, smer in cilj. Da se omogoči nabavo »Sokolske knjižnice« najširšim sokolskim krogom, se je določila za vsak zvezek jako nizka cena 8.— Din.

Sokolsko predavanje v Mariboru

Članski pristanki za sokolsko društvo v Mariboru bodo:

1. *V soboto, dne 15. t. m.* ob 20. uri v telovadnici podčastniške šole (kadetnici), kjer bo predaval brat dr. Ljudevit Pivko o zgodovini Sokolstva.

2. *V soboto, dne 22. t. m.* ob 20. uri v mali dvorani Narodnega doma, skupno za člane obeh društev. Predaval bo starešina brat dr. M. Kovačič o sokolski misli.

3. *V nedeljo, dne 30. t. m.* ob 20. uri v telovadnici podčastniške šole. Predaval bo br. dr. Ljudevit Pivko o našem zedinjenju.

Na ta predavanja so dolžni priti vsi člani, zlasti pa oni, ki še niso položili zaobljube, ker bi je sicer ne mogli položiti in bi se morali črtati iz imenika. Dobrodošli so tudi prijatelji sokolske misli.

Sokol-matica v Mariboru vabi vse člane in članice, ki so letos pristopili, da se polnoštevilno udeleže drugega obveznega predavanja, ki bo v soboto, dne 15. t. m. ob 20. uri v mali dvorani Narodnega doma. Predaval bo brat Julče Novak o sokolski ideji.

Iz Sokolske župe Celje

V sredo 26. oktobra t. l. je sklical pripravljalni odbor v Veliki Pirešici sestanek, katerega se je udeležila 7 članska delegacija župnega starešinstva s starešino bratom Smrtnikom na čelu. Sestanku je predsedoval brat Martin Teržan posestnik v Pirešici. Navzočih je bilo okoli 40 oseb, ki so vsi pripadali kmečkemu stanu. V daljših izvajanjih je župni starešina opisal cilje in naloge Sokolstva in izrazil posebno radost, da se je v popolnoma kmečkem okolišu vzbudila želja, ustanoviti lastno sokolsko društvo. Ta pojav je tem veselejši, ker je le z najtesnejšim sodelovanjem našega kmečkega prebivalstva, ki je jedro države, zagotovljena sokolstvu lepša bodočnost. V jedrnatem govoru je vzpodbujal navzoče brat Davorin Krajnc, bivši narodni poslanec, da se poprimejo dela pri Sokolu, ki sta mu domovina in država nad vse, ki ne pozna stanovskih razlik in je brat bratu enako ljub, bodisi kateregakoli stanu.

Da se bo moglo čimprej pričeti s telovadbo, poseča brat Oplotnik Konrad iz Pirešice dvakrat tedensko večerno telovadbo pri Sokolskemu društvu v Celju. Pirešica je oddaljena od Celja 9 km, zamuda časa je občutna, povratek nič kaj prjeten, zlasti v tem letnem času. Vidi se, da imajo bratje v Veliki Pirešici trdno voljo, postati čimpreje člani jugoslovenske sokolske družine. Pripravljalnemu odboru želimo mnogo uspeha.

Sokol v Črnomlju. Sokolsko društvo v Črnomlju je uprizorilo v nedeljo 9. t. m. narodno igro M. Komanove »Prisega o polnoči«. Uprizoritev ni bila na višku, zlasti moramo grajati tehnične nedostatke (razsvetljava, serenada, obešenec je visel na rokah itd.), ki bi se z malo dobre volje lahko odpravili. Nekatere igralke so izzvale smeh pri publiki, ko je bil najmanj na mestu. To jih je podžgalo, da so se še bolj potrudile ter so iznakazale najbolj tragična mesta v grotesko. Črnomeljski Sokol ima prav dobre igralske moči in tudi uprizoritve so bile do sedaj nad povprečnostjo podeželskih odrov, zato pač s to zadnjo predstavo ne moremo biti zadovoljni.

Zdravniška posvetovalnica

G. D. Č. L.: 1. Vzrokov vašemu skrivljenju je več; navadni vzrok so bolezni presnove, nadalje obolenja kosti, pljuč itd. Vzrok dožene lahko samo zdravniška preiskava. — 2. Prognoza je odvisna od temeljnega procesa, odnosno od bolezni, ki je skrivljenje povzročila. Skrivljenje je lahko stacijonarno, je končni efekt bolezni, lahko pa, tudi napreduje. Neznatni mali defekti so brezpomembni. — 3. Zdravljenje se ravna po temeljni bolezni; na splošno ni moči ničesar nasvetovati. Proti posledicam prestalega procesa uporabljajo razne aparate, masažo in telovadbo. 4. Odgovor na 4. vprašanje je podan v prvih treh. Kar Vam moremo nasvetovati je to, da se obrnete na ortopeda, in se pokorite njegovim odredbam.

G. D. T. v R. Tetanusa in tetanije ne smete zamenjavati. Tetanija je bolezen, pri kateri bolniki trpe sicer tudi na krčevitih spopadkih (pretežno v rokah), ki temelji na bolezensko izpremenjeni presnovi in je iz večine ozdravljiva in malokdaj smrtna. Tetanus je pa infekcijska bolezen, katere bacili žive v prsti, cestnem prahu, konjskih figah itd., in ki je skoro vedno smrtna. Čim prej po infekciji se pojavijo krči, tem slabša je prognoza. Inkubacija, to je doba, ki poteče od trenutka infekcije (ranitve, zbolenja itd.) pa do izbruha bolezni znaša 8 do 14 dni, po nekaterih avtorjih celo 21 dni. — (Zdi se pa, da so v teh primerih bacili samo okužili pozneje, ne ko je bila infekcija prizadeta.) Kot edino resno, v poštev prihajajoče sredstvo je tetanus-antitoksin, a pač samo kot profilaktično sredstvo. Ko je že izbruhnila bolezen, je njegov učinek povsem problematičen. Kot nekako pravilo velja, da je učinek seruma gotov, če se ubrizgava tekom prvih štiriindvajset ur po verjetni infekciji. Čim bolj pozno se injicira, tem dvomljivejši je učinek.

G. A. G. v S. K. S primernim pridržkom vam na podlagi naših izvajanj lahko rečemo, da primerno živite. Pazite tudi na redno iztrebljenje.

G. H. P. v D. — Če veste, da Vam cigarete škodujejo, jih pustite vendar, to je najenostavnejše. Toda vedeti, kaj mi škoduje in čakati zdravila, mesto navado opustiti, je menda tudi eden izmed grehov sv. Duha. Takim ljudem ni pomoči.

G. A. V. v L. — Povedali niste, od česa imate take roke. Od dela? Od kakšnega? Od umivanja? Od pranja? Masirajte, oziroma umivajte si roke z mešanico lanolina in tkočega parafina, kateremu je pridanih par gramov boraksa.

»Karmela« 1. Preizkusa je sredstvo še vredno. V mnogih primerih je jako uspešno učinkovalo. Da pa vedno in povsod tako ugodno ne vpliva, je umljivo. To velja za vsa sredstva, bodisi da jih zunanje ali notranje uporabljamo. Prorokovati pa ne more nihče. 2. Isto velja za drugi vaš medikament. So bolniki, ki prisegajo nanje, drugi zopet trdijo, da je brez najmanjšega učinka. Človeški organizem je pač tako zamotana kemična organizacija, in vse bolj komplicirano deluje, kot ne vam drugega, nego preizkus.

G. D. V. v K. Poskusite za enkrat s tole vodo vaši procesi v retortah in epruvetah. Ne preostaza lase: kininovega sulfata 1 gr, salicilove kisline 1 gr., arnikove tinkture 10 gr, lavandulovega špirita 20 gr, 70% alkohola 15 gr.

G. G. D. v Z. Brez preiskave ne moremo nič določenega povedati. Morda vam je nos ozebel, morda imate zelo občutljivo kožo. Por ni moči odpraviti, kakor si to lahko sami mislite. Umevno je, da se žleze-lojivke vedno znova napolnjujejo z lojem; saj to je njih naloga in namen. V ostalem se obrnite na kakega rinologa.

G. D. K. v M. Čemu segati po Vichy in Naumoči z zdravili podati svežih, novih življenjskih sil, je vendar jasno. Tudi vsa hvalisna okrepčila tega ne zmorejo. Primerno življenje, nega, prehrana itd., to je vse, kar se more za take opešane ljudi storiti.

G. P. P. v O. Če se stvar v kratkem ne izboljša, stopite v bolnico, ker bo treba, da vas preiče več strokovnih zdravnikov. Na kateri oddelek vas pošljejo, odloči dežurni zdravnik. Kolikor moremo mi presoditi, bo operacija nepotrebna.

G. K. A. v S. S. Steklina je infekcijska bolezen, s tem je povedano vse. Da bi mlad pes, kateremu se podajajo k hrani telečje kosti, kar je zanj ne samo dobro, ampak naravnost potrebno, postal radi tega stekel, je gorostasna nezmisel.

Mali oglasi

Oglasi socijalne in posredovalne vsebine: beseda 50 par. Najmanj Din 5·—. Oglasi reklamnega in trgovskega značaja: najmanj Din 10·— (do 5 besed). Vsaka nadaljna beseda 50 par. Za pismene odgovore priložite znamko.

PREMOG
trboveljski, šlezijski, angleški in koks
dobavlja na dom
Dunajska 46 »ILIRIJA« d. z o. z. Miklošičeva 6
Telefon 28-20 Telefon 25-95

Kubilica August
tapetnik in dekorater
Ljubljana, Dunajska cesta 25
vhod Dvořakova ul. 3 dvorišče (Tönniesova hiša) izvršuje vsa 569
tapetniška dela

Elektrotehnično podjetje
Ivan Černe
Ljubljana 764
Sv. Petra nasip 53

Franc Bögel
Ljubljana, Gosposvetska cesta 6, dvorišče. 693

Ako želite kupiti na obroke
obrnite se na
KREDITNO ZADRUGO DETAJLNIH TRGOVCEV
r. z. z o. z.
v Ljubljani
Ciguletova 1 (zr. pos.)

Štedilnike
vrtne in nagrobne ograje, ter vsa druga ključavničarska dela izvršuje v vseh ozirih solidno
I. Slanovic
ključavničarstvo
LJUBLJANA, Gajeva 2

Oglejte si
zalogo damskih klobukov v salonu »La Femme Chic«, Selenburgova ulica št. 6. — Preoblikovanje 28 Din.

»Royal« pisalni stroj
prodam po ugodni ceni. - Naslov v upravi.

ŠTAMPILJE
za vse urade, novo predpisane, v latinici in cirilici izdeluje po jako kulantnih cenah
Graverski zavod
Sitar & Svetek
Ljubljana, Sv. Petra 18

Deske
III. vrsta, jelka, smreka, kupujem stalno proti takojšnjemu plačilu. Ponudbe s ceno franko meja via Postumia. Rudolf Zorč, Ljubljana, Gledališka ulica 12. 763

Za jesensko saditev
nudi v poljubni množini pritlična drevesa vseh sort, nizke cepljene vrtnice in špargelnove sadike Matko Maretič, Fa. Sever & Co., Ljubljana, Gosposvetska cesta 5. 760

Za ¼a trb premog, suha drva ali koks kličite tel. 2056 or. naročite v Wolfovi 1 pri Dom. Čebin.

Spalnice
moderne, kakor tudi razno drugo pohištvo, vedno v zalogi po najnižjih cenah. — Matija Andlovic, strojno mizarstvo, Komenskega ulica 34. 747

Radio

Ljubljana, nedelja, 16. novembra: 9.30 Prenos cerkvene glasbe. 10.00 Versko redivanje g. Jagodic. 10.20 Ig. Kaiser: O evropskem gospodarskem življenju. 10.45 Šah. 11.00 Koncert Radio orkestra: Hawai-jazz. 12.00 Tedenski pregled. 15.00 Kmetijsko predavanje. 16.00 Citre solo, Fr. Levin. 18.30 Prenos opere iz narodnega gledališča v Pragi: Wagner: Tannhäuser«. 22.00 Časovna napoved in poročila. 22.15 Radio-orkester. 23.00 Napoved programa za naslednji dan.

Ljubljana, ponedeljek, 17. novembra: 12.15 Plošče. (Mešan program). 12.45 Dnevne vesti. 17.30 Radio orkester. 18.00 Zorko Prelovec: O petju v kvartetih. 18.30 dr. Bajec: Italijanščina. 19.00 prof. Tine Debeljak: Poljščina. 19.30 Ing. Gerl: O higieni mleka. 20.00 H. Horvat: Sokolstvo in alkoholizem. 20.00 Prenos iz Prage: Koncert orkestra Radio-journala. 22.00 Časovna napoved in poročilo, napoved programa za naslednji dan.

Ljubljana, torek, 18. novembra: 12.15 Plošče (Uverture, šlagerji iz zvočnih filmov). 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče, borza. 17.30 Radio orkester: Hawai-jazz. 19.00 prof. Franc Pengov: Način moder. kreditiranja. 19.30 dr. Iv. Grafenauer: Nemščina. 20.00 Trio Magistri: Ohcetna godba. 21.00 Radio orkester: Hawai-jazz. — Vmes poročila in čas. napoved. 23.00 Napoved programa za naslednji dan.

Zagreb, nedelja, 16. novembra: 11.30 Dopoldanski koncert. 12.05 Dopoldanski koncert (dalje). 12.30 Nasveti za kuhinjo. 17.00 Akademski kvartet. 18.10 Kulturne in društvene vesti. 18.20 »Tannhäuser« opera v 2. dej. Wagner.

Zagreb, ponedeljek, 17. novembra: 12.20 Nasveti za kuhinjo. 12.30 Plošče. 13.30 Novice. 17.00 Prenos zvočnega filma. 18.30 Novice. 19.55 Književna ura. 20.20 Uvod k prenosu. 20.30 Internacivnalni koncert (prenos iz Prage). 22.00 Poročila. 22.10 Po tujih postajah.

Zagreb, torek, 18. novembra: 12.20 Nasveti za kuhinjo. 12.30 Plošče. 13.30 Novice. 17.00 Glasba iz kavarne »Corso«. 18.30 Novice. 20.15 Kulturne in društvene vesti. 20.30 Klavir (dr. A. Nestmann, pianist, Leipzig). 21.30 Večer komorne glasbe. 22.30 Novice. 22.40 Plošče.

Beograd, nedelja, 16. novembra: 9·00 Prenos iz Saborne cerkve. 12·30 Radio orkester. 13·30 Dnevne vesti. 16·00 Narodni napevi. 17·00 Zdravstveno predavanje. 17·30 Narodne z guslami. 18·00 Radio orkester. 20·40 Jugoslovanski koncert (zbor Obiliča«). 21·40 Domače vesti 22·00 Tamburaški zbor. 23·00 Ciganska glasba.

Ponedeljek, 17. novembra: Beograd: 11·25 Plošče. 12·45 Radio orkester. 13·30 Novice. — 17·00 Predavanje. 17·30 Predavanje. 17·30 Narodne. 18·00 Slovenske narodne; poje g. Rus. 19·30 Večerni koncert. 19·30 Praga. 22·30 Novice. 22·20 Plošče.

Beograd, 18. novembra, 11·25 Plošče. 12·45 Radio orkester. 13·30 Novice. 16·00 Plošče. 17·00 Predavanje. 17·30 Plošče. 19·30 nemščina. 20·00 Opene arije. 20·30 Narodne na kitaor 21·00 Zagreb. 22·30 Novice. 22·50 Rad. orkester.

Izšla je Blasnikova VELIKA PRATIKA za navadno leto 1931, ki ima 365 dni.

„VELIKA PRATIKA" je najstarejši slovenski koledar, ki je bil že od naših pradedov najbolj upoštevan in je še danes najbolj obrajtan.

V »Veliki Pratiki« najdeš vse, kar človek potrebuje vsak dan: Katoliški koledar z nebesnimi, solnčnimi, luninimi, vremenskimi in dnevnimi znamenji; — solnčne in lunine mrke; — lunine spremembe; — koledar za pravoslavne in protestante; — poštne določbe za Jugoslavijo; — lestvice za kolke na menice, pobotnice, kupne pogodbe in račune; — konzulate tujih držav v Ljubljani in Zagrebu; — vse sejme na Kranjskem, Koroškem, Štajerskem, Prekmurju, Medžimurju in v Julijski Benečiji; — pregled o koncu brejosti živine; — tabelo hektarov v oralih; — popis vseh važnih domačih in tujih dogodkov v preteklem letu; — tabele za računanje obresti; — življenjepise važnih in odločilnih oseb s slikami; — oznanila predmetov, ki jih rabita kmetovalec in žena v hiši.

Cena 5 Din.

„VELIKA PRATIKA" se dobi v vseh večjih trgovinah in se lahko naroči tudi pismeno pri založniku:

tiskarni
J. Blasnika nasl. d. d.
v Ljubljani. 619

Agitirajte za Jugoslovana!

Pozor! Pozor
Nova restavracija
Prešna ul. 6 **Ljubljana** Prešna ul. 6

1 gulaš, 2 dcl. vina in kruh	4·—	Din
hrenovka z omako ali hrenom	2·50	„
bržola	4·—	„
zrezek	4·—	„
pečenica	3·—	„
kosilo (obed)	6·—	„

Cel dan na razpolago gorka in mrzla jedila in poleg tega dobra kapljica.

Za obilen obisk se priporočata
Ivan in Marija Marinšek
787 Ljubljana, Prešna ul. 6.

KLIŠEJE vseh vrst po fotografijah ali risbah izvršuje najsolidneje
KLIŠARNA ST-DEU
LJUBLJANA-DALMATINOVA 13

Selitve
in vse drugo trgovsko blago prevaža po zmernih, konkurenčnih cenah
„Brzopromet"
Avtoprevozniška družba z o. z.,
Ljubljana,
Miklošičeva c. 4.
Telefon 2182.
Redne dnevne brzotovorne proge:
Ljubljana—Kranj—Tržič in Ljubljana-Vrhnika-Logatec-Planina. 662

Ugoden nakup pri tvrdki
F. M. SCHMITT
LJUBLJANA
čevlji, športni predmeti, usnjeni izdelki, galanterija, pletenine, mila itd.
Na debelo! Na drobno!
644 Pred škofije 2. Lingarjeva 4.

Naznanilo!
P. n. občinstvu sporočam, da sem preselil svojo knjigovežko delavnico s Sv. Florijana ulice 12 na kongresni trg št. 12, poleg lekarne Bahovec. — Zahvaljujem se vsem dosedanjim naročnikom in prosim za nadaljnjo naklonjenost.
Obenem se priporočam za nakup šolskih in pisarniških potrebščin ter okvirjev za slike. — Z odličnim spoštovanjem
Matko Pogačnik,
Ljubljana, Kongresni trg štev. 12. 761

Službene objave

Razglasi kraljevske banske uprave

No. II. 30.270.

Razpust društva.

»Društvo odvetniških in notarskih uradnikov ljubljanske oblasti« s sedežem v Ljubljani je razpuščeno, ker že več let ne deluje, nima ne članov niti imovine in torej ne pogojev za pravni obstoj.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine
v Ljubljani, dne 11. novembra 1930.
Po odredbi v. d. bana
načelnik upravnega oddelka:
Dr. Stare, l. r.

*

VI. No. 22965.

Spremembe v imeniku

zdravniške zbornice za Dravsko banovino.

Dr. Kolar Marija, zdravnica banovinske splošne bolnice v Ljubljani; dr. Kapralov Sergij, zdravnik ruskega sanatorija v Vurbergu, in dr. Premrov Vladimir, zdravnik ženske balnice v Ljubljani, so bili vpisani v imenik zdravniške zbornice za Dravsko banovino.

Kravljevska banska uprava Dravske banovine
v Ljubljani, dne 28. oktobra 1930.

*

V No. 405/31. 2746—3—2

Razglas

o drugi pismeni ofertalni licitaciji za izvršitev regulacijskih del na Ljubljanici v v Ljubljani.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani razpisuje po naročilu ministrstva za zgradbo od 5. novembra t. l. br. 80454 in na podstavi čl. 86 do 98 zakona o državnem računovodstvu z dne 6. marca 1910. ter njegovih izpremememb odnosno izpopolnitev za prevzem in izvršitev regulacijskih del na Ljubljanici v Ljubljani drugo javno pismeno ofertalno licitacijo na dan

3. decembra 1930., ob 11. uri

v prostorih tehničnega oddelka kraljevske banske uprave v Ljubljani, Novi trg št. 1.

Načrti in proračuni so interesentom na razpolago med uradnimi urami v prostorih mestnega gradbenega urada v Ljubljani, Šolski drevored, št. 2, oziroma je dobiti vse ofertne pripomočke proti plačilu Din 500·— pri tem uradu.

Ponudbe je predložiti v obliki enotnega popusta v procentih na uradno odmerjeni proračunski znesek Din 5,989.369·01. Pripominja se, da pridejo v poštev le ponudbe izpod 4,135.972·28 Din.

Zapečatene ponudbe, opremljene s kolkom za Din 100·—, priloge s kolkom za Din 2·—, morajo izročiti ponudbeniki ali njih pooblaščenci na dan licitacije z označbo »Ponudba za regulacijska dela na Ljubljanici 1930/31« od ponudnika N. N. neposredno predsedniku licitacijske komisije med 10. in 11. uro dopoldan. Na poznejše, nepravilno opremljene ali brzojavne ponudbe se ne bo oziralo.

Vsak ponudnik mora v ponudbi izrečno izjaviti, da v celoti pristoja na vse splošne in tehnične pogoje, ter mora položiti kavcijo: domačini 350.000 Din, tuji državljani 700.000 Din na blagajni Dravske finančne direkcije v Ljubljani, bodisi v gotovini ali državnih vrednostnih papirjih, oziroma garancijskih pismih, izdanih po denarnem zavodu v smislu čl. 86 zakona o drž. računovodstvu in registriranih v smislu čl. 24. pravilnika za izvrševanje določil iz oddelka »B« pogodbe in nabave.

O položeni kavciji prejme ponudnik blagajnično položnico. To položnico, nadalje potrdilo davčnega urada o poravnavi vseh davčnih plačil, odobrenje ministrstva za zgradbe, da se sme ponudnik udeleževati javnih licitacij, in potrdilo pristojne zbornice za TOI o sposobnosti je obenem z vročitvijo ponudbe predložiti odprte predsedniku licitacijske komisije.

Pooblaščenci morajo poleg tega predložiti pooblastilo, da smejo zastopati svojo firmo pri licitaciji. Državna uprava si pridržuje pravico oddati razpisano delo ne oziraje se na višino ponudene svote. Vsak ponudnik mora ostati v besedi 30 (trideset) dni po licitaciji.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine
v Ljubljani, dne 12. novembra 1930.

*

V. No. 3343/15 2744—3—1

Razglas o licitaciji.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani razpisuje za prevzem gradbenih del pri preureditvi operacijske sobe v ženski bolnici v Ljubljani.

I. javno pismeno ofertno licitacijo na dan 3. decembra 1930 ob 11. uri

v sobi št. 17. tehničnega oddelka kr. banske uprave v Ljubljani Novi trg 1./III. Potrebni podatki, pojasnila in ofertni pripomočki se dobivajo med uradnimi urami proti plačilu napravnih stroškov pri istem oddelku v sobi št. 19.

Ponudbe naj se glase tako, da podajo v odstotkih (tudi z besedami) popust na vsote odobrenega proračuna, ki znaša: za

I.	težaška dela . .	Din 4.196·70
II.	Zidarska in betonska dela	» 27.087·80
III.	keramična dela . .	» 58.796·20
IV.	ključavničarska dela	» 14.640·—
V.	mizarska dela . .	» 3.900·—
VI.	steklarska dela . .	» 10.576·—
VII.	pleskarska dela . .	» 9.294·—
VIII.	instalacijska dela .	» 42.180·—

Podrobnosti razpisa so razvidne iz razglasa o licitaciji v Službenih Novinah in na razglasni deski tehničnega oddelka kr. banske uprave v Ljubljani, Novi trg 1/III.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine,
V Ljubljani, dne 11. novembra 1930.

Razglasi sodišč in sodnih oblastev

Preds. 1090—15/26—23

Razglas

Višje deželno sodišče v Ljubljani je za cenitve navedene v § 19 min. naredbe z dne 25. julija 1897 številka 175 d. z., ki se bodo vršile v letu 1931, določilo, da je kapitalizirati čisti donos po obrestni meri 4% (štiri od sto).

Predsedništvo višjega deželnega sodišča v Ljubljani,
dne 7. novembra 1930.

*

T V 31/30—2. 2767—3—1

Amortizacija.

Na prošnjo Štempihar Alojza, posestnika v Novicerkvi št. 10, se uvede postopanje v svrho amortizacije sledečih vrednostih papirjev, ki jih je prosilec baje izgubil, ter se njih imejitelj poziva, da uveljavi v teku 6 mesecev počenši od 5. novembra 1930. svoje pravice. Sicer bi se po poteku tega roka proglasilo, da so vrednostni papirji brez moči.

Oznamenilo vrednostnih papirjev: štev. 13866 po Din 1866·— na ime Štepihar Alojz, štev. 19631 po Din 5298·— na ime Štepihar Franc. in štev. 25633 po Din 300·— na ime Štepihar Franc.

Okrajno sodišče v Celju, odd. V.,
dne 5. novembra 1930.

*

Nzk. Krog — 1. 2764

Razglas

o napravi nove zemljiške knjige.

Poizvedbe na licu mesta v svrho naprave nove zemljiške knjige za kat. občino Krog se pričnejo

dne 3. decembra 1930.

v občinski pisarni občine Krog.

Vsi posestniki nepremičnin, ki leže v navedeni kat. občini in vse druge osebe, ki imajo pravni interes na tem, da se poizvedo posestne razmere, lahko pridejo in povedo vse, kar utegne pojasniti in varovati njih pravice.

Okrajno sodišče v Murski Soboti, odd. VI.,
dne 14. novembra 1930.

*

E 1960/30—10 2757

Dražbeni oklic in poziv k napovedi.

Na predlog zahtevajoče stranke Ban Josip, trgovec v Vojniku, bo

dne 3. decembra 1930. ob devetih

pri tem sodišču, v sobi št. 4, na podstavi s tem odobrenih pogojev dražba sledečih nepremičnin: zemlj. knjiga Vojnik, vl. št. 347, hiša s stavbiščem, zemljiške parcele.

Cenilna vrednost: hiša s stavbiščem 16.025 Din, zemljiške parcele 5678 Din, skupaj 21.673 Din.

Najmanjši ponudek 14.448 Din 40 p.

Vadij znaša 2168 Din. Pritiklin ni. Pod najmanjšim ponudkom se ne prodaja.

Okrajno sodišče v Celju, odd. III.,
dne 28. oktobra 1930.

*

E 533/30—9. 2758

Dražbeni oklic.

Dne 18. decembra 1930. ob devetih bo pri podpisanem sodišču v sobi št. 10 dražba nepremičnin: zemeljiška knjiga Cogetinci, vl. št. 160.

Cenilna vrednost: Din 6932'—; vrednost pritikline: Din 80·—; najmanjši ponudek. Din 4621·32.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče Sv. Lenart v Slov. goricah, odd. II., dne 7. novembra 1930.

*

E 625/30—7 in E 645/30—7. 2765

Dražbeni oklic.

Pri podpisanem sodišču v sobi št. 3 bo dne 30. decembra 1930. dražba sledečih nepremičnin:

A. Ob devetih: Nepremičnine vl. št. 425 d. o. Mozelj, 163 d. o. Kočevje, in polovice nepremičnin, vl. št. 167 in 478 d. o. Stara cerkev ter vl. štev. 95 in 97 d. o. Kočevje s pritiklinami vred; cenilna vrednost 543.557 Din najmanjši ponudek Din 339.287 par 98, kavcija 54.355 Din 70 par. Dražilo se bo in sicer zemljišče vl. št. 425 k. o. Mozelj zase, zemljišče vl. št. 167 in 478 k. o. Stara cerkev skupaj, nepremičnina vl. št. 163 k. o. Kočevje zase in nepremičnina vl. 95 in 97 k. o. Kočevje skupaj.

B. Ob enajstih: Zemljiška knjiga Kočevska reka vl. št. 219 in sicer zavezani stranki lastne polovice; cenilna vrednost 2623 Din, najmanjiš ponudek 1759 Din, varščina 265 Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Kočevju, odd. II.,
dne 13. novembra 1930.

*

E 146/30—6. 2750

Dražbeni oklic.

Dne 31. decembra 1930. ob desetih bo pri podpisanem sodišču v sobi št. 6 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Zales, vl. št. 28, 84 in 92.

Cenilna vrednost: 18.150 Din; vrednost pritikline: 1931 Din; najmanjši ponudek: 20.000 Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Ložu,
dne 3. novembra 1930.

*

E 475/30—19. 2737

Dražbeni oklic.

Dne 9. januarja 1931. ob pol desetih bo pri podpisanim sodišču v sobi št. 6 dražba nepremičnin po parcelah, potem po skupinah in nato po vložkih: zemljiška knjiga Šenčur, vl. št. 27, 26, 438, 439, 546, 681; hiša z gospod. poslopji — cenilna vrednost 102.10 Din; zemljiške parcele — cenilna vrednost 78.616 Din; dva gozda in njiva, parc. št. 1289, 1290 in 1306 — cenilna vrednost 41.973 Din; parc. št. 1350, travnik, in 1351/1, vrt — cenilna vrednost 18.717 Din; parc. št. 1363, njiva cenilna vrednost 7231·50 Din; parc. št. 1383, gozd — cenilna vrednost 11.674 Din; parc. št. 1454 — cenilna vrednost 9082 Din.

Najmanjši ponudek: 51.050 Din, 52.411 Din, 27.982 Din, 12.478 Din, 4821 Din 7783 Din in 6055 Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Kranju,
dne 6. novembra 1930.

Vpisi v trgovinski register.

Vpisale so se nastopne firme:

771. Sedež: **Ribnica.**
Dan vpisa: 15. oktobra 1930.
Besedilo: **Tekstilna industrija, družba z o. z. v Bibnici.**

Obratni predmet: predenje, tkanje, barvanje, beljenje, tiskanje, sploh proizvajanje vsakovrstnih tekstilnih izdelkov, pletenin in sploh vseh v tekstilno stroko spadajočih proizvodov iz bombaža, svile katerekoli vrste, volne in iz drugih surovin. V ta namen in v svrho nadaljnje prodaje nakupuje družba surovine in polfabrikate, prodaja lastne izdelke, jih izkorišča za svoj ali za tuj račun, prevzema v last z nakupom ali jemlje v zakup in ustanavlja trgovska in industrijska podjetja te vrste, eksploatira taka podjetja ter ustanavlja v dosego teh ciljev poleg podružnic zaloge in agenture v tu- in inozemstvu.

Družbena pogodba z dne 2. oktobra 1930.

Višina osnovne glavnice: 100.000 Din.

Na to vplačani zneski v gotovini 100.000 Din. V prosti razpolagi poslovodij.

Poslovodje: Čihal Vaclav, podjenik v Ribnici, Šmalc Anton, trgovec v Ribnici,

Prokurist: Arko Ivan ml., trgovec v Ribnici, Čihal Jože, podjetnik v Ribnici.

Za namestovanje upravičena sta poslovodji in prokurista.

Podpis firme: besedilo firme podpisujeta skupno oba poslovodji ali pa poslovodja Čihal Vaclav s prokuristom Arkotom ali poslovodja Šmalc s prokuristom Čihalom Jožefom kolektivno.

Oglasi se izvršujejo po predpisih zakona.

Okrožno sodišče v Novem mestu,
dne 15. oktobra 1930.
Firm 223/30 Reg. C I 112/1.

*

772. Sedež: **Stična.**
Dan vpisa: 6. novembra 1930.
Besedilo: **Koščak & Trost, družba z omejeno zavezo.**

Obratni predmet: lesna industrija in trgovina.

Družbena pogodba: z dne 6. oktobra opr. št. 16164.

Višina osnovne glavnice: 200.000 Din.

Na to vplačane osnovne vloge: 200.000 dinarjev, in sicer v gotovini 155.000 ter vnos v družbo vložka 225 Gorenjavas.

Poslovodji: Koščak Josip iz Znojil št. 1 pri Krki in Trost Humbert iz Trst, Rojan, via dei Mirti št. 6.

Družbo zastopa samostojno in neodvisno vsak od obeh poslovodij in ravno tako zastopa družbo in podaja pravno-obvezne izjave ter podpisuje družbo na ta način, da vsaj eden od obeh poslovodij samostojno in neodvisno pristavi pod podpisano, natisnjeno ali s štampiljko odtisnjeno besedilo tvrdke lastnoročno svoj podpis.

Novo mesto, 6. novembra 1930.
(Firm. 233/30 — Reg C I 114/1.)

*

773. Sedež: **Novo mesto.**
Dan vpisa: 11. novembra 1930.
Besedilo: **A. Kržišnik & Co.**

Obratni predmet: trgovina šivalnih, pisalnih in poljedelskih strojev, koles, otroških vozičkov, nadomestnih delov za gorenje predmete, potrebščin za šivilje, krojače ter čevljarje, predtiskarija za ročno in strojno vezenje ter prirejanje reklamnih brezplačnih poučnih tečajev za šivanje in umetno vezenje po deželi ter prodaja potrebščin, ki se rabijo na brezplačnih poučnih tečajih.

Imetnika firme: Kržišnik Anton, posestnik in privatni nameščenec v Novem mestu št. 152 in Hrovat Hermina, trgovka v Novem mestu št. 152.

Za zastopanje firme sta upravičena oba družabnika samostojno. Podpis firme: pod štampiljiranim besedilom firme se podpisuje vsak družabnik samostojno.

Novo mesto, dne 11. novembra 1930.
(Firm. 237/30 — Reg. A II 49/I.)

Vpisale so se izpremembe in dodatki pri nastopni firmi:

774. Sedež: **Celje.**
Dan vpisa: 12. novembra 1930.
Besedilo: **Prva jugoslovanska žična industrija, družba z omejeno zavezo.**

Izbriše se poslovodja: Fuchs Franc.

Vpiše se kot poslovodkinja: Fuchs Fani, posestnica v Celju.

Družba se podpisuje odslej tako, da pod natisnjeno ali pisano besedilo tvrdke pristavi svoj podpis en poslovodja.

Okrožno kot trgovsko sodišče v Celju,
dne 12. novembra 1930.
Firm. 285/30 — Rg C I 60/19.

Vpisi v zadružni register.

Vpisala se je nastopna zadruga:

775. Sedež: **Kočevje.**
Dan vpisa: 15. oktobra 1930.
Besedilo: **Živinorejska selekcijska zadruga za sodni okraj Kočevje, registrovana zadruga z omejeno zavezo v Kočevju** — nemško: **Viehzucht-Selektionsgenossenschaft für den Gerichtsbezirk Kočevje, registrierte Genossenschaft mit beschränkter Haftung in Kočevje.**

Obratni predmet: Zadruga ima namen, povzdigniti živinorejo svojih članov s smotrom, da doseže čim boljše in čim donosnejše pleme.

V ta namen zadruga:

1. komisijsko izbira in določa moške in ženske živali za pleme:

2. komisijsko ocenjuje (klasificira) živali, ki jih je treba obdržati za nadaljno plemenitev;
3. križa zadružne ženske živali s plemenjaki plemenite pasme;
4. vodi rodovnike (matično knjigo) o poreklu vse zadružne živine;
5. označuje zadružno živino z vidnimi znaki, da jo je lahko kadarkoli spoznati;
6. redno cepi vso zadružno živino zoper nalezljive bolezni in oskrbuje zdravljenje živine;
7. za člane nabavlja plemenite živinske pasme, potrebno krmo, zdravila in druge potrebščine za umno živinorejo ter posreduje pri prodaji odvišne plemenske živine;
8. potrebščine in plemensko živino dobavlja članom le proti takojšnjemu plačilu;
9. poučuje zadružnike o umnem vzgajanju in krmljenju živine ter varovanju pred boleznimi;
10. kupuje in oskrbuje zadružne plemenjake;
11. zgradi skupno zadružno plemensko postajo ter ostale potrebne zadružne prostore in naprave;
12. prireja živinske razstave in oglede ter se istih udeležuje.

Zadružna pogodba z dne 30. septembra 1930.

Višina deleža: 50 Din.

Jamstvo je omejeno na delež in še trikratni znesek istega.

Člani prvega načelstva:

Načelnik Fürer Viljem, nadgeometer v pok. in pos. v Kočevski reki 36,

podnačelnik Schuster Karol, pos. v Verdrengu 2,

član načelstva Plut Josip, pos. v Mali gori št. 2,

namestnik načelstva Kreiner Ivan, pos. v Slovenski vasi 18.

Za namestovanja in podpis firme sta upravičena po dva člana načelstva.

Oglasi se izvršujejo po razglasih, nabitih v zadružni pisarni.

Okrožno sodišče Novo mesto,
dne 15. oktobra 1930.
(Firm. 210/30 — Zadr. III 132/1.)

Vpisale so se izpremembe in dodatki pri nastopnih zadrugah:

776. Sedež: **Stična.**
Dan vpisa: 15. oktobra 1930.
Besedilo: **Hranilnica in posojilnica v Stični, r. z. z n. z.**
Vpisal se je kot **član načelstva** Zorec Alojz, trgovec v Stični št. 1.

Okrožno sodišče v Novem mestu,
dne 15. oktobra 1930.
Firm. 222/30 — Zadr. III 108/2

*

777. Sedež: **Trebelno.**
Dan vpisa: 15. oktobra 1930.
Besedilo: **Hranilnica in posojilnica na Trebelnem, r. z. z n. z.**
Izbrisal se je dosedanji **član** načelstva Ivan Tiringar in vpisal novoizvoljeni **član** Smolič Jože, kaplan na Trebelnem.

Okrožno sodišče v Novem mestu,
dne 15. oktobra 1930.
Firm. 199/30 — Zadr. I 87/33.

*

778. Sedež: **Mali Dol.**
Dan vpisa: 15. okt. 1930.
Besedilo: **Kmetijska zadruga v Malih Dolah, r. z. z o. z.**
Vpisala se je v zadružnem registru razdružba te zadruge in uvedba likvidacije, ter da je likvidator Vozelj Mihael, dosedanji načelnik zadruge.
Upniki se pozivajo, da se zglasijo pri zadrugi.

Okrožno sodišče Novo mesto,
dne 15. oktobra. 1930.
(Firm. 211/30 — Zadr. III 17/4.)

*

779. Sedež: **Dobrepolje.**
Dan vpisa: 15. oktobra 1930.
Besedilo: **Kmetijsko društvo v Dobrepoljah, r. z. z o. z.**
Izbrisal se je istopivši **član** načelstva Jakopič Anton in vpisal novoizvoljeni **član** načelstva Korošec Franc, posestnik iz Kompolja št. 42.

Novo mesto, dne 15. oktobra 1930.
(Firm. 225/30 — Zadr. I. 35/20.)

*

780. Sedež: **Črnomelj.**
Dan vpisa: 15. oktobra 1930.
Besedilo: **Ljudska hranilnica in posojilnica v Črnomlju, r. z. z n. z.**
Zbrisala sta se načelstvena člana Ilc Andrej in Žvab Jožef ter vpisala novoizvoljena člana Štrus Ivan, kaplan v Črnomlju, in Cerar France, posestnik v Dobličah.

Okrožno sodišče v Novem mestu,
dne 15. oktobra 1930.
Firm. 221/30 — Zadr. II 156/10.

*

781. Sedež: **Sodražica.**
Dan vpisa: 15. oktobra 1930.
Besedilo: **Živinorejska zadruga v Sodražici, r. z. z o. z.**
Izbrisala sta se dosedanja člana načelstva Oražem Aleš in Franc Traven ter vpisala novoizvoljena člana načelstva Kovačič Jože, posestnik v Žigmaricah št. 27, in Arko Andrej, posestnik v Lipovšči št. 7.

Okrožno sodišče v Novem mestu,
dne 15. oktobra 1930.
Firm. 197/30 — Zadr. II 134/31.

*

782. Sedež: **Kostanjevica.**
Dan vpisa: 6. novembra 1930.
Besedilo: **Hranilnica in posojilnica v Kostanjevici, r. z. z n. z.**
Izbrisal se je izstopivši načelstveni **član** Podbevšek Jernej.

Okrožno sodišče Novo mesto,
dne 6. novembra 1930.
(Firm. 235/30 — Zadr. II. 132/18.)

Izbrisale so se nastopne zadruge:

783. Sedež: **Velika Dolina.**
Dan izbrisa: 15. oktobra 1930.
Besedilo: **Hranilnica in posojilnica, r. z. z n. z. na Veliki Dolini.**
Izbrisala se je vsled končane likvidacije in prenehanja obrata. Knjige hrani župni urad v Veliki Dolini.

Okrožno sodišče v Novem mestu,
dne 15. oktobra 1930.
Firm. 198/30 — Zadr. II 78/13.

*

784. Sedež: **Kočevje.**
Dan izbrisa: 15. oktobra 1930.
Besedilo: **Kmetijska nabavna in prodajna zadruga za kočevsko ozemlje v Kočevju, r. z. z o. z.**
Izbris firme po končani likvidaciji in ker sploh ni obratovala.

Okrožno sodišče v Novem mestu,
dne 15. oktobra 1930.
Firm. 116/30 — Zadr. II 262/7.

Konkurzni razglasi

S 12/30—1 2766

785.

Konkurzni oklic.

Razglasitev konkurza o imovini Naraksa Ivana, posestnika in opekarnarja v Zg. Ložnici, p. Žalec.

Konkurzni sodnik Tiller Franc, sodnik okrožnega sodišča v Celju.

Upravnik mase dr. Kerschbaumer, odvetnik v Celju.

Prvi zbor upnikov pri imenovanem sodišču, soba št. 2, dne 29. novembra 1930. Ugotovitveni narok pri imenovanem sodišču dne 29. decembra 1930. ob devetih.

Okrožno sodišče v Celju, odd. I.,
dne 12. novembra 1930.

*

Sa 9/30—4. 2739

786.

Poravnalni oklic.

Uvedba poravnalnega postopanja o imovini dolžnika Weixl Vilkota, trgovca v Mariboru, Jurčičeva ulica, registrovanega pod firmo Vilko Weixl, veletrgovina papirja, knjigarna in knjigovezna industrija v Mariboru. Poravnalni sodnik dr. Kovča Franc, sodnik okrožnega sodišča v Mariboru. Poravnalni upravnik dr. Juvan Alojzij, odvetnik v Mariboru.

Narok za sklepanje poravnave pri imenovanem sodišču, soba št. 84, dne 19. januarja 1931. ob devetih. Rok za oglasitev do 10. januarja 1931. pri podpisanem sodišču.

Okrožno sodišče v Mariboru, odd. III.,
dne 11. novembra 1930.

*

Sa 8/30—28 pk 2756

787.

Potrdilo poravnave.

Med dolžnico Kovačec Ljudmilo, trgovko v Ptuju, in njenimi upniki pri poravnalnem naroku pred okrajnim sodiščem v Ptuju dne 30. oktobra 1930 sklenjena poravnava se potrdi.

Glasom te poravnave plača dolžnica prvenstvene terjatve popolnoma, ostale pa s 55% kvoto in sicer 10% v treh, nadaljnjih 20% v šestih in zadnjih 25% v devetih mesecih po pravomočnosti poravnave.

Upnik, ki ni prijavil svoje terjatve pravočasno in se za to ni udeležil glasovanja o poravnavi, sme vložiti rekurz zoper odločbo, s katero se poravnava potrjuje, če dokaže, da je brez svoje krivde zamudil rok za prijavo in če verjetno izkaže obstoj in višino svoje terjatve.

Okrajno sodišče v Ptuju, odd. VII.,
dne 11. novembra 1930.

Razglasi raznih uradov in oblastev

No. 22595/30.

Razglas.

Okrajno sodišče v Kranju je s sodbo Kps 184/30—4 od 25. junija t. l. po § 55. kaz. zak. prepovedalo Zadražniku Karlu, roj. 4. novembra 1895. v Kranju, delavcu, stanujočemu in pristojnemu v Kranju, zahajati v krčme za dobo enega leta.

Prepoved stopi v veljavo dne 7. novembra 1930. leta in traja do 7. novembra 1931. leta.

To se objavlja v smislu § 54. uredbe o izvrševanju očuvalnih odredb, »Službenih novin« kraljevine Jugoslavije od dne 23. januarja 1930. štev. 17/VI.

Sresko načelstvo v Kranju,
dne 4. novembra 1930.

*

Štev. 11286/II. 2759—2—1

Razpis.

Direkcija drž. rudnika Velenje, razpisuje za na dan 15. decembra 1930. ob 11. uri nabavo:

100 m³ plohov.

Pogoji se dobe pri podpisani.

Direkcija drž. rudnika Velenje,
dne 13. novembra 1930.

*

Štev. 11328/II. 2763—2—1

Razpis.

Direkcija drž. rudnika Velenje, razpisuje za na dan 22. decembra 1930 ob 11. uri nabavo:

kompletne naprave za čiščenje kotlov.

Pogoji se dobe pri podpisani.

Direkcija drž. rudnika Velenje,
dne 11. novembra 1930.

*

2745—3—1

Razpis.

Županstvo občine Zagorje ob Savi razpisuje službeno mesto občinskega uradnika z nastopom službe 1. januarja 1931.

Pogoji: Prosilec mora biti jugoslovanski državljan, vojaščine prost, ne nad 32 let star, trezen in neomadeževane preteklosti.

Naobrazba: Najmanj 4 razrede srednje šole ali meščanske šole. Prosilci, ki so službovali v drugih službah, naj predlože svoj »curiculum vitae«.

Začetna plača Din 1.200 mesečno, prosto stanovanje z električno razsvetljavo in del kurjave. Starostno zavarovanje in davek plača občina.

Napredovanje po posebni pogodbi.

Le resni prosilci naj vlože prošnje najkasneje do 1. decembra 1930. na podpisano županstvo.

Županstvo Zagorje ob Savi,
dne 11. novembra 1930.

Razne objave

2755

Vabilo
na 5. redni občni zbor

tvrdke Ljudevit Marx, tovarna lakov d. d. v Ljubljani,

ki se vrši v torek 9. decembra 1930 ob 3. pop. v tovarni na Količevem pri Domžalah.

Dnevni red:

1. Poročilo upravnega sveta za poslovno leto 1929.
2. Poročilo pregledovalnega odbora.
3. Sklepanje o računskem zaključku za poslovno leto 1929, o uporabi čistega dobička ter o absolutoriju.
4. Določitev nagrade za upravni svet oz. eksekutivo.
5. Volitev upravnega sveta.
6. Določitev nagrade pregledovalcev računov.
7. Volitev pregledovalnega odbora.

Delničarji naj polože svoje delnice z nezapadlimi kuponi in taloni vred najkesneje do dne 3. decembra t. l. v blagajni tovarne na Količevem pri Domžalah ali pri Zadružni gospodarski banki v Ljubljani.

Na 25 delnic spada 1 glas.

Upravni svet.

*

Objava.

Osrednje društvo usnjarjev in sorodnih strok, podružnica čevljarjev v Ljubljani, je marca meseca 1927. prenehala obstajati pod tem naslovom in se od takrat imenuje: Zveza usnjarskih delavcev Jugoslavije, podružnica Ljubljana.

Zveza usnjarskih delavcev Jugoslavije, podružnica Ljubljana.

Conan Doyle: 34

Pozna osveta

(Iz angleščine prevedel s avtorjevim dovoljenjem Iv. Mulaček.)

Trenutek, ki sem ga čakal tako dolgo, je naposled prišel. Svoja sovražnika sem imel sedaj v rokah. Skupaj sta mogla drug drugega ščititi, posamič pa sta bila popolnoma v mojih rokah. Vendar nisem ravnal prenagljeno. Svoj načrt sem imel že davno gotov. Maščevanje ne zadovolji človeka, razun ako ima žaljivec čas, da spozna onega, ki ga udari, in da ve, zakaj ga je doletelo plačilo. Svoj načrt sem si uravnal tako, da bi imel priliko uveriti človeka, ki mi je tolikanj žalega prizadejal, da ga je naposled vendarle dohitela kazen za njegov stari greh. Naključje je naneslo, da je pred nekaj dnevi tuj gospod, ki si je ogledoval neke hiše tam na Brixtonu Roadu, pozabil v mojem vozu ključ od ene teh hiš. Prišel je sicer še isti večer ponj, toda med tem sem si bil že naredil odtisek, po katerem sem si dal napraviti drug ključ. Z njegovo pomočjo sem imel prost vstop vsaj do enega kraja v tem velikem mestu, kjer sem mogel biti nemoten. Kako pa zvabiti Drebberja v to hišo, to je bila težavna naloga, ki sem jo moral sedaj razrešiti.

Šel je po ulici naprej, stopil v eno, dve pivnici in ostal v poslednji skoraj pol ure. Ko je prišel zopet iz nje, se je opotekal; bil je očividno vinjen. Baš pred menoj je stala dvokolesna kočija; poklical jo je. Sledil sem mu tako blizu, da je bila glava mojega konja vso pot komaj dober korak oddaljena od njegovega voznika. Drdrali smo čez Waterlooški most in po dolgi vrsti ulic, dokler se v moje veliko začudenje nismo znašli v oni ulici, v kateri je bil stanoval. Nisem si mogel raztolmačiti, s kakšnim namenom da se je vrnil tjakaj; kljub temu pa sem šel dalje in se ustavil s svojim vozom kakih sto korakov od hiše. Stopil je v hišo, kočija pa je oddrdrala dalje. Dajte mi kozarec vode, prosim. Usta mi postajajo suha pri govorjenju.«

Ponudil sem mu kozarec in izpil ga je.

»Sedaj je bolje,« je rekel. »No, čakal sem nekako četrt ure, ko sem naenkrat začul iz hiše vpitje, kakor da bi se ljudje tepli. V naslednjem trenutku so se odprla vrata na stežaj in prikazala sta se dva človeka, izmed katerih je bil eden Drebber, drugi pa mlad človek, ki ga še nikoli nisem videl. Ta je držal Drebberja za ovratnik in ko sta prišla do prve stopnice, ga je udaril in sunil, da je zletel na sredo ulice. ‚Ti pes!' je zavpil in mu žugal s palico, ‚ti že pokažem, kaj se pravi žaliti pošteno dekle!' Bil je tako razjarjen, da bi bil najbrže pobil Drebberja s palico, ako se ta ne bi bil spustil v beg, kolikor so ga le mogle nesti noge. Tekel je prav do cestnega vogala, kjer je ugledal moj voz, me poklical in skočil vanj. ‚Peljite me do Hallidayjevega hotela.' je naročil.

Ko sem ga imel v svojem vozu, mi je moje srce tako poskočilo od veselja, da sem se bal, da mi ne bi baš v tem poslednjem trenutku počila žila. Vozil sem počasi in prevdarjal, kaj bi bilo najbolje ukreniti. Peljal sem ga lahko naravnost iz mesta, kjer bi imel na kaki zapuščeni cesti svoj poslednji razgovor ž njim. Skoraj sem se bil že odločil za to, kar je sam razrešil ta zame težki problem. Lotila se ga je zopet želja po pijači in velel mi je, naj ustavim pred neko pivnico. Odšel je vanjo ter mi naročil, naj ga počakam. Tam je ostal vse do policijske ure in ko je prišel zopet ven, je bil tako natrkan, da sem se zavedal, da je igra zame dobljena.

»Nikar ne mislite, da sem ga kanil hladnokrvno umoriti. Bilo bi sicer popolnoma upravičeno, ako bi bil tako storil, vendar sem se premagal in ravnal po svojem načrtu. Že davno sem bil sklenil, da naj nadeja za svoje življenje. Med mnogimi službami, ki sem jih bil opravljal v svojem popotnem življenju po Ameriki, sem bil nekoč uslužben tudi kot vratar in sluga v laboratoriju na visoki šoli v Yorku. Neki dan je profesor predaval o strupih in pokazal dijakom alkaloid, kakor ga je imenoval in ga je bil pridobil iz nekega južnoameriškega strupa za puščice. Ta strup je bil tako silen, da je že najmanjša količina povzročila trenutno smrt. Zapomnil sem si steklenico, v kateri je imel ta preparat, in ko so vsi odšli, sem si ga prisvojil nekoliko. Tudi sem se tedaj precej dobro naučil pripravljati zdravila in tako sem dal ta alkaloid v majhne, raztopne krogljice, nato sem vzel dve leseni škatlici in dal v vsako škatljico po eno kroglico s strupom in po eno docela enako brez strupa. Sklenil sem namreč, da bom takrat, kadar dobim ta dva gospoda, primoral vsakega, da vzameta vsak po eno krogljico iz teh škatljic, jaz pa bi použil oni dve, ki bi ostali. To bi bilo ravno tako smrtonosno in mnogo manj hrupno, kakor če bi streljal skozi robec. Izza tistega dne sem nosil škatlici s kroglicami vedno s seboj in sedaj je prišel čas, ko ju je bilo mogoče uporabiti.

Kmetijska družba v Ljubljani

5

je glavna zastopnica kmetovalcev v dravski banovini in šteje nad 880 kmet. podružnic in okrog 26.000 članov. Člani plačajo na leto 20 Din in dobivajo za to brezplačno strokovni list

TURJAŠKI TRG 3

»KMETOVALEC«

Ta list jim nudi strokovni pouk in navodila za umno gospodarstvo. Družba dobavlja članom tudi razne kmetijske potrebščine

VSAK KMET MORA BITI ČLAN KMETIJSKE DRUŽBE

Lepa jabolka

dobite pri

Gospodarski zvezi

v Ljubljani 758

MODROCE

Peresnice, otomane, divane, patent-fotelje, salonske in klubske garniture dobite najsolidneje pri

F. SAJOVIC

Ljubljana, Stari trg 6

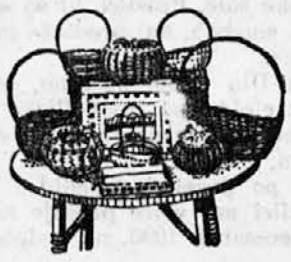

Fany Patik, umetno košarstvo

Radovljica-Ljubljana, Miklošičeva c. 30

zdeluje in dobavlja najsolidneje in najskrbneje izdelane garniture. Stojala za ročna dela itd. v priprosti in najfinejši izdelavi. Tržne torbice vseh vrst. Košarice za kruh, za šivanje, za pecivo. v raznih oblikah. Zaloga japonskih in kitajskih preprog. 627

Pri odjemu na debelo specijalne cene.

Papir za zavijanje

dobite po najnižji ceni pri naši upravi

Gradišče št. 4

Galanterijski izdelki vseh vrst iz bakra, medi, aluminija, cinka in drugih pločevin izdeluje in prevzame v izdelovanje

Jos. Otorepec, d. z o. z.

v Ljubljani
Za gradom 9

Točna postrežba
Solidno delo!

Izdeluje gojzer, lovske, smučke 212 in sportne čevlje.
Ima v zalogi in izdeluje po meri.

A. ZALOKAR

GOSPOSVETSKA C. 8.

Čevlji!

Znatno smo znižali cene

Oglejte in prepričajte se! Damski čevlji od 100 Din naprej. Za vse čevlje jamčimo, ker so ročnega izdelka. — Čevlji za turiste in lovce iz najboljšega juhta. — Tisoče pohval so deležni »DOKO« čevlji.

»Doko« Ivan Čarman

Prešernova ulica štev. 9. 528

Stavbne parcele

ob Strossmajerjevi cesti, od 480—600 m², za vrstne hiše (Reihenhäuser), ugodno na prodaj. 689

Ing. Tornago, Poljanska cesta 12.

OGLEDALA

vseh vrst, velikosti in oblik

STEKLO

zrcalno 6—8 mm, mašinsko 4—6 mm, portalno, ledasto, alabaster itd.

SPECTRUM D. D.

LJUBLJANA VII — Telef. 23-43
ZAGREB CELOVSKA 31 OSIJEK

Gradbeno podjetje in tehnična pisarna

Gabriel Pirc

mestni stavbenik

Ljubljana, Prisojna ul. 3

Projektira in izvršuje vse vrste stanovanjskih, industrijskih in vodnih stavb. Cene konkurenčne. - Delo solidno. 621

L. MIKUŠ

Ljubljana - Mestni trg 15

Telefon štev. 2282
Ustanovljeno 1839

Na malo! Na veliko!

ČREVA

594

sortirana v vseh poljubnih debelinah, za vse različe klobase, krvave, jeterne, mesene, za salame itd. imam na zalogi po na novo znižanih cenah. Za ravne krvave in jeterne klobase nudim tudi debela črева (milharje) po isti ceni kot suha goveja črева. Trgovcem in večjim odjemalcem morem dati primeren popust. Priporočam se vsem svojim dosedanjim odjemalcem in vabim nove interesente, da si ogledajo zalogo.

BERGMAN JOSIP

trgovina črev na drobno in debelo

LJUBLJANA - Poljanska cesta št. 85, 87

Naznanilo.

772

Podpisani vljudno naznanja svojim cenjenim naročnikom kot dolgoletni delovodja bivše tvrdke g. Franc Szantner, da je sedaj sam prevzel delavnico, z isto postrežbo in blagom ter po znižanih cenah. — Se priporoča Mavrici

POBEŠKA, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 7/I.

TISKARNA MERKUR LJUBLJANA
Gregorčičeva 23

Tiska časopise, knjige, brošure, tabele, cenike i. t. d.
LASTNA KNJIGOVEZNICA

611

Dobite, modni kamgarn Sportni Ševjot
za fine obleke in suknje.
Velika izbira, ugodne cene
R. MIKLAUČ „Pri Škofu"
Ljubljana
Lingarjeva ulica - Medarska ulica — Pred Škofijo.

NOVOSTI

Dvokolesa teža od **7 kg naprej**

najlažjega in najmodernejšega tipa najboljših svetovnih tovarn. Otroški vozički od najpriprostejšega modela izdelujejo se tudi po okusu naročnika. Sivalni stroji, motorji, pneumatika, posamezni deli. Velika izbera najnižje cene. Prodaja na obroke. Ceniki ranko.

„TRIBUNA" F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov.
LJUBLJANA, Karlovška cesta štev. 4.

Obvestilo!

Cenj. občinstvo se opozarja na mojo

prvo čistilnico

za barvanje in kemično snaženje

pri krojaču A. Prezelj, Vošnjakova 4, ali prejšnja Cesta na Gorenjsko železnico. — Na želje se v krojačnici popravijo vse snažene ali barvane moške obleke in damski plašči. — Cene zmerne. — Postrežba točna.

765 **ANTON WAGNAR, barvar**

Velour, modni ševjot, Sukno in nij za damske plašče
Velika izbira, nizke cene.
R. MIKLAUČ „Pri Škofu"
Ljubljana
Lingarjeva ulica - Medarska ulica — Pred Škofijo.

612

Za soboslikarska,

pleskarska in črkoslikarska dela se priporoča

594 **Tone Malgaj**

družba z o. z., LJUBLJANA, Kolodvorska ul. 6

Ustanovljeno leta 1846 Telefon 25-63

Gradbeno podjetje

738 **G. TÖNNIES**

družba z o. z.

Ljubljana

Pisarna: Dunajska cesta Št. 25

Podjetje projektira in izvršuje vsa v gradbeno stroko spadajoča dela: bančne in industrijske palače, stanovanjske hiše, tovarniška poslopja, šole, cerkve, vile, male enonadstropne, oziroma enodružinske hiše.

Projekti za enodružinske hiše so na ogled v gradbeni pisarni. — V lastni opekarni se izdeluje po konkurenčnih cenah lepa, močna opeka. Iz lastnega gramozoloma se nudijo vse vrste peska. — Zaloga vsega gradbenega materijala se nahaja na Martinovi cesti.

ČOPIČE ŠČETKE HINKO ŠIMENC LJUBLJANA KONGRESNI TRG

Oglašujte v »Jugoslovanu!«

Prijatelj!

Zakaj so francoske linije najkrajše in najboljše v Južno in Severno Ameriko?

Zato, ker je črta Le Havre—New-York najbolj priljubljena in ima velike prednosti posebno zato, ker velikanski francoski brzoparniki „Ile de France", „Paris" itd. so v hitrosti neprekosljivi in priljubljeni zato, ker imajo tudi v III. razredu udobne kabine in ker je izborna postrežba, okusna domača hrana in znamenito francosko vino „Bordo" brezplačno pri vsakem obedu. Vse to dokazujejo priznalna in zahvalna pisma.

Najkrajša pot v Južno Ameriko pa ure preko pristanišča Marseille 14 do 15 dni v Argentino.

Cie. Gle. Transatlantique, Chargeurs - Réunis in Transports - Maritimes

20

Pojasnila daje brezplačno zastopnik

IVAN KRAKER

LJUBLJANA

Kolodvorska ulica št. 35.

Izdaja tiskarna »Merkur«. Gregorčičeva ulica 23. Za tiskarno odgovarja Otmar Mihálek. — Urednik Janez Debevec. — Za inseratni del odgovarja August Kosman — Vsi v Ljubljani.